

Täysistunto

Keskiviikko 17.2.2021 klo 14.02—19.03

Täysistunto alkoi klo 14.02. Täysistunto päättyi klo 19.03.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.02—15.59 ja 17.59—19.03) ja ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (15.59—17.59).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustajille ilmoitetaan, että olen huomauttanut edustaja Ano Turtiaista hänen käytöksestään eduskunnassa. Edustaja Turtiainen on käyttäytynyt epäasiallisesti varapuhemies Eerolaa kohtaan täysistuntosalin läheisyydessä keskiviikkona 10.2.2021. Olen keskustellut edustaja Turtiaisen kanssa ja ilmoittanut hänelle pitäväni hänen käyttäytymistään perustuslaissa edustajilta edellytetyn vakaan ja arvokkaan käytöksen vastaisena ja erittäin moitittavana.

3. Välikysymys Suomen osallistumisesta EU:n elpymispakettiin

Välikysymys VK 1/2021 vp

Pöytäkirjan liite Epäluottamusehdotukset 16.2.2021 Liite 3A

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt tehdään päätös edustaja Jussi Halla-ahon ym. välikysymyksestä Suomen osallistumisesta EU:n elpymispakettiin. Keskustelu asiasta päättyi 16.2.2021 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa ovat Ville Tavio Sari Essayah’n kannattamana ja Ilkka Kanerva Markku Eestilän kannattamana tehneet ehdotukset epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle. Ehdotukset on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3A)

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensin äänestetään Ville Tavion ehdotuksesta Ilkka Kanervan ehdotusta vastaan. Lopuksi äänestetään siitä, nauttiiko valtioneuvosto eduskunnan luottamusta.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ilkka Kanervan ehdotus ”jaa”, Ville Tavion ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 45; poissa 23 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ilkka Kanervan ehdotuksen.

2) Luottamuslause valtioneuvostolle ”jaa”, Ilkka Kanervan ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 78; poissa 22 (äänestys 2).

Eduskunta päätti, että valtioneuvosto nauttii eduskunnan luottamusta. Asian käsittely päättyi.

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista (pääministeri Marin ja ministerit Saarikko, Vanhanen, Henriksson, Kiuru, Haatainen, Leppä, Paatero, Kaikkonen, Blomqvist ja Mikkonen)

Valtioneuvoston kirjelmä VN 1/2021 vp

Keskustelu

Työjärjestyksen mukaan eduskunta ei tee päätöstä asiasta. Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yksityistielain 58 §:n ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta sekä luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 263/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Pyydän, ministeri Harakka, pieni hetki, niin odotetaan, että vähän rauhoittuu täällä salissa. Pyydän edustajia pitämään palaverit tämän salin ulkopuolella. — Nyt, ministeri Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.06 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia kolmeen liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lakiin.

Ensinnäkin yksityistielaki: Yksityistielain 58 §:n muutoksen tavoitteena on lisätä tiekunnan osakkaiden mahdollisuutta osallistua etäyhteyden avulla tiekunnan kokouksiin. Ehdotetulla lakimuutoksella mahdollistettaisiin tiekunnan kokoukseen osallistuminen etänä riippumatta siitä, mitä yksityistielaisissa tai tiekunnan säännöissä sanotaan. Muutosta pidetään tärkeänä, sillä sähköisen toimintaympäristön laajempi hyödyntäminen lisää tieosakkaiden mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon tiekunnan kokouksissa. Covid-19-epi-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

demian aikana tiekunnan kokousten järjestämisessä on ollut vaikeuksia. Tavoitteena on, että tiekuntien päätöksenteko yksityisteiden korjauksista ja rahoitushakemuksista jatkuisi eikä kuntien ja ely-keskusten avustusten myöntämiseen tulisi taukoja.

Toisekseen, hyvät kollegat, laki liikenteen palveluista: Liikenteen palveluista annettuun lakiin liittyvät muutokset ovat luonteeltaan yksinomaan teknisiä. Lakimuutoksen tarkoituksena on päivittää laissa nimitetyn osakeyhtiön uusi toiminimi. Muutoksella laissa nimitetyn Traffic Management Finland Oy:n nimi korvattaisiin yhtiön uudella, suomenkielisellä toiminimellä Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy. Vuoden 2021 alusta voimaan tuleiden lakimuutosten myötä Liikenne- ja viestintävirasto voi hankkia liikkumisen tietopalvelut yhtiöltä. Teknisluontoinen nimenmuutos selkeyttää lain soveltamista ja lisää oikeusvarmuutta.

Luotsauslaki: Luotsauslain väliaikainen muutos liittyy koronavirusepidemian jatkumiseen ja siitä johtuvaan tarpeeseen varautua merenkulun kuljetusten jatkuvuuden turvaamiseen. Väliaikaisilla lakimuutoksilla mahdollistettaisiin luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan tai luotsausvelvollisuudesta annettavan erivapauden voimassaoloajan pidentäminen kuudella kuukaudella. Lisäksi mahdollistettaisiin uusien luotsin ohjauskirjojen ja linjaluotsinkirjojen myöntäminen ilman koeluotsausvaatimuksen täyttämistä edellyttäen, että muut henkilöluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Näiden kummankin poikkeuksen kohdalla edellytettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tapauskohtaista harkintaa, jossa huomiota kiinnitettäisiin merenkulun turvallisuuteen ja poikkeuksen välttämättömyyteen koronavirusepidemian aiheuttamissa erityisissä tilanteissa. Ehdotukset ovat osittain vastaavat kuin 1. kesäkuuta 20 voimaan tulleet väliaikaiset poikkeukset luotsauslain soveltamisesta. Tässä lakiehdotuksessa on lisätty viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

Arvoisa puhemies! Kuvasin edellä tätä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan kolmen lain muutosehdotusta tiiviisti. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Luotsauslain väliaikainen muutos olisi voimassa 30.6.21 asti. Toivon, että eduskunta käsittelee hallituksen esityksen kiireellisenä. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Aittakumpu.

14.09 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksen perusteissa todetaan, että maassamme on yli 370 000 kilometriä yksityisteitä ja että niillä on suuri merkitys muun muassa maa- ja metsätaloudelle ja tietysti näiden teiden varrella asuville ihmisille. Yksityistiet ovat tärkeitä kulkuväyliä myös mökkiläisille, luonnossa liikkujille ja monille muille kulkijoille. Valtaosa tehtaiden ja sahojen tarvitsemasta puusta lähtee liikkeelle yksityisiä metsäautoteitä pitkin. Tämä tarve kasvaa, kun puunkäyttö aivan oikein lisääntyy puurakentamisen kasvun ja muun muassa biotuotetehtaiden myötä.

Arvoisa puhemies! Keskusta halusi hallitusohjelmaan vahvat kirjaukset siitä, että koko Suomesta pidetään huolta ja että tähän huolenpitoon sisältyvät myös yksityistiet. Ne ovat osa huoltovarmuutta, omavaraisuutta ja monipaikkaista asumista. Pidämme erittäin hyvänä sitä, että hallitus on nyt osoittanut reilusti lisää rahaa yksityisteiden ylläpitoon. Tälle vuodelle yksityisteiden avustusten määräraha nostettiin 30 miljoonaan euroon. Tällä tasolla yksityistierahat ovat tainneet olla viimeksi 1990-luvulla.

Hallituksen esitykseen sisältyvä yksityistielain muutos helpottaisi tiekuntia muun muassa hakemaan ely-keskuksen kautta juuri näitä avustuksia, aivan kuten ministerin esittelypuheenvuorosta kuulimme. Se mahdollistaisi tiekuntien kokousten pitämisen sähköisessä

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

toimintaympäristössä ilman, että sitä on tiekuntien sääntöihin kirjattu. Pidän tärkeänä sitä, että myös tiekuntien perustamista sujuvoitettaisiin ja mahdollisuuksien mukaan helpotettaisiin esimerkiksi erilaisilla kuntien toimenpiteillä.

Kuten esityksessä todetaan, tiekunnan osakkaiden asuinpaikat vaihtelevat, ja mikäli yksityisteiden kunnossapidosta ei voida huolehtia, on tällä kielteisiä vaikutuksia elinkeinoelämään erityisesti maa- ja metsätaloudessa. Lakimuutoksella on myönteisiä vaikutuksia myös liikenneturvallisuuteen ja totta kai asukkaiden arjen sujuvuuteen.

On erittäin tärkeää, että tämän muutoksen myötä etäosallistuminen on silti vain osallistumisvaihtoehto ja että edelleen on mahdollista osallistua tiekunnan kokoukseen paikan päällä.

Arvoisa puhemies! Kaikkiaan ja kokonaisuutena tämä hallituksen esitys on kannatettava.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ronkainen.

14.12 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! On välttämätöntä, että epidemian aikana etäosallistumismahdollisuutta laajennetaan koskemaan myös tiekuntien kokousten pitämistä sähköisessä ympäristössä. Sähköisten kokouskäytäntöjen puuttuminen on johtanut tiekuntien toiminnassa esimerkiksi kokousten lykkäämisiin, tiemaksujen keräämiseen ennakolta ja kokousmenettelyiden poikkeusjärjestelyihin turvallisuuden varmistamiseksi. Etäkokoukset voisivat jopa lisätä osallistumisastetta tiekunnan kokouksiin ja päätöksentekoon.

Hallituksen esityksessä mainitaan, että etäkokouksen järjestämisessä on tärkeää, että tiekunnan toimitsijamies tai hoitokunta antaa riittävät menettelyohjeet etäosallistumisen osalta, äänestykset mukaan lukien. Tiekunnan toimitsijamiehen tai hoitokunnan huolellisuusvelvoitteen mukaista on valita ja valmistella etäosallistumiskeinot niin, että jäsenillä on riittävä mahdollisuus osallistua tiekunnan kokouksen päätöksentekoon ja käyttää puhe- ja ehdotusoikeutta.

Se, missä ongelmia voi syntyä, on toisen tai muiden osakkaiden äänien käyttäminen valtakirjamenettelyssä. Tiekuntien kokoukset eivät usein ole kovinkaan yksimielisiä. Erimielisyyttä saattaa syntyä niin rahoituksesta kuin tienhoidostakin. Valtakirjan toimittaminen, valtuutuksien varmistaminen sekä osakkaan tunnistaminen etäyhteydessä ovat eräitä vaaranpaikkoja, jotka pahimmillaan voivat johtaa kokouksen laillisuuden puuttumiseen ja sen myötä kokouksen hylkäämiseen. Etäkokoukset ovat myös alttiina järjestelmähäiriöille, ja mitään vakiintunutta tapaa käsitellä esimerkiksi sähköisen järjestelmän kaatumista kesken kokouksen ei taida olla olemassa. Onko arvoisa ministeri tullut pohtineeksi näitä pieniä, pieniä ongelmia, mitä saattaa tässä esiintyä? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Piirainen.

14.14 Raimo Piirainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille tämän lakiesityksen tuomisesta eduskuntaan.

Tästä on omakohtaisia kokemuksia: Olen jäsenenä eräässä yhdistyksessä ja sitä myötä tiekunnassa. Olisi sen tiekunnan kokous saatava pystyyn, ja kun ei ole sääntöjä päästy muuttamaan, niin tämä mahdollistaa nyt sen, että voimme kutsua tiekunnan kokoon ja päättää sitten asiasta, mikä tarvitsee tämän tiekunnan kokouksen päätöksen tälle tieosuu-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

delle. Siinä mielessä tämä on erittäin tärkeää, ja toivotaan, että tämä tulee mahdollisimman nopeasti voimaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

14.15 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Harakalle tämän hallituksen esityksen tuomisesta tänne eduskuntaan — todella tärkeä asia tässä haasteellisessa korona-ajassa.

Tämä hallituksen esitys oikeastaan koskee kaiken kaikkiaan kolmea asiaa. Itse haluan kiinnittää huomiota nimenomaan tähän yksityistielakiin. On erittäin hyvä, että nyt tässä yksityistielaisakin mennään nykykäytäntöihin, että myöskin tiekunnan kokouksiin voi osallistua etänä tai hybridinä. Se on erittäin hyvä asia, ja toivon, että tästä tulee myöskin jatkossa se malli, miten ehkä osakkaita saadaan yhä enemmän osallistumaan ja aktiivisesti osallistumaan tiekunnan kokouksiin. Omakohtaisiakin kokemuksia on nyt nimenomaan näistä, että ei ole saatu pidettyä kokouksia tänä korona-aikana, ja nyt tämä mahdollistaa sen — erittäin hyvä asia. Kaiken kaikkiaan tämä myös parantaa tieosakkaiden osallistumista kokouksiin. Uskon näin jatkossa olevan.

Sitten yksi asia, mitä toivon: Kun tässä myöskin viitataan tähän luotsauslain muutokseen, jolla mahdollistettaisiin väliaikaisesti luotsauksen henkilölupien voimassaoloajan pidentäminen normaalista poikkeavin edellytyksin ja niin edespäin, niin toivon, että tätä samaa käytäntöä vietäisiin eteenpäin myöskin muilla hallinnonaloilla. Tässä on tullut esimerkkejä vaikkapa järjestyksenvalvojien lupa-asioiden jatkamisesta, että siellä ei ole pysytty kursseja pitämään.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä haluan palata tähän yksityistielakiin. Nyt on tullut joissain yhteyksissä esille yksityisteiden osalta, että kun haluaa parantaa ja muuttaa ehkä vähän tieprofiilia tai oikoa niitä jyrkkiä mutkia, mitä niillä yksityisteillä on, niin se on usein hankalaa, koska yksityistien osakkaat eivät pääse helposti yhteisymmärrykseen siitä asiasta, ja siinä tarvittaisiin nimenomaan tieturvallisuusarviointia. Nyt Traficomin sivuilla on esimerkiksi ohjeet, miten tieturvallisuusarviointi tehdään ja kuka sitä voi tehdä. Siihen on erilaisia kursseja olemassa. Mutta sitten kun yksityisteiden hoitokunnat ovat kuitenkin suhteellisen tiukoilla varoilla eläviä, niin nuo tieturvallisuusarvioinnit ovat kovin korkeita hinnoilta, ja itse toivoisin, että myöskin tätä voitaisiin katsoa yksityistielakiin, miten tämä asia voitaisiin huomioida siellä laissa myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan todeta sen, minkä myöskin edustaja Aittakumpu totesi: yksityistiet ovat todella tärkeä asia Suomessa, ja toivon, että se asia on huomioituna [Puhemies koputtaa] myöskin Liikenne 12 -ryhmässä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

14.18 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri ja edustajakollegat! Yksityisteiden roolia meillä maakunnissa ja maaseudulla ei voi vähätellä, vaan ne ansaitsevat kyllä täyden huomion, ja haluan antaa kiitosta tälle hallitukselle siitä, että yksityistiet on huomioitu hyvin niin tukien näkökulmasta kuin myös tämän yhden lainsäädäntömuutoksenkin myötä, jota tänään olemme käsittelemässä.

Tämä siis on tullut ajankohtaiseksi ennen muuta covid-19-pandemian myötä, -epidemian myötä, että sallitaan osallistuminen postin ja tietoliikenneyhteyksien kautta, vaikka

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

tämä ei olisikaan yksityistien omissa säännöissä hyväksyttyä. Mutta voisi ajatella niin, että jos tästä koronakriisistä jotain hyötyä tai jotain hyvää jää voimaan, niin toivottavasti ne ovat nämä uudet tavat osallistua.

Meillä puhutaan Suomessa tänä päivänä yhä enempi monipaikkaisuudesta, siitä, että ihmiset asuvat kahdessa, kolmessa tai useammassakin paikassa, ja myös kaksoiskuntalaisuudesta ja siitä, että saattaa olla niin, että ihmisellä on itse asiassa useampi paikka, missä hän kuuluu tällaisen tiehoitokunnan piiriin tai muuhunkin toimintaan, ja silloin on hyvä, että voi myös osallistua tähän päätöksentekoon.

Edustaja Ronkainen nosti hyviä huomioita esille, ja varmasti niihin saamme ministeriltä vielä tässä lähetekeskustelussa vastauksia. Mutta sitten yksi sellainen asia, jota toivoisin, että hallitus miettisi, on etsiä ratkaisu myös näiden vaalitilanteiden järjestämiseen. Saattaa tulla henkilövalintoja, jotka tulevat yllättävissäkin hetkissä, ja silloinhan meillä ei ole kovin helposti, ymmärtääkseni, olemassa järjestelmää, millä kevyesti voitaisiin järjestää vaaleja etäyhteyksin, ja toivoisin, että tähän löytyisi ratkaisuja. Tästä voisi tehdä jopa sellaisen yhteisen hankkeen, että syntyisi yhdistysten, järjestöjen ja muiden käyttöön malli, missä voitaisiin esimerkiksi pankkitunnusten kautta järjestää vaaleja, ja se voisi olla jopa tällainen valtakunnallinen toimija, missä ne kustannukset silloin pienenisivät per yhdistys.

Arvoisa puhemies! En malta olla sanomatta loppuun: Oli mielenkiintoista kuulla, kun ministeri sanoi, että muutetaan tätä liikenteen palveluista annettua lakia ja että tehdään ”suomenkielisempi” nimi, eli ei ihan kuitenkaan suomenkielistä. Kyllä tietysti Suomessa kun meillä on kaunis, hieno oma suomen kielimme — monelle vielä äidinkielikin — niin olisi voinut ihan samalla tehdä suomenkielisen nimen eikä vain suomenkielisempää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

14.21 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Vallitsevan maailmantilanteen takia yhdistyksen jäsenillä on oikeus osallistua yhdistyksen kokouksiin ja päätöksentekoon myös etänä. On tärkeää pystyä hyödyntämään sähköistä toimintaympäristöä laajemmin, sillä se lisää tieosakkaiden mahdollisuutta osallistua kokouksiin ja päätöksentekoon. Joustava tapa osallistua kokouksiin ja päätöksentekoon saattaa lisätä myös osakkaiden mielenkiintoa yksityisteihin liittyviä kokouksia kohtaan. Etäosallistumismahdollisuus hyödyttäisi erityisesti kauempana asuvia tiekunnan osakkaita, joiden mahdollisuudet osallistua tiekunnan kokouksiin helpottuisivat.

Ehdotettu lakimuutos on merkittävä yksityisteiden kunnossapidon varmistamisen kannalta, sillä tiekunnan kokouksissa päätetään esimerkiksi yksityisteiden rahoituksesta ja korjauksista. Jos yksityisteiden kunnossapidosta ei voi huolehtia asianmukaisesti, saattaa se vaikuttaa negatiivisesti etenkin elinkeinoelämään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan tässä kohtaa 2 minuutin puheenvuoron ministeri Harakalle. — Olkaa hyvä.

14.23 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Kiitos, arvoisa puhemies! Pahoitelut edustajille siitä, että aivan pakottavasta syystä johtuen joudun olemaan kello 14.30 omassa työhuoneessani toisessa yhteydessä, mutta tässä aika kattavasti tuli eri puolilta terveisiä ja muistiinpantavaa, ja varmasti muukin palaute menee perille.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Edustaja Torniainen puhui tässä tieturvallisuusohjeitten ja niitten kurssien maksullisuudesta, ja se varmaankin on asia, johon on syytä palata. Mutta sen verran voin toki sanoa teille, jotka ansiokkaasti yksityisteiden puolesta puhuitte, että paitsi että se on hallitusohjelmassa huomioitu, niin se on myöskin ihan keskeisessä roolissa Liikenne 12 -ohjelmassa. Aivan oikea havainto on tietysti sekin, että yksityistiet, alemman tieverkon tiet, metsäautotiet ovat Suomen elinkeinoelämälle ja teollisuudelle oikein keskeisiä, ja tähän tietysti tuli erityisesti nyt esille, kun meille tulee tämä ilahduttava uusi investointi biotuote-
tehtaaseen Kemiin.

Edustaja Ronkaisen esiin nostama valtakirjakysymys ja muut huolet ovat myöskin huomionarvoisia. Käsittääkseni perusmenettely on se, että tällainen valtakirja lähetetään postitse mahdollisesti kirjattuna kirjeenä, mutta tämä edellyttää kyllä melko hyvissä ajoin varautumista itse tilanteeseen ja voi olla aika kova vaatimuskin, mutta ainakin se on helpommin järjestettävä kuin edustaja Heinosen toivoma vaalimenettely, joka silloin, kun se ei voi olla avoin vaali siinä itse kokouksessa, on asia, joka varmaankin vaatii aivan toisentyypisiä menettelyitä, ja todellakin voisi olla viisasta tämä käsitellä kaikkien yhdistysten osalta kokonaisuutena.

Samaan hengenvetoon: syy, miksi sanoin, että Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy [Puhemies koputtaa] on suomenkielisempi, on se, että kyllä siinä täytyy olla tietty kansainvälinen rooli, koska kyllä nämä meidän liikenteenohjausyhtiöt [Puhemies koputtaa] toimivat myöskin kansainvälisessä ympäristössä. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Soinikoski.

14.25 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa rouva puhemies! On demokratian kannalta erittäin tärkeää, että tarjolla on paljon vaihtoehtoisia osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja. Näin yhteistyö, yhteisöllisyys ja luottamus vahvistuvat. Etäosallistumisen piiriin on saatava kaikki yhteiskunnalliset ja yhteisölliset toimijat. Siksi on hyvä, että hallituksen esitys turvaa myös tiekunnille tämän mahdollisuuden helpommin jatkossa. Osakkaiden asuinpaikat ja liikkumismahdollisuudet vaihtelevat, ja tämä lakiesitys lisää osakkaiden yhdenvertaisuutta. Myös koronarajoitusten tai -karanteenin takia estyneen osakkaan osallistuminen on mahdollista etäyhteyksien kautta muun voinnin sen salliessa. Olisi hyvä, että tämä lakiesitys astuisi voimaan mahdollisimman pian.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Holopainen, Hanna.

14.26 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus on tuonut eduskuntaan käsittelyyn esityksen yksityistielain, liikenteen palveluista annetun lain ja luotsauslain muuttamiseksi. Kiitos ministerille tästä esityksestä.

Koronapandemia on tuonut haasteita monille yhteiskuntamme osa-alueille. Onkin tärkeää huomioida, että mahdollisimman pitkälti pystyisimme normaalin lainsäädännön piirissä toteuttamaan näitä toimintoja ilman, että meidän tarvitsee turvautua poikkeusoloihin ja valmiuslakiin. Tässä esityksessä on kysymys juuri sentyyppisestä muutoksesta. Tässä muutetaan yksityistielakia siten, että mahdollistetaan tiekuntien koronaturvallinen päätöksenteko. Sähköisen toimintaympäristön laajempi hyödyntäminen myös tiekunnissa lisää tieosakkaiden mahdollisuutta osallistua tiekunnan kokouksiin ja on yhdenvertaisuuden ja demokratian toteutumisen kannalta erittäin tärkeää.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Myös luotsauslain väliaikainen muutos liittyy koronatilanteeseen ja siihen liittyviin häiriötilanteisiin varautumiseen. Lain on tarkoitus olla voimassa kuluvan vuoden kesäkuun loppuun saakka.

Edustaja Heinonen nosti tuossa äsken esiin hyvin mielenkiintoisen ehdotuksen tästä etäänestämisyjärjestelmien mahdollistamisesta. Kyllä itse kannattaisin lämpimästi, että sellaisen valmisteluun ryhdyttäisiin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Werning — poissa. Edustaja Tolvanen, Kari.

14.27 Kari Tolvanen kok: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy täältä oppositionkin puolelta kehua tätä hallituksen esitystä kokonaisuutena. Se on täysin perusteltu. Ja ehkä sitten vielä on yllättävää, että näin espoolaisena edustajana keskityn näihin yksityistieasioihin, koska ne ovat merkityksellisiä toki koko Suomelle ja elinkeinoelämälle mutta merkityksellisiä kyllä meillekin, koska aika monella meillä joku kesäasunto tuolla maaseudulla on ja sitä käytetään. On ihan selvää, että näihin tiekunnan kokouksiin 200—300 kilometrin päähän ei pelkästään sen takia tule lähdettyä, vaikka siellä saatettaisiin merkittäviäkin päätöksiä tehdä. Eli on hyvä, että tällainen etämahdollisuus on olemassa ja tällainen hybridikokous on mahdollista järjestää.

Minä toivoisin, että tästä tulisi nimenomaan pysyvä järjestely. Ei sen pitäisi jäädä tämän ikävän pandemian aikaiseksi järjestelyksi, vaan ihan pysyvä järjestely. Minä tiedän, että näissä etäyhteyksissä ja kokoukseen osallistumisessa tulee olemaan hyvin paljon haasteita, niinhän meilläkin täällä käytännössä jokaisessa istunnossa tai valiokunnan kokouksessa joitain haasteita on, mutta ne ovat voitettavia. Jos minun ikäluokkani pystyy näitä tietoteknisiä haasteita voittamaan, niin kyllä varmaan sitten moni muukin, etenkin nuorempi polvi, joka on paljon fiksumpaa tässäkin asiassa.

Yksi asia, minkä haluan nostaa vielä esiin, on tähän kokoukseen ilmoittautuminen. Sen pitää olla hyvin joustavaa. Toki tälle kokouksen järjestäjälle pitää varata joitain päiviä aikaa mahdollistaa tämän kokouksen järjestäminen myös etäkokouksena, mutta jos ajatellaan, että se tiekunnan kokouskutsu tulee pari viikkoa aikaisemmin kirjeenä postissa, niin kyllä on ihan kohtuullista, että vaikka viisi arkipäivää tälle kokouksen järjestäjälle jää aikaa siihen, että hän pystyy myös tällaisen hybridikokouksen, etäkokouksen, järjestämään. Se täytyy tässä huomioida.

Kaiken kaikkiaan muiltakin osin tämä hallituksen esitys on hyvä ja perusteltu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Räsänen.

14.30 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä laki on kaiken kaikkiaan tarpeellinen ja ajankohtainen. Meillä on käsitelty useita esityksiä, joissa näitä erilaisia etäosallistumismahdollisuuksia kokouksiin on lisätty. Itse asiassa tämän lain kohdalla herää vain kysymys, miksei tämä esitys ole tullut meille jo aikaisemminkin. Tämä epidemia on vaikeuttanut tiekunnan kokousten pitämistä — minkä vuoksi päätöstä sähköisestä kokousmenettelystä ei käytännössä ole voitu tehdä vuoden 2020 aikana?

Todellakin tämän covid-epidemian aikana kaiken kaikkiaan erilaisten kokouksien etäosallistumismahdollisuuksien tärkeys on lisääntynyt, ja sähköisessä toimintaympäristössä toimiminen on muullakin tavoin hyödyllistä. Itsekin toivon, että tästä ikävästä pandemia-ajasta meille jää sitten sen jälkeenkin käytänteitä, joista on hyötyä. Esimerkiksi vaikkapa

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

nyt juuri nämä tiekunnat: niiden osakkaiden asuinpaikat vaihtelevat niin Suomen sisällä kuin jopa ulkomaillakin, minkä vuoksi etäosallistumismahdollisuus hyödyttäisi jatkossakin juuri niitä osakkaita, jotka asuvat kaukana tästä tiekunnan kokouspaikasta.

Kaiken kaikkiaan tässä on tärkeästä asiasta kysymys, kun puhumme yksityisteistä ja niihin liittyvistä kokoustamisista. Meillä Suomessa yksityisteitä on satojatuhansia kilometrejä. Ne ovat merkittävä osa liikennejärjestelmää ja erityisesti elinkeinoelämän kuljetusten, varsinkin puuhuollon, ja maaseudun elinkeinoelämän ja asutuksen kannalta tärkeää infrastruktuuria, ja on hyvä, että asianmukaisesti niihin liittyvät asiat saadaan hoidettua.

Jos luen tätä esitystä oikein, niin ymmärtääkseni tämä on jäämässä pysyväksi käytännöksi eikä tässä mitään takarajaa ole, mikä on hyvä, toisin kuin monissa muissa vastaavissa lakiesityksissä, joita olemme täällä käsitelleet, on ollut aika paljon määräaikaista lakeja. Toivon, että niistäkin sitten jatkossa tehdään pysyviä käytäntöjä, niin että myös etäkokoustaminen olisi mahdollista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Könttä — poissa. Edustaja Kymäläinen.

14.33 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri toivoi tälle lakiesitykselle ripeää käsittelyä. Olemme liikenne- ja viestintävaliokunnassa jo aloittaneet tämän lain kuulemisen, ja tähän toiveeseen pyrimme omalta osaltamme vastaamaan. On miellyttävä kuulla, että yli puoluerajojen, yli hallitus—oppositio-rajojen, tämä lakiesitys nähdään tarpeellisenä ja kannatettavana.

Toteaisin yksityistielain osalta, että jo nyky muodossaan yksityistielaki sallii tiekunnan kokouksen pitämisen myös sähköisessä toimintaympäristössä, jos tiekunnan kokouksessa niin päätetään tai tiekunnan säännöissä niin määrätään, mutta koska lakimuutos on vielä niin tuore, monessa tiekunnassa ei ole vielä ehditty tällaisesta päättää. Etenkin nyt covid-19-epidemian myötä niin yritykset, järjestöt kuin kansalaiset ovat pitäneet tärkeänä etäosallistumisen mahdollisuuksien laajentamista.

Yksityistiet muodostavat valtaosan Suomen tieverkostosta, mikä täällä on useampaan otteeseen todettakin, ja sen vuoksi niistä huolehtiminen on tärkeää, ettei tämä vaarannu. Jos tiekunnan kokouksia ei pystytä järjestämään esimerkiksi tämänkaltaisten epidemioiden vuoksi, tämä vaarantuisi, ja siksi tämä muutos on ehdottomasti kannatettava.

Tässä samassa esityksessä on kysymys kolmesta eri muutoksesta. Jos tuo yksityistielakeihin liittyvä etäosallistuminen on tulossa jäädäkseen tai on jo olemassa sellaisena jäädäkseen, niin sen sijaan tähän luotsauslakiin — on myös erittäin tärkeä huomata, että sillä on Suomen huoltovarmuuden ja merikuljetusten jatkumisen kannalta tärkeä rooli — tässä esitetään tätä määräaikaaisuutta. Näitä ei pidä keskenään sekoittaa. Tietenkin myös näin pandemian aikana merikuljetusten katkeamattomuudesta on pidettävä huoli, ja jos ei näitä luotsauksen henkilölupia pystyttäisi jatkamaan Trafin tapauskohtaisen harkinnan osalta, niin on vaara, että nämä henkilöluvat umpeutuisivat ja koeluotsauksia ei pystyttäisi epidemian vuoksi järjestämään, jolloin päteviä luotseja ei välttämättä olisi riittävästi, ja sen vuoksi tämä luotsauslaki on ollut tärkeä ja tarpeen myös tähän sisällyttää.

Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta jatkaa esityksen asiantuntijakuulemista tämän osalta ja käsittelee sitä asiaankuuluvasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.36.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.51.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä.

Edustaja Hoskonen — poissa. Edustaja Kiljunen, Kimmo.

18.51 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa päivällä ministerin läsnä ollessa tätä aihetta jo käsiteltiin, ja olisi ollut kaksikin huomiota tähän asiaan:

Toinen liittyy näihin yksityisiin teihin, tiestöön, joka Suomessa on hyvin laajaa, ja sitten näiden tieosuuskuntien, tiehoitokuntien kokouksiin. Tässä uudessa esityksessä pyritään siihen, että nämä tiehoitokunnat voivat myöskin näitä etäkokouksia pitää, ja se tässä aikaisemmassa keskustelussa, jota täällä salissa käytiin, tuli jo hyvin vahvasti esille, että eduskunta on, kansanedustajat ovat, vahvasti sitä mieltä, että tämä pitäisi mahdollistaa erityisesti tässä koronatilanteessa. Ja tässähän tuli esille myöskin ajatuksia siitä, että tässä kohdassa voisi hyvin kuvitella, että tämä lainsäädäntö olisi tietyllä tavalla pysyvää myöskin normaalioloissa, koska ne tiekunnat usein koostuvat paljonkin ihmisistä, jotka eivät ole ihan siinä samalla paikkakunnalla, erityisesti niillä alueilla, joilla on paljon loma-asutusta, jolloin tässä kohdassa voisi hyvin kuvitella, että tällainen etäkokoustaminen voisi olla mahdollista. Itse en siihen aina suhtaudu kaikissa tilanteissa positiivisesti. Näen ne vaikeudet ja ongelmat, mitä siihen liittyy, että etäältä osallistutaan.

Mutta, arvoisa puhemies, minun tarkoitukseni ei ollut puhua niinkään näistä tiehoitokunnista, vaan nostaa esille kysymys siitä, kun tässä on kolme asiakohtaa, ja yksi liittyy tämän nimen muutokseen siltä osin, että tämä Traffic Management Finland muutetaan tässä lakiesityksessä nyt Liikenteenohjausyhtiö Fintrafficiksi. Ja haluaisin tähän asiaan kiinnittää huomiota, että Suomeen on levinnyt merkillinen, sanoisinko kansan... — En sano kansansairaus vaan eliitin sairaus siitä, että yhä enemmän me suomalaisia yhtiöitä, yrityksiä, toimielimiä alamme nimittää anglosaksisilla, englantilaisperäisillä, nimillä, jolloin viitataan tietysti usein siihen, että se kansainvälisessä vuorovaikutuksessa on järkevää. Mutta monet toimijat toimivat kuitenkin hyvin paikallislähtöisesti, ja itse korostaisin kyllä sitä, mitä käytetyissä puheenvuoroissakin tuli esille, että kyllä meidän kannattaisi kunnioittaa tätä suomen kieltä, sen ainutlaatuisuutta, ja nimissä, firmojen, toimijoiden nimissä, pitäisi näkyä suomen kielellä selkeästi se, mistä on kysymys. Tässä on vielä jopa tämä oikeusturvaseikka myöskin esillä. Eikä minun tarvitse ruveta teille luettelemaan tai tuomaan esille näitä itelloja ja destioita ja niin edelleen ja niin edelleen — mielikuvitus vain on rajana, kun näitä nimiä on kehitelty yhtiöille, yrityksille, toimintoille, jotka ovat kyllä hyvin selkeästi myöskin määriteltävissä suomalaisella nimellä. Ja tämä on nyt järkevää, että tässä on otettu taka-askeleita tai palattu vanhaan. Posti on palauttanut oman nimensä, ja tässäkin kohdassa nyt tämä Liikenteenohjausyhtiö-nimike kuvaa pitkälle sitä, mistä on kysymys, ja kannustan [Puhemies koputtaa] ja arvostan, että hallitus on tämän tehnyt. On ehkä järkevää, että tämä Fintraffic on siihen laitettu liitteeksi mukaan näiden kansainvälisten vuorovaikutussuhteiden vuoksi, mutta tämä on oikea suunta, ja kannustan siihen.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pirttilahti.

18.54 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tästä nimimuutoksesta olen täysin samaa mieltä kuin edustaja Kiljunen. Kotimaisilla markkinoilla ja kotimaisella alueella todellakin on hyvä miettiä nämä hallinto- ja muitten yhtiöitten nimet. Saadaanhan ne sitten käännettyä englanniksi siellä englanninkielisissä teksteissä, jos näin halutaan.

Sitten tämä yksityistieasia ja näitten yksityistiekuntien etäkokoukset: Tuen kyllä täysillä, niin kuin koko eduskuntakin, sitä, että nämä pystyisivät toimimaan tässä koronatilanteessakin ja pystyisivät tekemään siellä rahoituspäätöksiä ja muutospäätöksiä joustavasti eli digitalisaation kautta. Koska se on jo kaikilla muillakin toimialoilla mahdollista, niin miksi ei myös sitten tiekunnissa? Kun mietitään tiekuntien rakennetta, tällä hetkellä muun muassa esille otetut kesäasukkaat asuvat kauempana jossakin päin Suomea ja sitten paikalliset voivat olla siellä paikallisesti. Varsinkin tällaisissa tilanteissa pystytään kokoamaan eri puolille Suomea hajautetut ihmiset kätevämmiin yhteen digitaalisesti ja tekemään päätöksiä. Senhän me olemme tässä oppineet korona-aikaan. Tämä on digiloikka meillä muuallakin.

Arvoisa puhemies! Todellakin Suomessa on 370 000 kilometriä yksityisteitä, ja niitten merkitys on Suomen verisuonistona erittäin tärkeä. Sieltä lähtevät ihmiset liikkeelle teitten päästä, sieltä lähtevät suomalaisen vihreän kullan, metsän, varannot, sieltä lähtee ruoka ja niin edelleen. Mutta myös toisinpäin ajatellen: meidän kaikki kesäasukkaat ja muut kulkevat sieltä edelleen toiseen suuntaan. On erittäin tärkeää, että nämä verisuonet toimivat meillä.

Tässä yhteydessä, arvoisa puhemies, voin mainostaa hallituksen hienoa budjettia tälle vuodelle. Meillä on 30 miljoonan euron taso näihin rahoituksiin, ja on erinomaista, jos tätä pystytään markkinoimaan ja näitä päätöksiä viemään ely-keskuksissa eteenpäin siten, että nämä rahat myös tulevat hyvään käyttöön. Ja toinen asia vielä: parlamentaarisella työryhmällä on tahtotila vielä jatkossakin pitää noin 25 miljoonan taso näissä yksityistieavustuksissa. On erittäin tärkeä asia, että yksityistiet toimivat hyvin myös hallinnollisesti, mutta myös se, että rahoitus käytetään siihen tarkoitukseen, mihinkä se on täällä budjetoitu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kankaanniemi — poissa. Edustaja Hoskonen.

18.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä yksityistielain muutos tässä hallituksen esityksessä, joka tässä on käsitellyssä, on erittäin tervetullut. Yksityisteiden päätöksenteko on varmasti monimutkaistunut vuosien saatossa sen takia, kun ihmiset asuvat eri puolilla Suomea. Olen itsekin kahden tiekunnan jäsen, ja sen toisen tiekunnan jäsenistössä on muuan henkilö, joka asuu Yhdysvalloissa. On varmaan aika helppo ymmärtää, että hänen tulonsa tiekunnan kokoukseen Yhdysvalloista Suomeen on varsinkin korona-aikana kovin monimutkaista, mutta kun nyt saadaan tämä etäyhteyssysteemi pelaamaan, niin hänelläkin on teoriassa mahdollisuus osallistua kokoukseen. Hieman toki aikaero haittaa, mutta sekään ei nyt ongelma ole, kun pystyy digitaalisesti nettiyhteydellä osallistumaan, jos tarvetta ilmenee.

On äärimmäisen hyvä, että tämä digiaika tulee meille eteemme näin positiivisessa mielessä, ja toivoisin nyt, arvoisa Suomen eduskunta, kun olen tässä salissa puhunut siitä sata kertaa — olkoon tämä sitten 101. — että saisimme vihdoinkin ja viimein ne laajakaistayhteydet tähän maahan kokonaan. Rakennetaan ne valokuidut, niin silloin pystytään hoitamaan

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

asioita nopeasti. Ja jos joku ei puheeseeni suhtaudu vakavasti, toki sitäkin mielipidettä kunnioitan, mutta jos valokuituyhteyksiä rakennetaan, niin nimenomaan tällaiset ajan tasalla olevat kokoukset hoituvat erittäin hyvin, kun on nopea laajakaistaverkko. Esimerkiksi 4G:llä, mikä maaseudulla on suurimmassa osassa kunnista, se ei valitettavasti onnistu, eli siitä tulee uusi palvelunesto, kun eivät laajakaistaverkot toimi.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi se, että kuten edustaja Pirttilahti hyvin kuvasi hallituksen budjetissa olevia määrärahoja, niin kannattaa muistaa, että yksityisteiltä, niiltä sivuteiltä, joita on pidetty kovin vähäpätöisinä, lähtee liikkeelle joka ainoa puumotti, lähtee liikkeelle joka ainoa maitolitra. Joka ainoalla tiellä on kesäisin marjamiehiä, marjankerääjiä, sienengerääjiä, retkeilijöitä, muuten vain luonnossa liikkuvia, ja sitten siellä tietenkin on se meille kaikista tärkein, elikkä monella meillä on siellä se kesämökki tai sukulaisen mökki, jossa käydään aina ystäviä tervehtimässä tai sitten lepäämässä ja lataamassa akkuja.

Elikkä tämä lakiesitys pienessä vähäpätöisyydessään on äärimmäisen tärkeä. Toivon, arvoisa puhemies, että tällaisia esityksiä tulee, mutta sen edellytyksenä näen sen, että eduskunta ottaa sydämenasiakseen sen, että tulevina kuukausina pistää sinne sen verran määrärahoja, että saadaan laajakaistayhteydet pelaamaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

19.00 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tätä lainmuutosta pidetään tosiaan tärkeänä, sillä sähköisen toimintaympäristön laajempi hyödyntäminen lisää teosakkaiden mahdollisuutta osallistua tiekunnan kokouksiin ja päätöksentekoon. Ja ennen kaikkea nyt onkin ilo tehdä niitä päätöksiä, kun maan hallitus on turvannut, niin kuin tässä on jo useassa hyvässä puheenvuorossa tuotu esille, yksityisteiden perusparannusten rahoituksen. Ja 30 miljoonaa on iso rahasumma. Sillä pidetään huolta siitä, niin kuin edustaja Hoskonen toi esille, että ne puukuutiot ja maitolitrat liikkuvat tiellä.

Olen itsekkin, rouva puhemies, ajanut nuoruusvuosinani maitoautoa, ja mikä sen parempaa kuin että yksityistie on hyvässä kunnossa, ylipäänsä että tie on hyvässä kunnossa, että se on lanattu, sinne on pistetty soritukset asianmukaisella tasolla. Silloin on mukava liikkua raskaallakin liikenteellä mutta ennen kaikkea huolehtia myös liikenneturvallisuudesta siellä yksityisteillä, ja teillä liikkuvat myös koulukyyditykset ja muu liikenne.

Ja edustaja Hoskosen puheenvuoroon: kyllä minäkin toivon, että jatkossakin ja tulevaisuudessa — sitä on jo jonkin verran tehty tuonne yksityisteitten varteen — sitä valokuituaikin aurataan tienvarteen, millä pidetään huoli siitä, että pystytään siellä hiekkatien päässä jatkossa osallistumaan tieosuuskunnan kokouksiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pirttilahti.

19.01 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä puhuttiin valtionrahoituksesta myös yksityisteille ja niistä päätöksistä, mitä joudutaan tekemään — tai voidaan ja saadaan tehdä ja on varmaan ilo tehdä nyt sitten netin kautta valtionrahoituksen osalta.

Erittäin tärkeä osa, minkä edustaja Kettunen mainitsi teiden kunnosta, on se, että näiden teiden osalta se rahoitus tulee yleensä ainakin osittain kunnilta, tämä ylläpito, lanaukset ja nämä aurausrahoitukset. Ja toivotaan näin kuntavaalien alla, että kukin kunta pohtisi sitä ja näkisi yhtä lailla kuin valtiokin tällä hetkellä, että yksityisteihin kannattaa sijoittaa, ja ko-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

ronanjälkeinen elämä, kun me asumme nyt monipaikkaisessa Suomessa, tulisi vahvasti jatkumaan myös kuntien rahoituksella niiden yksityisteiden osalta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle elintarvikelaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 3/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Esittelypuheenvuoro edustaja Leppä, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.36 **Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys uudeksi elintarvikelaiksi vähentää hallinnollista taakkaa ja purkaa turhaa byrokratiaa elintarviketurvallisuutta vaarantamatta. Elintarvikelainsäädäntöön valmistellaan EU-lainsäädännön ja kansallisten tarpeiden edellyttämät muutokset antamalla uusi elintarvikelaki. Lainsäädäntöä myös selkeytetään kokoamalla yhteen lukuisien asetusten sisältö kolmeen asetukseen.

Hallitusohjelman yksi strateginen kokonaisuus on elinvoimainen Suomi ja sen osakokonaisuutena elinvoimainen ja kannattava elintarviketalous. Yhtenä keinona näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on kirjattuna elintarvikelain kokonaisuudistus. Tällä ehdotettavalla elintarvikelain kokonaisuudistuksella ja siihen liittyvällä asetusten uudistamisella toteutetaan siis hallitusohjelman tavoitteita, jotka liittyvät sääntelyn ja valvonnan sujuvoittamiseen, elintarvikevientiin panostamiseen sekä harmaan talouden torjumiseen. Esityksen perimmäisenä tavoitteena on sujuvoittaa sääntelyä ja valvontaa pitäen samalla yllä hyvä elintarviketurvallisuuden taso. Toimijoille annetaan näin lisää vapautta ja samalla lisää vastuuta. Koko ruokajärjestelmä hyötyy siitä, että elintarvikealan yksityiskohtaiset vaatimukset vähenevät. Elintarviketurvallisuudesta tulee nykyistä vahvemmin yritysten ja valvojien yhteinen asia.

Rouva puhemies! Elintarvikeketjun muuttuva toimintaympäristö asettaa uusia haasteita sekä toimijoille että valvontaviranomaisille. Jatkossa valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Valvonnan painopistettä siirretään siis elintarvikehuoneistojen valvonnasta toiminnan valvontaan, mikä vastaa enemmän nykyistä toimintaympäristöä ja sen digitalisoitumista.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Hallituksen esityksellä elintarvikelain uudistamiseksi haluamme entistä tehokkaammin puuttua myös elintarvikepetoksiin ja -väärennöksiin. Siksi lakiesitykseen ehdotetaan uutena asiana elintarvikevalvonnan seuraamusmaksua. Valvontaviranomainen voisi määrätä toimijan maksamaan 300—5 000 euron suuruisen elintarvikevalvonnan seuraamusmaksun laissa määritellyissä tapauksissa. Tällä rangaistusluontoisella hallinnollisella seuraamusmaksulla pyritään ennaltaehkäisemään elintarvikesäännösten vastaista toimintaa sekä nopeasti ja tehokkaasti estämään sen jatkaminen.

Uuden lain myötä myös kuntien tekemän suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piirissä olevilta valvontakohteilta perittäisiin vuosittain 150 euron suuruinen valvonnan perusmaksu ja toteutuneesta valvonnasta suoriteperusteinen maksu. Vuosimaksua ei kuitenkaan perittäisi alkutuotantopaikoilta, kyläkaupoilta eikä yleishyödyllisiltä yhteisöiltä. Tällä muutoksella vahvistetaan elintarvikevalvonnan valmentavaa roolia ja mahdollistetaan nykyistä monimuotoisempi viranomaistyö. Vuosittainen maksu luo myös vakautta ja ennustettavuutta alan toimintaan, sillä vuosimaksu on sekä toimijoille että viranomaisille ennustettavampi rahaerä. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Aittakumpu.

14.40 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten ministeri Leppä toi esille, tässä esityksessä on kyse jokapäiväisestä leivästämmme, ja kiitän ministeriä siitä, että hän tuo tämän esityksen nyt eduskuntaan. Tämä osaltaan lisää yrittäjien toimintavarmuutta ja ehkäisee epätervettä kilpailua. Lain selkeyttäminen parantaa elintarvikealan toimintaedellytyksiä koko ketjussa. Varmasti kehittämistyö jatkuu myös näiden lakimuutosten jälkeen. Suunta on hyvä, ja hallituksen tavoitteet ovat oikeat.

Arvoisa puhemies! Keskustan tavoitteena on purkaa byrokratiaa ja vähentää hallinnollista taakkaa samalla, kun pidetään huolta elintarvikeeturvallisuudesta. Tavoitteenamme on myös se, että elämisen edellytyksistä pidetään huolta koko Suomessa. Kuten ministeri Leppä kertoi, osa tätä tavoitetta on hallitusohjelmaan kirjattu kannattava elintarviketalous.

Arvoisa puhemies! Nykyään korostuu se, että ihmisen on saatava tai voitava varmistaa se, miten ja mistä hänen ruokansa on tullut. Elintarvikeväärennökset ovat räikeä esimerkki siitä, miten jotkut koettavat vilpillisin keinoin hyötyä toisten kustannuksella. Siksi on tärkeää, että ruokaväärennökset pyritään saamaan kuriin, ja on hyvä, että lakiin nyt ehdotetaan lisättäväksi rangaistusluontoinen hallinnollinen seuraamusmaksu. Tästä aiheutuisi kustannuksia vain sille toimijalle, joka ei noudata elintarvikesäännösten vaatimuksia.

Arvoisa puhemies! Kaikkiaan tämä hallituksen esitys on hyvä ja kannatettava.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Piirainen.

14.42 Raimo Piirainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä.

Niin kuin tässä todetaan, niin Suomella on korkea elintarvikeeturvallisuuden taso. Se on tärkeää, ja sitä on varjeltava. Se on edelleen Euroopan korkeimmalla tasolla, ja sitä tulee edelleen parantaa. Niin kuin olemme monta kertaa huomanneet, niin tämä ruoan alkuperätieto on tärkeää meille. Se ei monestikaan niissä kaikissa näy, ja tämä on hyvä lähtökohta myös tässä lain uudistuksessa. Sääntelyn sujuvoittaminen elintarvikeeturvallisuutta vaarantamatta parantamalla lain käytettävyyttä on tärkeä tavoite, ja lain päivitys tulee tosiaan hyvinkin tarpeelliseen tilanteeseen.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Nyt lukuisten muutosten aiheuttamaa hajanaisuutta korjataan ja laki päivitetään vastaamaan EU-lainsäädännön nykytilaa. Siinä on aika paljon EU-lainsäädäntöä mukana, ja näitähän on aikaisemminkin jo, tärkeimpiä lainsäädäntöosioita, elintarvikelain osalta korjattu.

On hyvä, että valvonnan vaikuttavuutta parannetaan, mahdollisuutta kohdentaa valvontaa erityisesti sellaisiin toimijoihin, jotka valvontaa eniten tarvitsevat ja joiden valvonnan olisi eniten hyötyä. On tärkeää löytää tasapaino elintarviketurvallisuuden ja elintarvikealan toimintaedellytysten välillä. Ja seuraamusmaksu on aika tärkeä. Se on aika merkittäväkin tuolla yläpäässä, 5 000 euroa, ja se saattaa olla tällainen tietynlainen merkki siitä, että nyt kannattaa toimia oikein, ettei vain joudu tämän seuraamusmaksun piiriin.

Sitten esittäisin kysymyksen ministerille: mikä on tällaisen ammattikalastajan, jonka vuosiliikevaihto jää suurin piirtein 20 000:n pyönteisiin, vuosittainen maksu, ja miten tämä seuraamusmaksu kohtelee häntä? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

14.45 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen hyvä elintarviketurvallisuus on tärkeä vientivalttimme, ja siksi on myös tärkeää, että viranomais toiminta tukee vientiä. Esitys on hyväksyttävissä, koska sen tavoitteena on sujuvoittaa sääntelyä ja valvontaa vaarantamatta kuitenkaan elintarviketurvallisuutta. Lainsäädännön tavoitteena on edellyttää, että elintarvikealan toimijat kantavat vastuun tarvikkeidensa turvallisuuden varmistamisesta. Selkeä lainsäädäntö on kaikkien etu, sillä se lisää yrittäjien toimintavarmuutta ja ehkäisee epätervettä kilpailua. Lain selkeyttämisellä parannetaan elintarvikealan toimintaedellytyksiä koko elintarvikeketjun osalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Salonen.

14.46 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Korkea laatu on suomalaisen elintarviketeollisuuden kivijalka, ja kaikki haluavat pitää siitä jatkossakin erittäin hyvää huolta. Tätä elintarviketurvallisuuden tasoa on siis varjeltava tarkkaan, ja tietenkin lainsäädäntö on yksi osa sitä.

Tämän kokonaisen elintarvikelain kokonaisuudistushan oli tarkoitus säätää jo viime kaudella eduskunnassa osana maakuntaudistusta, mutta kuten tiedämme, mitä maakuntaudistuksen kanssa tapahtui, sen vuoksi saimme silloin aikaiseksi vain välttämättömät muutokset, ja nyt olemme sitten tämän kokonaispaketin ja -uudistuksen edessä. Tätä on siis osattu odottaa, ja valvontaviranomaisten työtä halutaankin varmasti päästä sujuvoittamaan ja selkeyttämään.

Elintarviketurvallisuus koostuu omavalvonnasta ja viranomaisvalvonnasta, ja kuten ministeri jo tuossa totesi, toiminnan valvonta siirtyisi tilojen sijaan ehkä enemmänkin juuri tähän toiminnallisuuteen ja toiminnan valvontaan, ja tämä on varmasti se palaute, jota mekin kansanedustajat olemme saaneet nykyisen lain ja valvonnan puutteista ja epäkohdista.

Tutkimustulokset vuodelta 2019 osoittavat, että elintarviketurvallisuus Suomessa on hyvällä tasolla ja erityisesti kotimaassa toimijat täyttävät elintarviketurvallisuusvaatimukset hyvin. Huolestuttavaa on kuitenkin ministerinkin jo mainitsema elintarvikepetosten kasvu myös kotimaassa. Tällä on vaikutusta meillä myös vientiin, nimittäin suomalaisesta ruokaa arvostetaan ulkomailla hyvinkin korkeasti, ja uskon, että laatu on osa meidän

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

kansainvälisen kasvunkin mahdollisuuksia. Siksi on tärkeää, että itse teemme toimia sen eteen, että mainettamme ei myöskään heikennettäisi näitten petosten kautta.

Tärkeää kuitenkin on myöskin se, että ihmiset voivat luottaa siihen, että he saavat ruokaa, jonka tuottajasta myöskin kerrotaan, ja siksi nykyään ihmiset yhä enemmän haluavat tietää, mistä heidän ruokansa tulee ja että se on turvallista. Uskon, että tämä covid-19-kriisikin on sitä vain lisännyt.

Yksi iso yhteiskunnallinen, maailmanlaajuinen ongelma on antibioottien käyttö erityisesti lihateollisuudessa. Me näemme, että se on tällainen tulevaisuuden uhka aivan kuin covid-19:kin on ollut, ja siihen ehkä toivoisin, että voisimme Suomessa elintarviketeollisuudessa erityisesti laittaa panoksia, että voisimme [Puhemies koputtaa] syödä antibioottivapaata ruokaa Suomessa ja myöskin tuottaa sitä ulkomaille. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Räsänen.

14.49 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että suomalaisten luottamus turvalliseen ja terveelliseen suomalaiseen ruokaan säilyy, ja siksi tämä esitys on kannatettava ja tärkeä. Samoin tietysti myös elintarvikkeiden vientiponnistelujen vuoksi on tärkeää, että tämä luottamus on erittäin hyvällä tasolla ja voimme olla ylpeitä siitä, miten hyvälaatuista ja korkeatasoista ruokaa Suomessa tuotetaan ja viedään.

Esityksessä on myös seurattu näitä ajankohtaisia trendejä, eli verkossa tapahtuva elintarvikkeiden kaupankäynti on kasvava trendi, ollut jo vuosia elintarvikealalla, ja se kiihtyy ja nyt myös korona-aikana on edelleen kasvanut, ja sen vuoksi tämä perinteinen elintarvikehuoneistojen valvontaan keskittyvä toiminta on osoittautunut vanhentuneeksi ja epäkäytännölliseksi. Valvonnan painopistettä tässä siirretään huoneistojen valvonnasta toiminnan valvontaan, elintarviketoiminnan valvontaan, mikä helpottaa tällaisen kaupankäynnin valvontaa, mikä on asianmukaista.

Tähän liittyy tietysti myös herkkiä asioita, ja yksi herkkä kysymys on tämä tarkastusten salliminen kotirauhan piirissä eli yksityisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa, esimerkiksi kotileipureiden tai pitopalveluyrittäjien käyttämissä tiloissa. On toki tärkeää, että esimerkiksi ruokamyrkytystapausten ennaltaehkäisyksi myös näihin tiloihin voidaan kohdentaa tehokkaampaa valvontaa, mutta tässä varmasti täytyy sitten pohtia myös tarkasti tämä perustuslain suojaan kuuluva kotirauha.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

14.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka tämä hallituksen esitys ei ehkä ole niitä kaikkein suurimpia esityksiä, se on linjassa siinä, että pystytään suomalaisen elintarvikkeen tietä tuonne markkinoille helpottamaan. Ja samalla näen tässä ison askeleen siihen suuntaan, että jatketaan viime vaalikaudella ollutta byrokratian purkua.

Suomalaiset elintarvikkeet ovat varmasti maailman puhtaimpia. Olen monta kertaa ihmetellyt sitä, miksi tällainen puhdas, aito, hyvä tuote ei maailmanmarkkinoille mene sen paremmin. Siinä on meillä kaikilla työtä tehtävänä. Totta kai markkinointi on tärkeintä. Olemme täällä Pohjolan perukoilla, ja ikävä kyllä tuon Venäjän tilanteen takia sattuneesta syystä sinne markkina on kiinni, mutta olen positiivinen kuitenkin senkin suhteen, että kaikilla asioilla yleensä on tapana järjestyä ja päästään johonkin järkevään ratkaisuun pakotteidenkin suhteen jonain päivänä. Keinoa en tiedä, miten se tehdään, mutta se näkyy tule-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

vaisuudessa. Tärkeää on pitää suomalainen maatalous elinvoimaisena ja byrokratia niin matalana ja niin vähäisenä, että pääsemme näitä hyviä tuotteitamme myös ulkomaille myymään.

Yksi asia vielä, arvoisa puhemies, ja se on se, että meillä elintarviketalouden puolella, raaka-ainetuotantopuolella eli maataloudessa syntyy aina kaikenlaisia uhkatilanteita — viittaan nyt esimerkiksi tähän valkoposkihanhitilanteeseen. Vaikka se ei tähän asiaan kuulu, niin sanon vain sen verran, että on käsittämätöntä, että meillä jatkuvasti tämä lupabyrokratia, esimerkiksi valkoposkihanhiin suhteen, tulee yhä vaikeammaksi, ja tuntuu, että mikään ei enää onnistu. Toivoisin, että tähän lupabyrokratiaan ja siihen liittyviin muihinkin hallinnollisiin esteisiin puututaan nopeasti, koska se on kaikkien meidän hyväksi, kun kotimainen elintarvike pystytään tuottamaan ja oma terveytemme samalla suojaamaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pirttilahti.

14.53 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeää, että meillä Suomessa on hyvä elintarvikelainsäädäntö ja siten myös turvalliset elintarvikkeet. On hyvä, että lainsäädäntöä uudistetaan ja myös tässä valvontaa uudistetaan. Mutta edustaja Hoskonenkin otti esille sen, että tämän byrokratiapuolen, mikä on tässä uudessa lainsäädännössä, tulisi olla kohtuullinen.

Olin itsekkin aikanaan maataloussihteeri tuolla Ylä-Pirkanmaan alueella, ja kun silloin 90-luvun vaiheessa pyrittiin tekemään näitä maaseudun pieniä elintarvikepajoja, niin silloin ainakin vaatimukset olivat samat kuin suuremmalla elintarviketeollisuudella: piti olla kromia ja kaakelia joka paikassa, että saatiin tuotantotiloja toimiviksi. Maa- ja metsätalousministerille: ovatko säännökset vielä nykyäänkin yhtä kovat pienimmille elintarvikeyrityksille kuin suurimmillekin? Ainakin välillä on kohtuutonta pyytää kromia ja kaakelia joka paikkaan näissä pienemmissä. Niissä on kuitenkin se hygieniataso, ja elintarvikkeiden turvallisuus- ja vaatimustaso voidaan muutenkin saavuttaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän keskustelun loppuun ministeri Leppä, 2 minuuttia.

14.54 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvistä kommenteista. Kaikilta on hyvin yksimielistä viestiä.

Vastaan ensimmäiseksi kysymykseen. Elikkä edustaja Piirainen kysyi, missä menee raja esimerkiksi pienimuotoisen kalastuksen osalta. Pienimuotoisen elintarvikealan toiminta, jossa vuotuinen liikevaihto on alle 15 000 euroa ja toimintaan liittyvät riskit ovat elintarviketurvallisuuden kannalta vähäisiä, nämä toimijat eivät kuulu tähän maksun piiriin. Elikkä se raja on laitettu tuohon 15 000 euroon tässä lakiehdotuksessa.

No, sitten kaikki teistä puheenvuoronkäyttäjistä, hyvät kollegat, kiinnitti vientiin huomiota ja vientimahdollisuuksiin. Suomalainen elintarvike, se on premium-luokan elintarviketta, ja meillä on myöskin tässä viennin edistämisessä suuri mahdollisuus. Tehdään sitä työtä yhdessä kaikki. Kaikki lähtee siitä luotettavasta, turvallisesta, jäljitettävästä, antibioottivapaasta, lääkejäämävapaasta elintarvikkeesta ja sen raaka-aineista. Siitä se lähtee. Ja tälle tarjoutuu tuolla maailmanmarkkinoilla kyllä varmasti kysyntää, nimenomaan siellä premium-luokan tuotteissa, ja sinne me tähtäämme. Tämä mahdollistaa myöskin alan kasvua. Emme syö täällä Suomessa määräänsä enempää, mutta maailmalla kasvua varmasti on saatavilla, ja tähän myöskin hallitus tähtää viennin edistämistoimenpiteillään.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Ja yksi asia, mikä täällä myös mainittiin monissa puheenvuorossa, on digitaalisuus. Me nimenomaan tarvitsemme uusia digitaalisia toimintamalleja siitä, että me pystymme todentamaan ja näyttämään sen meidän tuotantomme laadun ja samalla toimimaan tuonne maailmanmarkkinoille näiden evidenssien myötä. Siksi me tarvitsemme vaikkapa sen laajakaistan ja valokuidun jokaiseen yritykseen tässä maassa. Se on ihan selvä asia.

Sitten on totta, että tässä on yksi herkkyys, ja se on nämä kotirauhan piirissä olevat alueet, jotka liittyvät, niin kuin täällä edustaja Räsänen totesi, varsinkin tuonne kotileipomoihin ja pitopalveluyrityksiin, ja tämä on totta kai tarkasti pyritty jo tähän esitykseen saamaan ja tuomaan esille, [Puhemies koputtaa] mutta se pitää vielä totta kai tarkasti käydä lävitse. Ja vaatimukset pienille yrityksille ovat lievempiä ja loivempia kuin isoille. [Puhemies koputtaa]

Sen, puhemies, sanon ihan lopuksi tähän, että meille on tosi tärkeää se, että me toimimme yhteisillä markkinoilla samojen pelisääntöjen mukaan, ja siksi ei ole reilua, että tänne tuodaan elintarvikkeita, jotka eivät täytä suomalaisia tuotantovaatimuksia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle - Suomen kestävän kasvun ohjelma

Valtioneuvoston selonteko VNS 6/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2021 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 1/2021 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan Johannes Koskisen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorokierrosta ei ole. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Valiokunnan puheenjohtaja Koskinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.58 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä selonteko oli laajan asiantuntijakuulemisen kohteena valtiovarainvaliokunnassa, ja myöskin merkittävällä tavalla kahdeksan erikoisvaliokuntaa antoivat omat lausuntonsa. Koko tämä paketti on merkittävä tietopaketti myös siitä, mihinkä suuntaan eri tahot ovat toivoneet tätä elvytyskokonaisuutta ohjattavan, ja siitä on toivottavasti käyttöä myös ministeriryhmälle, joka tätä työtä jalostaa eteenpäin.

Selonteko sisältää siis Suomen kestävän kasvun ohjelman, jossa linjataan EU:n elpymisvälineen käytön kansallisia painopisteitä ja rahoitettavien investointien ja uudistuskoko-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

naisuuksien valintakriteereitä. Ohjelma sinällään on vielä varsin yleispiirteinen, mutta sen rinnalla valmistellaan yksityiskohtaisempaa kansallista elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, jossa esitetään muun muassa investointi- ja uudistuskohdeet sekä niiden kustannukset ja ajoitus. Alustava suunnitelma on luvattu toimittaa komissiolle maaliskuun puolivälissä ja virallinen huhtikuussa tänä vuonna. Ministerityöryhmä on lisäksi viikko sitten tarkentanut ohjelman sisältöä siten, että ohjelman tavoitteena on vähentää kasvihuonepäästöjä, kasvattaa tuottavuutta, nostaa työllisyysastetta, nopeuttaa hoitoonpääsyä sekä edistää alueellista, sosiaalista ja sukupuolten tasa-arvoa.

Selonteon mukaan Suomen enimmäissaannon arvioidaan olevan 3,1 miljardia euroa, mutta uusimpien arvioiden mukaan se on laskenut noin 2,7 miljardiin euroon. Tämä aiheutuu siitä, että talouden kokeman iskun suuruus on yksi jakokriteeri ja Suomen talouskasvu on kärsinyt koronaviruspandemiasta arvioitua ja pelättyä vähemmän. EU-rahoituksen määrä tunnetusti selviää lopullisesti vasta kesällä 22, sillä siihen vaikuttaa talouden kehitys viime ja tänä vuonna. Suomi on euromääräisesti elvytyspaketin nettomaksaja, eikä elvytyspaketti ole siten Suomen kannalta paras mahdollinen ratkaisu. Valiokunnan mielestä vaikutuksia ei voida kuitenkaan arvioida pelkästään maksuosuuden kautta, vaan olennaisinta on, miten tehokkaasti rahoitus käytetään ja kuinka hyvin Suomi onnistuu uuden kasvun ja pitkän aikavälin kasvupotentiaalin luomisessa.

Myös EU-maiden yhtäaikainen ja samansuuntainen elvytys lisää toimien vaikuttavuutta ja kasvun edellytyksiä kaikissa jäsenmaissa. Suomen taloudelle saattaakin muodostua merkittävä vaikutus toisten valtioiden elpymisen ja elvytyspanosten kautta. Lisäksi samansuuntaiset panostukset esimerkiksi vihreään siirtymään ovat vaikuttavampia kuin hajanaiset kansalliset panostukset. Komission arvion mukaan EU:n reaalin bkt olisi parhaimmillaan jopa 2 prosenttia korkeampi kuin ilman elvytyspakettia.

Valiokunta pitää ohjelman kriteereitä hyvänä lähtökohtana ja korostaa erityisesti hankkeiden vaikuttavuutta. Järjestelmätason muutosten aikaansaamisessa nimenomaan vaikuttavuuden tulee olla keskeinen kriteeri investointien ja uudistusten priorisoinnissa. Jatkovalmistelussa on siksi tehtävä selkeitä priorisointeja ja keskityttävä vaikuttaviin ja riittävän suuriin sekä hyvin kohdennettuihin kokonaisuuksiin.

Selonteon mukaan ohjelmaan sisältyy kuusi painopistettä, joissa nostetaan esille muun muassa hankkeita, jotka vaikuttavat osaamiseen, työllisyyteen, kilpailukykyyn, ilmastonmuutoksen torjumiseen, nettopäästövähennyksiin, kiertotalouden vahvistamiseen sekä julkisen talouden kestävyys. Nämä painopisteet ovat paikallaan, ja esitän joitakin huomioita kustakin.

Ensinnäkin painopisteestä koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan: Valiokunta pitää hyvänä, että koulutukseen sekä tutkimus- ja innovaatiotoimintaan liittyvät kehittämistarpeet on nostettu selkeästi esille, sillä Suomi on menettänyt kansainvälistä kärkisijoitustaan koulutustason tuottavuuden ja tki-investointien osalta. Heikentyneiden tki-panosten lisäksi huolta aiheuttaa talouden rakennemuutos, joka on pandemian vuoksi nopeutumassa, mikä vauhdittaa uusien palveluiden, tuotteiden sekä uudenlaisen osaamisen tarvetta. On siksi välttämätöntä lisätä panostuksia osaamiseen sekä tki-toimintaan ja varmistaa, että valituilla toimilla vahvistetaan pitkän aikavälin kasvupotentiaalia ja edellytyksiä talouden uudistumiselle. Uudet palvelut ja tuotteet syntyvät vain uuden tiedon pohjalta ja osaavien ihmisten työn tuloksena.

Valiokunta katsoo, että koulutus, osaaminen ja tki-panostukset ovat tärkeitä kaikilla painopistealueilla ja ne on perusteltua ottaa huomioon läpäisevästi kaikissa painopisteissä sa-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

maan tapaan kuin vihreä kasvu ja digitalisaatio, ja näin ministeriryhmä näyttää nyt uudessa katsauksessaan tehneen.

Valiokunta painottaa luovien alojen, kulttuurin sekä tapahtuma-alan huomioon ottamista elpymisrahoituksen kohdentamisessa ja korostaa, että ne tukevat monia ohjelman tavoitteita. Viittaamme ja painotamme myös Euroopan parlamentin tätä asiaa koskevaa lauselmaa 2 prosentin käyttämisestä tähän tarkoitukseen.

Toinen painopiste, vihreä siirtymä, on valiokunnan mielestä linjattu selonteossa perustellusti EU:n elpymisvälineen keskeiseksi uudistuskohteeksi, joka on läpileikkaava periaate myös muiden painopisteiden toteuttamiselle. Oikein kohdennettuna koronaelvytys voi toimia vivuttajana laajalle ekologiselle rakennemuutokselle sekä tukea samalla työllisyyttä ja talouden kasvua. Valiokunta on tyytyväinen, että Suomen ohjelmasta kohdennetaan vähintään 50 prosenttia vihreän siirtymän investointi- ja uudistuskokonaisuuksiin, vaikka EU:n asettama 37 prosenttia on pienempi. Tämä tukee samalla hallitusohjelman linjauksia hiilineutraalisuustavoitteesta ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämisestä.

Puhtaiden ratkaisujen markkinat kasvavat maailmalla kiihtyvällä tahdilla, joten elvytysvälineen avulla on mahdollista kohdentaa resursseja talouden uusiutumisen ja suomalaisyritysten vähähiiliratkaisuihin perustuvan vientipotentiaalin vahvistamiseen. Selonteon mukaisesti vaikuttavinta on suunnata toimet suurimpien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, kuten energiajärjestelmämuutokseen, teollisuuden uudistuksiin ja investointeihin, rakennuskannan ja lämmitysmuotojen energiatehokkuuteen sekä yhdyskuntien ja liikenteen vähähiilisiin ratkaisuihin.

Valiokunta korostaa, että valinnat toimialakohtaisista uudistustoimenpiteistä tulee tehdä pohjautuen Suomen vahvuuksiin, kansainväliseen markkinapotentiaaliin, vaikuttavuuteen ja tutkittuun tietoon.

Liikenneväylistä valiokunta pitää hyvänä, että selonteossa on nostettu esille raideliikenteen digitalisaatio, jonka avulla on mahdollista parantaa energiatehokkuutta ja luoda edellytyksiä raideliikenteen houkuttelevuudelle ja sujuvuudelle. Muistutamme myös, että olemassa olevalla rataverkolla on runsaasti nopeasti käynnistettäviä liikenteen sujuvuutta ja Suomen kilpailukykyä parantavia kehittämiskohteita.

Valiokunta pitää tärkeänä, että oikeudenmukaisen siirtymän JTF-rahastoa käytetään Suomessa laajasti sen sallimiin kohteisiin vihreää siirtymää vaikuttavasti edistävällä tavalla. On jo sovittu sen käytöstä turpeen energiakäytön vähentämisestä aiheutuvien korvaavien investointien tukemiseen, mutta vastaavia tarpeita voi koko Suomen alueella olla muusta siirtymästä vähähiilisyyteen ja siihen liittyvistä kielteisistä vaikutuksista.

Painopisteessä 3, Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen — sekin on tämäntoinen läpileikkaava teema kaikkien painopisteiden osalta — on tärkeätä maksimoida vipuvaikutusta, keskittyä erityisesti aloihin, joilla on runsas vientipotentiaali, ja tukea sektori-kohtaisia vienninedistämisohjelmia ja -ekosysteemejä.

Digitalisaation osalta valiokunta yhtyy selonteon linjauksiin ja toteaa, että digitaalisen toimintaympäristön tason korottamisella on erittäin merkittävä rooli muun muassa Suomen tuottavuuskehityksen parantamisessa sekä kansainvälisen kilpailukyvyn lisäämisessä. Siinä viitataan koko maan kattaviin tietoliikenneyhteyksiin ja myöskin toimenpiteisiin reaaliaikaisen talouden kokonaisuuden vahvistamiseksi kaikilla toimialoilla ja erityisesti palvelualoilla.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Painopisteen 5 työmarkkinoiden toimintaa koskevat selonteon linjaukset saavat myös valtiovarainvaliokunnan tuen, samoin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen, joka on painopisteenä 6.

Valiokunta on lisännyt seurantaan koskevaa evästystä mietintöönsä ja päätyy sitten kannanottoehdotukseen:

”Eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta, mutta eduskunta edellyttää valtioneuvoston ottavan jatkovalmistelussa huomioon seuraavaa:

Ensinnäkin, eduskunta edellyttää, että investointi- ja uudistuskohdeiden valinnassa painotetaan toimien vaikuttavuutta, vipuvaikutusta ja kustannustehokkuutta Suomen kansainvälistä kilpailukykyä vahvistaen.

Toiseksi, eduskunta edellyttää, että vihreän kasvun ja digitalisaation rinnalla koulutus, osaaminen ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostukset otetaan huomioon läpileikkaavasti kaikissa painopisteissä.

Ja kolmanneksi, eduskunta edellyttää, että jatkotyössä varmistetaan tavoitteiden ja niiden seuraamista tukevien mittareiden toimivuus ja että ohjelman toimeenpanon valvonta järjestetään muutoinkin kattavasti ja läpinäkyvästi.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

15.09 Lulu Ranne ps: Arvoisa rouva puhemies! Kaikki kunnia kestävän kasvun ohjelman parissa innolla työtä tehneille valiokunnille, virkamiehille ja kuulluille asiantuntijoille. Olette käyttäneet tähän valtavasti aikaa ja vaivaa. Kaiken tämän jälkeen tuntuu kuitenkin siltä, kuin löytäisi itsensä painajaisunesta kemiantunnilta, jonka aiheeksi opettaja ilmoittaa lyijyn muuttamisen kullaksi. Painajaisen aiheesta tekee se, että kaikki tuntuvat ottavan sen tosissaan.

Meille kerrotaan, että tavoite rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 asteeseen tarkoittaa hiilijalanjäljen pienentämistä 90 prosentilla. Tehdään tuotannossa ja kuljetuksessa mitä hyvänsä, 90 prosentin vähennys tarkoittaa myös kulutuksen pienentämistä kymmenillä prosenteilla. Tätä meille ei ole kerrottu. Nykymuodossaan vihreä siirtymä on teknistaloudellista alkemiaa, jossa kulutuksen ja hiilijalanjäljen suuri ja nopea leikkaaminen muuttuu välittömästi työpaikoiksi ja talouden kasvuksi. Tarvitaan vaan taikasanat: ”oikeudenmukainen siirtymä”. Kysykää vaikka turvealalta. Totuudesta saa pienen käsityksen, kun katsoo mitä koronan aiheuttama kulutuksen muutaman prosentin lasku on tehnyt työllisyydelle ja taloudelle. Tämä kulutuksen lasku on vihreän siirtymän pientä alkuverryttelyä.

Hallitusohjelman hiilineutraaliustavoitteet tarkoittavat tosiasiasa jompaakumpaa seuraavista: 1) joko yritysten ja kuluttajien täytyy maksaa samasta hyödykkeestä tai toiminnasta merkittävästi aikaisempaa enemmän tai 2) lisämenoilta vältyäkseen tai sääntelyn pakottamana heidän täytyy investoida aikaisemmin ja enemmän kuin muuten olisivat tehneet. Valtaville lisälaskuille ei ole todellista vaihtoehtoa. Esimerkiksi: Kaukolämpöasiakas maksaa joko vanhan energialähteen kasvaneet verot tai uuden energialähteen ennenaikaiset vaihto- ja investointikustannukset. Käytännössä hän maksaa samastaa energiamäärästä aikaisempaa enemmän, mikä on poissa hänen muusta kulutuksestaan. Sama logiikka koskee esimerkiksi tavara- ja henkilökuljetuksia: sama suorite lisää kuluja.

Kestävän kasvun ohjelman myyntipuheissa Suomi innovoi vihreän siirtymän hyödykeitä, jotka myymme muulle maailmalle. Eli muu maailma maksaa myös itsensä kipeäksi

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

vihreästä siirtymästä leikaten muuta kulutustaan. Suunnitelmassa muu maailmaa ostaa talouttaan tukahduttavat hyödykkeensä meiltä.

Kulutusta ja yrittämistä voidaan suunnata uhkaamalla sääntelyllä ja verojen tai maksujen korottamisella. Laskennallisesti voi olla kannattavaa investoida tulevien lisäkustannuksien välttämiseksi. Yhtään tulopuolen euroa sellainen investointi ei kuitenkaan tuota.

Arvoisa rouva puhemies! Todellinen ja välttämätön ympäristöongelmien ratkaiseminen vaatii vahvistuvaa taloutta. Nykymuotoinen vihreä siirtymä tuhoaa talouden todella nopeasti. Lyijystä ei saa kultaa. Työpaikkoja ei synny kasvattamalla kustannuksia, vähentämällä kulutusta ja korvaamalla tuottavat 40—100 vuoden pitoajan investoinnit kesken kaiken 10—20 vuoden pitoajan investoinneilla, jotka ovat tuottamattomia, keskeneräisiä ja pian vanhentuvaa teknologiaa. Suomen kannattaisi nyt panostaa teknologioihin, joista löytyvät voittajat 10—30 vuoden päästä, ei lamauttaa talouttaan vihreällä elvytyksellä seuraavien parin vuoden ajan.

Esitän valtiovarainvaliokunnan vastalauseen 1 mukaisesti, että selonteon johdosta hyväksytään seuraava kannanotto: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii uuden selonteon Suomen kestävästä kasvun ohjelmaksi, jossa luovutaan ylimitoitetusta ilmasto-ohjelmasta ja panostetaan Suomen kansainvälisen kilpailukykyyn tukemiseen, tuotteiden mahdollisimman tehokkaaseen vientiin, työllisyyden kohentamiseen sekä valittujen uudistusten toteuttamiseen hallitusti pienin askelin ja tuetaan huomattavasti enemmän tutkimusta ja kehitystä.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskela.

15.14 Jari Koskela ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmaan on kirjattu seuraavaa: ”Turpeen energiakäyttö vähintään puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. Energiaverotuksen kokonaisuudistuksen osana arvioidaan turpeen verotukseen tarvittavat muutokset, jotta turpeeseen liittyvä tavoite vuonna 2030 toteutuu.” Se on suora lainaus. Turvetuotannon järjestelmällinen alasajo ja suorastaan tuhoaminen on kuitenkin jo nyt käynnissä, parasta aikaa. Ja sen me olemme kokeneet nyt juuri, kun huoltovarmuuttakin uhataan: emme saa lämmitystä toimimaan kaikkialla maassamme.

Ministeri Ohisalo antoi turpeelle kylmää kyytiä vieraillessaan 6. helmikuuta Kankaanpäässä. Suora lainaus ministeri Ohisalon haastattelusta Kankaanpään Seudussa: ”Olen sitä mieltä, että tulevaisuudessa ei energiantuotannossa polteta mitään vaan käytetään päästöttömiä tuotantomuotoja. Turpeen sen enempää kuin puun poltto ei ole kestävä vaihtoehto.” ”Ohisalo ei lämpene minkäänlaiselle turpeen käytölle. Edes puutarhojen kasvualustaksi sitä ei tulisi käyttää.”

Myös sisarpuolue vasemmistoliitto haluaa kurittaa turvealaa. Suora lainaus kuntavaali-ohjelmasta: ”Kunnallisissa energiayhtiöissä pitää luopua kivihiiilen ja turpeen käytöstä vuoteen 25 mennessä ja korvata energiantuotanto ensisijaisesti polttoon perustumattomilla ratkaisuilla.” Tämä on siis vasemmistoliiton kunnallisvaali-ohjelmasta.

Haluaisin tietää, mitä mieltä keskustan edustajat ovat näistä hallituskumppaneiden ulostuloista. Haluatteko te olla mukana hallituksessa, joka toimillaan haluaa tukahduttaa elämisen maaseudulla?

No niin, tänään käsittelyssä olevassa kestävästä kasvun ohjelmassa JTF:stä eli oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta ei turvetuotannolle paljon luvata. Pieni lainaus sieltä: ”Rahastosta ei voida suoraan ohjata korvauksia yrittäjille kalustosta tai tuotannosta aiheutune-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

siin menetyksiin. Sen sijaan turveyritysten tuotantos suunnan muutosta vähähiilisempiin ratkaisuihin voidaan edistää tutkimuksen ja innovaatioiden tukemisen avulla.” Aika jäätävää kyytiä turvealan yrittäjille ja työpaikoille.

Arvoisa hallitus, tässä olisi nyt paikallaan pieni tietoisku turpeesta. Oletteko tietoisia, mitä turve meidän maallemme merkitsee ja mitä se voisi tulevaisuudessa merkitä? Minäpä kerron. Energiaturve turvaa omavaraisuuttamme ja huoltovarmuuttamme. Nyt sitä on korvattu rajan takaa tuodulla hakkeella. Ulkolaiset toimijat kiittävät, suomalaiset työntekijät eivät kiitä, ilmastosta puhumattakaan. Teillä ei taida olla todellista tietoa siitä, millaisia tosiasiallisia vaikutuksia päästöihin tällä alasajolla on. Turvehan muuten palaa puhtaammin kuin hake — että se siitä saastuttavuudesta.

Kasvuturpeessa kasvavat kotimaiset puutarhatuotteet ja puuntaimet — ne samat puuntaimet, joita muun muassa 4H-yhdistysten vapaaehtoiset istuttavat metsiimme, yhteensä vuosittain 150 miljoonaa taimia. Se on sitä vaikuttavaa ilmastotyötä ja maailmankuulua suomalaista metsänhoitoa. Haluatteko nykyisillä päätöksillä ajaa myös kasvipuutarha-alan alas? Kasvuturpeelle ei ole korvaavaa tuotetta saatavilla, eikä nyt kannata nostaa esiin laivoilla sademetsistä tuotavaa kookosrouhetta. Siinäpä vasta olisikin mieletön vaihtoehto.

Kuiviketurve — nyt ministeri Leppä lähti pois, mutta annan hänelle tämän viestin — turvaa kotieläintuotantomme antibioottivapauden. Kun hän tässä aikaisemmin viittasi tähän antibioottivapauteen, niin nimenomaan kuiviketurpeessahan se on erittäin oleellinen osa. Pitäisikö sekin lopettaa, vai onko suunnitelmassa eläintuotannonkin totaalinen alasajo? Kylmää kyytiä maaseudulle tässäkin asiassa.

Turpeesta saa jo nyt monia korkean teknologian tuotteita — siis korkean teknologian tuotteita. Muun muassa meillä Pohjois-Satakunnassa Karviassa turpeesta on tehty muun muassa korkeainnovatiivisia, ylivertaisia äänieristelevyjä. Turve toimii myös kosmetiikkateollisuuden raaka-aineena, ja onpa siitä rakennettu huonekaluja ja jopa saimaannorpille pesiä.

Suomen maapinta-alasta kolmasosa on turvepohjaista. Me elämme siis turpeessa. Keskustelu on pyörinyt pitkälti vain energiaturpeen ympärillä, mutta nämä muut turvetuotannon tuotteet ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Tässä on käsissämme valtava kehitys- ja vientipotentiaali, jonka me menetämme, jos jatkamme alasajoa yhtä innokkaasti kuin tähän asti. Muissa maissa turpeella ei ole ollenkaan niin negatiivista mainetta kuin meillä.

Me perussuomalaiset ehdotamme tässä vastalauseessamme, että turvetta voisi käyttää polttoaineena hakkeen rinnalla, siis sen 20 prosenttia ja verovapaasti. Sen lisäksi, että tämä ratkaisu pitäisi polttokattiloita puhtaampana, varmistaisi se koko turvetuotantoketjun jatkumisen. Täällä Suomessahan meidän pitää lopettaa lyhytnäköinen politiikka suhtautumisessa turpeeseen, tähän maaperämme ruskeaan kultaan.

Arvoisa hallitus, vihreän siirtymän nimissä ajatte alas meille tärkeän työllistävän ja [Puhemies koputtaa] elinvoimaisen toimialan — toimialan, joka tulevaisuudessa eri käyttötarkoitusten ja innovaatioiden avulla tulisi olemaan meille kansantaloudellisesti erittäin tärkeä ja merkittävä vientituote myöskin. [Puhemies koputtaa] Nyt ei missään nimessä pidä sammuttaa valoja, vaan ne pitää nyt pistää palamaan, pitää tehdä päinvastoin. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.19 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat! Me suhtaudumme erittäin kriittisesti hallituksen kestävän kasvun ohjelmaan. Kestä-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

vän kasvun ohjelman keinovalikoima on esitetyssä muodossa liian lakea, eivätkä toimenpiteet ole yhteensopivia asetettujen tavoitteiden kanssa. Selonteko onkin oikeastaan lähinnä vasemmistohallituksen hallitusohjelman tavoitteiden toistamista. Olemme esittäneet neljä periaatetta EU:n elpymisvälineen Suomen saannon kohdentamiseksi:

Ensiksikin varat tulee keskittää vaikuttaviksi kokonaisuuksiksi.

Toiseksi valtaosa varoista tulee ohjata osaamistason nostamiseen.

Kolmanneksi varoja on kohdennettava vaikuttaviin, hyvin perusteltuihin tki-hankkeisiin.

Ja viimeiseksi varoilla tulee pyrkiä tukemaan elpymistä koronan aiheuttamasta kriisistä lyhyellä aikavälillä sekä pitkän aikavälin tuotantopotentiaalin kasvua kestävän elvytyksen periaatteiden mukaisesti.

Hallituksen esityksen toteuttaminen johtaa varojen ohjautumiseen epätarkoituksenmukaisesti useisiin toisistaan irrallaan oleviin, sekaviin hankkeisiin. Kokonaistaloudellinen vaikutus tulee olemaan vähäinen tai jopa mitätön. Elpymisvälineen varat tulisi kansallisesa ohjelmassa keskittää siis vaikuttaviksi kokonaisuuksiksi, joilla tuetaan rakenteellisia uudistuksia. Marinin vasemmistohallitus järjesti Suomen kattavan kiertueen kuntavaalien alla. Ohjelmaan on koottu kiertueen pohjalta lakea kirjo päällekkäisiä tavoitteita ja keinoja, jotka sopivat yhteen lähes kaiken inhimillisen toiminnan kanssa. Tavoite- ja keinovalikoiman kirjo tulee johtamaan varojen pirstoutumiseen lukuisiin pieniin, toisistaan irrallisiin hankkeisiin. Jos ohjelmalla aidosti tavoiteltaisiin vaikuttavuutta, tulisi tavoitteita rajata ja kohdentaa varat asiantuntijasuosituksen mukaisesti hyvin perusteltuihin, aidosti vaikuttaviin kokonaisuuksiin.

Hallituksen ohjelmalla ei siis tulla saavuttamaan tavoitteita lyhyen aikavälin elpymisessä. Hallituksen ohjelman vaikuttavuus talouden kasvupotentiaalin vahvistamiseksi jää siis mitättömäksi. Hallitus on poisvalinnut yksityisen, markkinaehtoisen elinkeinotoiminnan edistämisen. Verotus on suljettu keinovalikoimasta kokonaan pois. Sen sijaan hallitus priorisoi julkisia menoja, vaikka ongelmamme on nimenomaan yksityisten investointien matala taso, heikosti toimivat työmarkkinat, korkea verotus, vähäiset ulkomaiset investoinnit ja matala tuottavuus. Mielestämme valtaosa varoista tulisi ohjata osaamisen kehittämiseen ja osaamistason nostamiseen. Varoja olisi keskitettävä merkittävien, hyvin perusteltujen tki-hankkeiden edistämiseen.

Kannatamme vihreän siirtymän tukemista ja talouden rakenteen uudistumisen vauhdittamista, mutta nostan esimerkkinä esille yhden huolen hallitsemattomasta energiaturpeesta luopumisesta. Energiaturpeesta luopuminen olisi tehtävä hallitusti ja riittävän siirtymäajan turvin, jotta niin turveyrittäjät kuin energiayhtiötkin pystyisivät valmistautumaan muutokseen. Kun luovumme jostain, niin meillä on vastuu huolehtia muutoksesta kärsivistä alueista. Nähdäksemme oikeudenmukaisen siirtymän rahastolla voitaisiin tukea sadoilla miljoonilla euroilla hallituksen energiaverotuksen muutoksista kärsivien alueiden yrittäjiä.

Arvoisa puhemies! Me kannatamme EU:n kunnianhimoista kehittämistä. Eurooppalaisista yhteistyötä tarvitaan edelleen suomalaisten elintason parantamiseksi ja vahvistamaan maamme kansainvälistä asemaa osana läntistä arvoyhteisöä. Hallituksen kestävän kasvun ohjelman esittämät suunnitelmat elpymisvälineen rahoituksen kokonaisuusehtoineen ja hallituksen ajama linja EU:n instituutioiden kehittämisessä ovat kuitenkin vakavasti puutteellisia. Tällä hetkellä on myös epäselvää, mikä Suomen saanto elpymisrahastosta tulee lopulta olemaan, jolloin tässä esitetyt suunnitelmat voivat ratkaisevasti muuttua. Me emme siksi tue hallituksen suunnitelmaa Suomen kestävän kasvun ohjelmaksi.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Näin ollen, arvoisa puhemies, esitän vastalauseen kannanottoehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii uuden selonteon Suomen kestävä kasvun ohjelmaksi, koska kestävä kasvun ohjelman keinovalikoima on esitetyssä muodossaan liian laava eivätkä toimenpiteet ole yhteensopivia asetettujen tavoitteiden kanssa. Tällä hetkellä on myös epäselvää, mikä Suomen saanto elpymisrahastosta tulee lopulta olemaan, jolloin tässä esitetyt suunnitelmat voivat ratkaisevasti muuttua. Emme siksi tue hallituksen suunnitelmaa Suomen kestävä kasvun ohjelmaksi.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Hyvät edustajat, meillä on pitkä puhujalista, mutta kysyn: halutaanko tässä kohtaa käydä debattia asiasta? — Näköjään halutaan käydä debattia. Ja debattikeskustelun aloittaa edustaja Pirttilahti.

15.25 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erinomaisia puheenvuoroja kaikki tyynni tähän alkuun, ja monessa on varmaan tällaisia hyviä kehittämisen kohteita, mitä me Suomen elinkeinotoiminnan kehittämiseen tarvitaan tähän Suomen kasvu-uralle. Toki nämä päälinjaukset, mitä tuossa myös valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja otti esille meidän valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä, ovat juuri niitä kärkiteemoja, eli tämä innovaatioitten nosto on tosi tärkeätä Suomelle, meidän teollisuusalueille. Katsotaan nyt Etelä- ja Länsi-Suomeen, että me saamme teollisen toiminnan pyörät pyörimään vielä vauhdikkaammin ja myös sitten tätä kautta voimavaroja tähän meidän vientipotentiaalin kasvamiseen. Tuo innovaatioasia: myös hallitusohjelmassahan on tämä 4 prosenttia, ja on erittäin tärkeää, että saavutettaisiin se taso innovaatioissa myös siellä toiminnassa.

Tähän energia-asiaan: Tässä on mukana myös tämä JTF. Se on pitkän aikajänteen siirtymä, ja aivan oikein, miten Koskela esitti, että me tarvitsemme oikeita, nopeita toimenpiteitä myös turpeen ja kotimaisen energian [Puhemies koputtaa] osalta, ja ihan tällä viikolla Lintilä on tuonut niitä ulos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vähämäki.

15.26 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Niin, tietenkin me vastustamme tätä elvytyspakettia, luonnollisesti, taikka emme voi hyväksyä tätä tehtyä ohjelmaa, kestävä kasvun ohjelmaa. Lähinnä siinä ihmetyttää, jos sieltä itse ohjelman sisällöstä haluaa yhden asian nostaa esille, näitten ilmastotoimien koko. Jos koko paketista puolet laitetaan ilmastotoimiin, niin ihmetyttää se, mitä näille kaikille muille toimille jää, kuinka monta sataa miljoonaa niille voidaan laittaa. Eikö ole näin — jos itse laskin oikein, niin noin kolme- ja puolisataa miljoonaa aina yksittäiseen osa-alueeseen voitaisiin laittaa — että tähän olisi voitu tehdä ihan vaikka tavallisen lisäbudjettimenettelyn kautta, jalkaa näin pieniä miljoonasummia muutaman vuoden aikana, kuitenkin kun nähdään se, että tätä pakettiahan jaetaan vielä muutaman vuoden aikana? Ihan vain kysyn, miksi näin iso ilmastotoimiosuus.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viitanen.

15.27 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies!

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, voisitteko laittaa mikrofonin päälle.

Joku otti sen pois. Nytkö kuuluu? Kuka siellä?

Puhemies Anu Vehviläinen: No, nyt on.

Mutta, puhemies, todella olin sanomassa, että mielestäni nämä painopisteet, mitä tähän sisältyy, ovat täysin oikeita: vihreä siirtymä; ympäristö ja työ, kättä lyö. Kilpailuvaltti on tämä ympäristöystävällisyys eikä suinkaan taakka, niin kuin täällä aiemmin kuulumme. Samoin kuitenkin se, että pistämme kaikki paukut uuden luomiseen, kasvun luomiseen, on tärkeää. Ja itse kyllä alleviivaisin myös sitä, mitä myös valiokunta tässä sanoo, että kyllä valtava kasvun potentiaali olisi tulevaisuudessa kulttuuria luovilla aloilla. Siksi pidän erittäin merkittävänä, että myös valtiovarainvaliokunta omassa mietinnössään viittaa näihin sivistysvaliokunnankin kommentteihin, ja uskon, että ministerit ottavat koppia myös näistä. Ja samoin uskon, että hallitus ottaa koppia myös siitä terveisestä, että näiden toimien kokonaisuuden tulee olla kovin vaikuttava.

Puhemies! Tähän loppuun haluaisin kyllä hivenen ihmetellä tätä kokoomuksen vastalauseita, mitä tässä luin, kun siellä kuitenkin sanotaan toisaalta, että on pirstaleista, mutta teillä olisi varaa myös veroelvytykseen. Voisiko ministeri Vanhanen kommentoida, kuinka paljon työpaikkoja [Puhemies: Aika!] tällaisella elvytyksellä tulisi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

15.29 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kestävän kasvun ohjelma on hallituspuolueiden yhteinen vaaliohjelma, jolla pyritään kohottamaan laskevaa kannatusta. Ohjelma on kirjattu täyteen hyvää ja kaunista, pääsääntöisesti kivoja juttuja. Lainarahaa ripotellaan sinne sun tänne riippuen, ketä taustatoimijaa on hieman tarkemmin jaksettu kuunnella.

Kokoomuksen mielestä ohjelman kokonaistaloudellinen vaikutus elpymisen näkökulmasta tulee olemaan vähäinen. Tällaisella toteutuksella menetetään mahdollisuus tehdä aidosti vaikuttavia toimia Suomen talouden uudistumiseen ja elpymiseen. Lainarahan levitys on siis helppoa, ja saajat ovat varmasti iloisella mielellä. Tämä ei kuitenkaan ole kokoomuksen mielestä riittävä peruste ohjelman tukemiseen. Sen johdosta olemme jättäneet asiasta vastalauseen. Kannatan siis Heinosen tekemää esitystä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä totean edustajalle, että kannatuspuheenvuoro pitää tehdä varsinaisessa puheenvuorossa, ei vastauspuheenvuorossa. — Ja seuraavaksi edustaja Kiljunen, Anneli.

15.30 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kestävän kasvun ohjelma on saanut asiantuntijoilta erittäin myönteisen vastaanoton useissa valiokunnissa, näin myös valtiovarainvaliokunnassa. Elvytyspaketti on Suomelle ja suomalaisille mahdollisuus. Elvytyspaketti mahdollistaa Suomelle sen, että me voimme tässä vaikeassa terveys- ja taloustilanteessa vahvistaa työllisyyttä, kilpailukykyä ja yhteiskunnan rakenteiden uudistamista. Me voimme kohdentaa vaikuttaviin uudistuksiin, jotka voivat toimia vipuvartena esimerkiksi tutkimus- ja kehittämistyön sekä yritysten yhteishankkei-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

den käynnistämisessä. Tästä hyvänä esimerkkinä muun muassa valtiovarainvaliokunnassa oli synteettisten polttoaineiden ”power-to-x prosessin” saaminen Suomeen ja kansainvälisille markkinoille. Tämä on yksi esimerkki siitä, miten me voimme Suomessa esimerkiksi puhtaan energian tuotteita skaalata kansainvälisille markkinoille ja sitä kautta vahvistaa Suomen työllisyyttä ja kilpailukykyä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Räsänen.

15.31 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toisin kuin täällä salin vasemmalla laidalla, olen kyllä itse huolestunut tästä hallituksen ohjelman vaikuttavuudesta talouden kasvupotentiaaliin ja sen vahvistamiseen. Hallitus on jättänyt pois yksityisen, markkinaehtoisin elinkeinotoiminnan edistämisen, samoin verotus, veroelvytys on suljettu keinovalikoimasta kokonaan pois. Esimerkiksi Ruotsissa elpymisvälineen saanto liitetään osaksi budjettia siten, että myös verojen keventäminen on mahdollista osana tätä budjettia.

Sen sijaan hallitus priorisoi julkisia menoja, ja kun on käyty paljon myös tästä turpeesta keskustelua, niin kyllähän nämä hallituksen toimet ovat todellakin olleet isku turveyrittäjille, turvetuotanto- ja koneyritysten keskuuteen, [Puhemies koputtaa] ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta olisi voitu [Puhemies: Aika!] heitä olla tukemassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Malm.

15.32 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ilmastonmuutos on ihan oleellinen pointti koko Suomelle. Ilmasto lämpenee arktisella alueella kaksi kertaa nopeammin kuin keskimäärin missään muualla ja vaikuttaa näin ollen arktisen alueen alkuperäiskansoihin, joita on myös Suomen puolella, kuten saamelaisiin, aivan suoraan esimerkiksi siten, että erilaiset loiseläimet siirtyvät koko ajan pohjoisemmaksi ja levittävät tautteja, kuten borreliosia. Niitä ei vielä ole Lapissa, mutta tällä lämpenemisellä ja tällä menolla voi olla jonakin päivänä esissä se, että punkit alkavat levittää borreliosia poroihin. Se vasta sitten onkin ongelma. Ja tämä nyt vain esimerkkinä.

Siksi meidän on huolehdittava ilmaston lämpenemisestä myös Suomessa niin, että koko arktinen alue voi jatkossa voida hyvin ja elää ja siellä voi olla myös ihmisiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

15.33 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edellisen puhujan kanssa olen samaa mieltä, että ilmastonmuutos on totta. Keinot ovat vain meillä eri.

Katsoin tuossa Helsingin yliopiston dosentin Ulla Lehmijoen artikkelia Yleltä muutama vuosi sitten. Yksi prosentti väestönkasvua aiheuttaa yhden prosentin päästöpiikin. Väestönkasvu on hänen mukaansa ihmiskunnan kohtalonkysymys. Tästä en löydä täältä sanaakaan, kohtalonkysymyksestä. YK on arvioinut, että pahimmillaan maapallolla lähivuosikymmeninä ihmismäärä tuplaantuu. No, tästä voimme miettiä sen, mihin kannattaisi vaikuttaa.

Toinen kysymys on se, että esimerkiksi EU:n sisällä meillä on epäoikeudenmukaisesti tehty tämä Pariisin ilmastopöytäkirjan sovellutus. Suomi tekee tässäkin Euroopan kol-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

manneksi suurimman työn kaikista jäsenmaista. Isoimpien saastuttajien tavoitteet ovat lähes nollassa.

Miksi te ette vaikuta, hallitus, näihin, missä on [Puhemies koputtaa] todellista vaikuttavuutta ilmastonmuutokseen, vaan näpertelette suomalaisia rankaisemalla?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

15.35 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Hallitus on jatkanut tämän valmistelua selonteon antamisen jälkeen, ja tämä eduskunnan vastaus tullaan ottamaan huomioon. Nämä kolme valiokunnan edellyttämää seikkaa on oikeastaan jo nyt jatkotyössä otettu huomioon. Olemme ne kuusi painopistettä tiivistäneet neljäksi pilariksi: vihreä siirtymä, digitaalisuus, työ ja osaaminen ja terveydenhuollon edistäminen. Sitten tutkimus- ja kehitystoiminta ja kansainvälinen kilpailukyky yhdistävät näitä kaikkia neljää. Eli tämä palaute otetaan tarkkaan huomioon.

Edustaja Ranne esitellessään vastalauseita totesi, että vihreä siirtymä tukahduttaa taloutta ja tuhoaa talouden nopeasti. Olisi joskus hyvä keskustella siitä, onko todella näin. Koko maailmantalous, jos putsataan korona pois, kasvaa nimenomaan sen takia, että vihreään siirtymään ympäri maailmaa investoidaan hyvin paljon. Suomessakin viimeaikaiset investoinnit — biojalostamo Kemiin ja tuorein päätös, 500 miljoonan investointi Lestijärvellä tuulipuistoon täysin markkinaehtoisesti ilman julkista panostusta — ovat nimenomaan vihreää siirtymää. Ne ovat kasvattamassa meidän taloutta, luomassa työpaikkoja. Äsken luin juuri tuoreimman uutisen, että alkuvuodesta uusien dieselautojen myynnin osuus on tippunut alle kymmeneen prosenttiin ja erilaiset lataushybridit ja sähköautot ovat jo kohta 20 prosenttia uusista kaupoista. Tuskin tämäkään millään tapaa tuhoaa taloutta. Tämä talouden tuhoaminen on outo väite.

Lopuksi: Kokoomuksella on näkökulmana voimakkaasti tutkimukseen ja kehitystoimintaan panostaminen. Hallitus tiedostaa sen. Viime syksynä esititte, että voitaisiin käyttää ehkä miljardi pääomittamaan yliopistoja. Meillä on hyviä kokemuksia yliopistojen pääomittamisesta, [Puhemies koputtaa] mutta tällä paketilla pitää myös elvyttää, ja pääomittaminen on hyvin hidas tapa tässä suhteessa. Se toisi pitkän ajan vaikutusta, [Puhemies koputtaa] mutta tässä pitää pystyä samaan aikaan sekä elvyttämään että luomaan perustaa siten uuden syntymiselle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ikonen.

15.37 Anna-Kaisa Ikonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me puhumme tästä kestävästä kasvun ohjelmasta, niin me puhumme mittavasta paketista. On juuri niin, että se ei ole rajaton, vaikka se onkin erittäin mittava, ja koska se ei ole rajaton, niin se ei varmastikaan riitä ratkaisemaan kaikkia meidän ongelmiamme. Siksi me olemme painottaneet tätä kohdennusta ja näitä osaamisen toimenpiteitä.

Varat tulisi pirstomisen sijaan keskittää tällaisiksi vaikuttaviksi kokonaisuuksiksi, joilla me saamme tuettua rakenteellisia uudistuksia. Kokoomus on tässä esittänyt omat periaatteensa varojen käytölle Suomessa. Meidän mielestämme valtaosa tulisi keskittää juuri osaamistason nostamiseen, ja siinä erityisesti panostaisimme korkeakouluihin. Ja kyllä me olemme harkinneet tämän linjan, tämä olisi Suomen kannalta eduksi. Merkittävä osa tulee kohdistaa hyvin perusteltuihin uudistaviin kestävästä kasvun tki-hankkeisiin, ja ohjelmalla

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

tulee painottaa lyhyen aikavälin kasvua ja pitkän aikavälin tuotantopotentiaalin parantamista. Suomi tarvitsee [Puhemies koputtaa] toivon polkua, ja sen rakentamiseksi näitä varoja tulisi käyttää. [Puhemies koputtaa] Kestävä kasvu on yhteinen intressimme, mutta me näemme, että tämä olisi vaikuttavampi tie siihen pääsemiseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Aika. — Edustaja Kulmuni.

15.39 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siitäkös olisi si tässä salissa kyllä riemu revennyt, jos nämä Suomen elvytysrahat olisi laitettu vaikkapa sinänsä ihan tärkeään kehityspolitiikkaan ja vaikka tähän väestönkasvun hillitsemiseen, mihin edustaja Meri täällä viittasi. Siihen on tietenkin toiset kanavat, mutta ajatelkaa, jos me olisimme nämäkin vielä laittaneet siihen, niin mitähän perussuomalaiset siitä olisivat olleet mieltä. [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Leena Meri: Anteeksi, minun piti varata vastauspuheenvuoro. — Hälinää] — Eipäs terrorisoida puheenvuoroa! Varmasti voimme jatkaa tästä debattia.

Kokoomukselle ehkä haluan sanoa sen, että tämä teidän turvelinjanne on kyllä nyt hie-
man epämääräinen, kun vielä elokuussa 19 koko turvetuki olisi pitänyt ottaa pois ja nyt sit-
ten olette niin turpeen puolesta. Joku linja täytyy olla, vaikka se olisi huonokin linja.

Mutta, arvoisa puhemies, itse tästä elpymisohjelmasta: kyllähän tätä voi taloudellisesti
myös kritisoida ja kyllä myös valtiovarainvaliokunta on ottanut huomioon ennen kaikkea
sen, kuinka Suomessa onnistutaan rahat käyttämään nyt niin, että meidän kansainvälinen
kilpailutilanteemme ei heikkene. Siksi se, miten Saksa, miten Ruotsi, miten Ranska, miten
muut maat käyttävät nämä varat, on erittäin keskeistä sille, miten Suomi onnistuu siinä, ja
se kansainvälinen vertailu on todella keskeistä. On toki Suomen kannalta huolestuttavaa,
jos Ruotsi tai Saksa nyt hetkellisesti laskeekin veroja muutamaksi vuodeksi, niin kyllä
tämä ajatus sikäli on ihan varteenotettava ja siksi se kansainvälinen kilpailu on niin mer-
kittävästi [Puhemies koputtaa] myös valiokunnan mietinnössä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko

15.40 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me keskuste-
lemme täällä Suomen kestävä kasvun ohjelmasta, ja minua hämää tämä keskustelu siitä
syystä, kun me emme todellakaan tiedä, kuinka paljon meille loppupeleissä sitä rahaa tu-
lee. Sitten minua on suoraan sanottuna häirinnyt vähän se, että tuolla maakunnissa käy-
dään kertomassa, että ”näin paljon tulee rahaa, mitä laitetaan”. Minultakin on kysytty kah-
desta eri maakunnasta, että ”onko jotain sellaisia mitä tehdä, nyt kun tulee niin valtavasti
rahaa”. Minä en pidä tämän tyyppisestä toiminnasta, koska ei kerrota sitä, että tähän on
loppupeleissä miinusta, jota nyt jaetaan.

Mutta mikäli sitten tämä tulee ja meidän on mietittävä niitä kohteita, niin kokoomushan
on kiinnittänyt huomiota nimenomaan koulutukseen ja tutkimukseen, aivan niin kuin mi-
nisteri Vanhanen totesi, ja sillä osa se peruste, että nyt kun on tämän koronankin aikana
nähty, miten tärkeää se tutkittu tieto on päätöksenteon perustana: miten nopeasti voidaan
saada esimerkiksi rokotteita, jos meillä on tutkittua tietoa ja tutkimusyhteisöjä. Elikkä tut-
kimus ja koulutus, [Puhemies koputtaa] niihin toivon panostettavan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Piirainen.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

15.41 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paljon on kohteita ja paljon on hyviä hankkeita, niin kuin me valtiovarainvaliokunnassa kuultiin, mihin tätä rahaa voitaisiin käyttää. Sitten kun katsellaan loppusummaa, niin jos siinä on vajaa 3 miljardia käytettävissä, niin ei se kumminkaan loppujen lopuksi riitä, elikkä tämä on sijoitettava niin, että sillä on vaikuttavuutta. Se on tullut täällä monessa puheenvuorossa esille, samoin tutkimus ja kehittäminen.

Sitten vielä tämän määräaikaisuus: Tämä ei ole semmoinen, että tällä pitkiä koulutuslinjoja voitaisiin luoda. Tämä on neljä vuotta, ja se on siinä. Tämä on otettava huomioon tässä, ja mielestäni ministerityöryhmä on tehnyt erittäin hyvää työtä kohdentaen nämä asiat nyt sitten vaikuttavasti tutkimukseen, kilpailukykyyn ja sitten innovaatiotoimintaan. Meillä on tällä hetkellä erittäin hyviä hankkeita esimerkiksi biopolttoaineitten puolella tai sitten näitten sähköisten polttoaineitten puolella. Niitä täytyy edes viedä ja digitalisaatiota. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

15.42 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elpymisavustuksista Suomessa käyty kansalaiskeskustelu on saanut sävyjä, jotka viittaavat siihen, että monet luulevat kysymyksessä olevan rahan olevan niin sanottua windfallia eli tuulen tuomaa. Kysymys on kuitenkin omasta rahastamme, vaikka se muodollisesti on EU-rahaa. [Timo Heinonen: Velkarahaa!] Siksi, kuten valtiovarainministeri Vanhanen on korostanut, tämä raha on käytettävä kansantaloudellisesti mahdollisimman järkevällä ja suhteellisen nopeasti tuottavalla tavalla. [Ben Zyskowicz: Totta tuokin!] Tuoton on oltava näköpiirissä kohtuullisessa ajassa. Se, miten varojen käyttö lopulta konkretisoituu, ei ole vielä tiedossa, mutta kaavaillut painopisteet varojen käytössä epäilemättä mahdollistavat niiden järkevän käytön.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.43 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä nyt valitettavasti tämä vasemmistohallitus käy ehkä Suomen historian kalleinta kuntavaalikampanjaa. Teidän ministerit ja monet teistä kansanedustajista kiersivät ympäri maakuntia kertomassa, kuinka rahaa tulee ovista ja ikkunoista. 3,2 miljardia jaettiin hetkessä, taisi mennä enemmänkin. No, nyt on selvää, että saanto on 500 miljoonaa vähemmän kuin alun perin on ollut, mutta ettehan te ennen kuntavaaleja kerro, mistä se pois otetaan. Siellä monet maakunnissa nyt ovat odottamassa ja pettyvät rajusti tämän jälkeen.

Jos tällainen elpymisrahasto tehtäisiin, niin rahat pitäisi laittaa tietenkin tutkimukseen, kehitykseen, osaamistason vahvistamiseen. Nyt tuntuu siltä ja näyttää — ja niin se, puhemies, muuten onkin — että tässä vain jatketaan hallitusohjelmien lupauksen maksattamista lapsilla ja lapsenlapsilla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eskelinen.

15.44 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Sopii kyllä edustaja Heinoselta kysyä, kukahan tässä oikein sitä kuntavaalikampanjaa käy näillä työkaluilla.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Minusta tässä on hyvin tasapainoinen esitys tulevaisuusinvestointeihin, koulutukseen, tutkimukseen ja erityisesti niihin kasvun ja elvytyksen mahdollisuuksiin. Maakunnissa tämä haaste on otettu vahvasti vastaan, ja siellä on innostunut buumi ja paljon investointeja on lähdössä liikkeelle ja valmistellaan ja odotetaan, että tämä saataisiin täällä salissa lopultakin maaliin. Aika huolestuttavia viestejä elinkeinoelämän edustajilta tulee, että onko täällä jarru päällä oikealla laidalla, kun nyt erityisesti tarvittaisiin tätä kasvua ja elvytystä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskela.

15.45 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! En malta olla käyttämättä tilaisuutta hyväkseni: Sain tunti sitten kirjeen eräältä turvekoneyrittäjältä. Hän on 40 vuotta toiminut alallansa, ja nyt ollaan siinä tilanteessa, että 12 työmiestä joutuu kilometritehtaalle ja hänen elämäntyönsä on nyt mennyt hukkaan, koko omaisuutensa. Siksi hän on kirjoittanut minulle, jonka osoitan nyt valtiovarainministerille: ”Vaadinkin nyt valtiota korvaamaan meille aiheutuneet välittömät vahingot, 500 000 euroa, ja soittamaan pankkiin ja pyytämään konkurssin lykkäystä siihen saakka, kunnes asiat saadaan järjestykseen ja korvaukset valtiolta. Velat ovat tulleet tuotantohallien rakentamisesta.” — Mitä vastaan tälle yrittäjälle? Saisinko valtiovarainministeriltä vastauksen nyt, kun piikki on au-ki?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska.

15.46 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa rouva puhemies, kun tässä kokoomuksen puheenvuoroja on kuunnellut, niin tuntuu, että heillä on jo tiedossa nämä hankkeet, mihin nämä rahat laitetaan. Edustaja Heinonen hienosti puhui siitä, miten nämä ovat näin päällekkäisiä keinoja ja lukuisia pieniä hankkeita, että hän on varmasti käynyt tätä kuntavaalikeskustelua ehkä joidenkin maakuntaliittojen kanssa, mutta luulen, että peruskuntalaiset eivät tätä EU-rahamen jakamista paljon siellä mieti. [Naurua] He miettivät sitä omaa arkeaan.

Vähän jäin miettimään tuota, että edustaja Räsäselältä haluaisin kysyä, kun hän puheenvuorossaan viittasi siihen, että tässä yksityinen sektori on jotenkin jätetty pois — kun puhutaan kuitenkin tässä ohjelmassa vahvasti tki:stä, innovaatioekosysteemeistä, teollisuudesta — niin mihin hän viittasi tässä puheenvuorossaan. Mitä tarkoittitte sillä, että tämä yksityinen puoli on jollakin tavalla jäänyt pois?

Ja kysyisin vielä loppuun ministeri Vanhaselta näiden ilmastotoimien painottamisesta: oletteko tehnyt kansainvälistä vertailua, miten muualla maailmassa nyt tällä hetkellä elvytetään ja miten niissä ilmastotoimet näkyvät?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

15.47 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, puheenvuorosta! Olisin toivonut ministeriltä tai sitten entiseltä ministeriltä, edustaja Kulmunilta vastausta niihin kysymyksiini, joita esimerkiksi dosentti Ulla Lehmijoki pitää ihmiskunnan kohtalonkysymyksenä, kun puhutaan ilmastomuutoksesta.

Kuten sanoin, olemme samaa mieltä siitä, että ilmastomuutos on merkittävä asia ja siihen pitää puuttua, mutta toivoisin, että olisitte tutkijoiden kanssa samoilla linjoilla, että vai-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

kutettaisiin siihen, missä siitä saadaan parhaimmat vaikutukset, kuten esimerkiksi totesin, että yksi prosentti väestönkasvua, yksi prosentti lisää päästöjä. YK arvioi, että me jopa pahimmillaan tuplaamme 2100-vuoteen mennessä väestönkasvun, jolloin kaikki tämä touhuilu, mitä me olemme autoilijoiden kimpussa ja turpeen kimpussa täällä, on ihan näperelyä. Minusta on ylimielistä, että te ette vastaa tämäntyyppisiin.

Toinen on tämä taakanjakosopimus, joka on Suomelle epäoikeudenmukainen ja myös vaikutuksiltaan heikko. [Puhemies koputtaa]

Vastatkaa näihin mieluummin, älkääkä viisastelko perussuomalaisille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja al-Taee.

15.48 **Hussein al-Taee sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuohon suoraan vastauksena: Kun mitataan maapallon kestävyyttä, miten erilaiset kansakunnat käyttävät maapallon resursseja, niin ne maat, joissa on korkein väestönkasvu tällä hetkellä, itse asiassa kuluttavat planeettaa kolme kertaa vähemmän kuin esimerkiksi suomalainen väestö ja kuusi kertaa vähemmän kuin esimerkiksi yhdysvaltalainen väestö. Siinä mielessä tämä epäsuhta tässä kuluttamisessa on otettava huomioon.

Toinen asia, joka kannattaa tässä ottaa huomioon, on se, että Suomen kehitysraha, joka menee tyttöjen koulutukseen, on kenties paras ja oikeudenmukaisin tapa hoitaa tätä väestönkasvukysymystä, koska silloin saadaan tytöt koulutetuiksi ja töihin, ja silloin he kantavat lapsi-iällä ja myöhemmin vähemmän lapsia.

Siinä mielessä olemme nämä asiat huomioineet ja teemme ne oikeudenmukaisella tavalla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hopsu.

15.49 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En voi muuta kuin jakaa tuon näkemyksen, että tyttöjen koulutukseen pitää panostaa, mutta niitä panostuksia kehitysmailhin ei ole tulossa nyt tästä elvytyspaketista. Odotukset paketin suhteen ovat kyllä suuria, niin kun tässä salikeskustelussa on kuultu, ja sen takia minusta tämä valiokunnan painotus siitä, että vaikuttavuuden tulee olla keskeinen kriteeri, on erittäin tärkeä, samoin ne rajoitukset, joita EU:ssa on asialle jo laitettu, eli sitoutuminen Pariisin ilmastositoumuksen toteuttamiseen ja do no harm tai do no significant harm -periaatteeseen eli siihen, että nämä hankkeet, mitä rahoitetaan, eivät voi olla samanaikaisesti haitallisia luonnon monimuotoisuudelle tai ilmastonmuutoksen torjumiselle.

Sitten haluaisin vielä nostaa semmoisen painotuksen, jota keskustelussa ei ole vielä kuullut, eli kulttuurialat, luovan alan toimijat. Tässä valiokunta sitoutui myös tähän Euroopan parlamentin sitoumukseen, eli 2 prosenttia näille aloille vähintään pitää saada.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

15.51 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen kestävä kasvun ohjelman painopisteet ovat omasta mielestäni hyviä ja oikeita investointeja. Kokonaisuudistuksilla tavoitellaan pitkän aikavälin positiivisia vaikutuksia. Se on tärkeää, että nyt katsotaan pitkälle tulevaisuuteen. Rahoituksella haetaan nopeavaikutteista elvytystä mutta ennen kaikkea uudistumista, ja uudistumista me tässä ajassa tarvitsemme,

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

todellakin. Investoinneilla on mahdollista saada ja luoda paikkariippumaton työn ja opiskelun Suomi. Sitä me tarvitaan. Näin ollaan myöskin linjattu keskustassa. Me voimme myöskin luoda julkiset palvelut lähelle ihmistä, kun digitaalista osaamista lisätään ja luodaan laajakaistayhteyksiä ympäri Suomea. Nopeasti toteutettavat infrahankkeet ovat todella tärkeitä.

Arvoisa puhemies! Edustaja Koskelan esille nostamaan turveasiaan: toivon, että perheytyt ministeri Lintilän [Puhemies koputtaa] avauksiin ja näkemyksiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

15.52 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin kysynyt ministeri Vanhaselta, onko Euroopan unionilla mekanismit, millä se pystyy varmistamaan oikeanlaisen rahankäytön kaikissa jäsenmaissa. Tämä ei saa johtaa siltarumpuposeerauksiin. On tärkeää myös ymmärtää, että Suomi sijaitsee kaukana markkinoista, joten jokainen poliittinen päätös, mikä heikentää suomalaisten yritysten kilpailukykyä, tulee varmasti näkymään investointien vähyysnä Suomessa ja sitä kautta menetettyinä työpaikkoina. Tästä erittäin huonona esimerkkinä on hallituksen tekemä historiallisen suuri polttoainesten veronkorotus sekä turpeen hallitsematon alasajo.

Täytyy muistaa, että hallitusohjelma lepää täysin 75 prosentin työllisyysasteen varassa. Suomi voi pärjätä vain laadukkaalla koulutuksella sekä tutkimus- ja innovaatio-osaamisella. Poikien ja tyttöjen oppimiseroihin sekä syrjäytymiseen täytyy pystyä puuttumaan. Näistä kumpuavat inhimilliset ja taloudelliset ongelmat ovat kestäättömiä.

Ja lopuksi: vain menestyvä yksityinen sektori [Puhemies koputtaa] voi luoda pohjan yhteiskuntamme kestäväälle rahoitukselle — siis yksityinen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Taimela.

15.53 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni on erittäin tärkeää, että keskeisenä osana kestävä kasvun ohjelmaa on vihreän siirtymän ja energiasektorin murroksen vauhdittaminen innovatiivisin, uuteen teknologiaan perustuvien ratkaisuin. Me tarvitsemme talouden rakennemuutosta tukevan vihreän siirtymän. Sen tulee olla läpileikkaava teema, joka menee läpi kaikkien kuuden painopistealueen eikä jää vain yhdeksi alaotsikoksi.

Vihreän siirtymän panosten avulla — toisin kuin täällä väitetään — me lisäämme työllisyyttä ja kansantaloutta ja samalla edistämme kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista. Tässä vaiheessa linjataan ohjelman tavoitteista, yleisistä kriteereistä ja painopisteiden sisällöistä yleisellä tasolla, toisin kuin saattoi edustaja Heinosen puheenvuorosta käydä ilmi.

Jatkossa on tärkeää keskittyä suuriin kokonaisuuksiin, joilla on vaikuttavuutta yksittäisiä hankkeita enemmän, ja suurin vaikuttavuus saadaan, kun ohjelman avulla saadaan liikelle yksityisiä investointeja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Zyskowicz.

15.54 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse uskon, että Suomessa näitä varoja tullaan käyttämään suhteellisen järkevästi. Hallituksen aiko-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

mukset ovat perusteltuja, ja kun otetaan vielä huomioon kokoomuksen esittämiä näkökohtia siitä, miten vielä enemmän tulisi painottaa tutkimukseen, koulutukseen ja innovaatioihin suuntautumista, jotka painotukset hallituksen mukaan ovat läpikäyvänä periaatteena hallituksenkin aikeissa, niin uskon, että Suomessa näitä varoja käytetään järkevästi.

Valitettavasti en ole yhtä vakuuttunut muista unionin jäsenmaista, ja sen takia kysynkin vähän samaa kuin mitä edustaja Ari Koponen täällä kysyi. Tiedän, että on mekanismi, että ensin komissio ja sitten neuvosto tarkistavat eri maiden suunnitelmat, mutta mitkä, ministeri Vanhanen, ovat aidosti muiden maiden, kuten Suomen, mahdollisuudet [Puhemies koputtaa] katsoa sen perään, että eri maissa näitä varoja käytetään järkevästi? [Leena Meri: No ei mitkään!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan vielä kolme vastauspuheenvuoroa tähän, ja sen jälkeen ministerille puheenvuoron. Sitten suljemme tämän debattiosuuden tässä vaiheessa. Eli edustajille Könttä, Kivisaari, Koskinen, jokaiselle vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen ministeri Vanhanen, 3 minuuttia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

15.56 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tuossa äskeisessä kokemusta huokuvassa puheenvuorossa kuultiin mielestäni hyvin se vastuullinen linja ja niitä hyviä asioita, mitä kokoomuskin on esittänyt, vaikkapa tutkimus ja tuotekehitys, koulutus. Minusta ne ovat sellaisia painopisteitä, joita kuuluukin kuulla. Aivan niin kuin valtiovarainministeri Vanhanen sanoo, on hyvä, että nämä otetaankin huomioon, ja toivotaan, että myös kokoomus tätä kokonaisuutta sitten aikanaan tukee.

Mutta en voi olla ihmettelemättä osittain tuota perussuomalaisten linjaa, kun tuntuu, että se suurin ongelma tässä vihreässä siirtymässä on se nimi. Jos puhuttaisiin ennemminkin vaikka kehittyneestä teknologiasta, niin kuvittelisi, että myös sinne sitä tukea löytyy.

Haluaisin kysyä ministeri Vanhaselta: Kun arvioitte tulevaa talouskasvua, niin nojaako se tuotteiden ja tuotantoketjujen osalta sellaiseen kehitykseen, jossa tuotetaan enemmän päästöjä vai vähemmän päästöjä? Nojaako se sellaiseen kehitykseen, jossa ollaan energiatehokkaampia vai energiantensiivisempiä, kulutetaan enemmän energiaa? [Puhemies koputtaa]

Onko tässä nyt vain tämä nimitys ongelmana perussuomalaisille? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

15.57 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewicz piti valtiopäivämiesmäisen puheenvuoron sanoessaan, että Suomessa nämä varat tullaan käyttämään järkevästi ja tyylikkäästi. Siinä oli ymmärrystä ja luottamusta suomalaisista yhteiskuntajärjestelmää kohtaan.

Mielestäni myös selontekoon sisältyvässä Suomen kestävä kasvun ohjelmassa uuden tiedon tuottaminen ja osaamisen vahvistaminen ovat merkittävässä asemassa, oikeastaan ratkaisevassakin asemassa, ja ne on huomioitu mielestäni kohtuullisen hyvin. Tämän ohjelman painopisteet, siis koulutus ja tki-toiminta, ovat edellytyksenä kaikkien muiden painopistealueiden toteutumiselle. Eli kaikissa näissä esitetyissä toiminna tarvitaan uutta osaamista. Myös tämä jatkuvan oppimisen tarve [Puhemies koputtaa] Suomessa on ilmeinen, ja sen tukeminen sopii hyvin kestävä kasvun [Puhemies: Aika!] ohjelmaan.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskinen.

15.58 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiczin ja edeltäneissä kokoomuksen ja kristillisdemokraattien puheenvuoroissa on viitattu tähän vastalauseen hiukan yllättävään lausumaan: ”Hallituksen ohjelman vaikuttavuus talouden kasvupotentiaalin vahvistamiseksi jää mitättömäksi. Hallitus on poisvalinnut yksityisen, markkinaehtoisin elinkeinotoiminnan edistämisen.” Nimenomaan sekä hallituksen kaavailuissa että varsinkin tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä korostetaan tätä vipuvaikutusta, että pitää saada liikkeelle mahdollisimman isot yksityisen sektorin sijoitukset tämän valtion ja EU:n panostuksen kera. Meillä pitää olla tähtäimessä se, että tämän 2,7 miljardin euron avulla pyöräytetään ehkä 6—7 miljardin euron kokonaisinvestointi, kun tulee mukaan yksityistä rahaa ja myös tätä kansallista panostusta tuon EU-rahoituksen ohella.

Vaikuttaa, että tässä kokoomus haluaa etukäteen sanoa, että tämä on väärin sammutettu, ennen kuin on sammutustoimiin ryhdyttykään, ja perussuomalaiset taas estäisivät koko paloauton paikalle saamisen. [Naurua]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Vanhanen, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

15.59 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Ilman muuta ehkä suurin vaikeus on siinä, että me jouduimme tällä samalla ohjelmalla tämän eurooppalaisen talousromahduksen jälkeen sekä elvyttämään taloutta mahdollisimman nopeasti, mikä edellyttää sitä, että raha pitää aika nopeasti laittaa liikkeelle, että tekemään sen tavalla, joka aidosti luo uutta myös pitkällä tähtäimellä, lisää osaamista, parantaa teknologioitamme, ja nämä kaksi pitää yhdistää. Puhtaalla tutkimus- ja kehitystoimintaan ja osaamiseen satsaamisella jää tämä nopea elvytysvaikutus tekemättä. Siksi näissä joudutaan tekemään kompromisseja.

Valvonta, jonka edustaja Zyskowicz ja edustaja Kopra nostivat esille, on äärimmäisen tärkeitä. Se tulee olemaan komissiolla valtava työ. Me omalta osaltamme emme ole hake-massa valtioneuvoston päätöksiin tai muihin mitään joustoja vaan edellyttämme sitä, ja muun muassa valtiovarainministereiden kokouksessa joka kerta mainitsen tästä, että pitää huolehtia siitä, että tämä ylläpitää reilua kilpailua eikä kilpailu vääristy. Seurantaan ja valvontaan on satsattava paljon.

Edustaja Meri kysyi taakanjaosta. Itse asiassa ne osuudet, jotka me on asetettu tavoitteeksi päästöjen vähentämisestä uusiutuvan energian lisäämiseksi, ovat pitkälti sitä, mitä Suomi itse on itselleen asettanut, koska se nähdään meillä eduksi. Se, että me tuontiöljyn tai -kivihiilen tai -maakaasun sijasta tuotamme itse energiaa uusiutuvasta energiasta, on meille taloudellinen etu, se on työllisyysetus. Se ei ole missään tapauksessa meille haitta.

Tärkeä keskustelu tästä yksityisten roolista, minkä edustaja Räsänen nosti esille: Ehkä näissä valmisteluissa melkein eniten hallituksen sisällä tarkastellaan nimenomaan sitä, miten luodaan sellaiset mekanismit, jotka auttavat ja edistävät yksityisen rahan mukaan saamista. Aivan niin kuin valiokunnan puheenjohtaja Koskinen äsken totesi, tähän pitää saada miljardeja yksityistä rahaa liikkeelle. Muuten tämä ei täytä myöskään tätä elvytyksen tarkeitusta, ja kyllä nämä painopisteet, jotka tässä on asetettu, nimenomaan tähtäävät tähän.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Sitten lopuksi tärkeä huomio: Merkittävä osa tästä panostuksesta tullaan käyttämään työllisyyspalveluiden parantamiseen, osaamisen vahvistamiseen ja myös sosiaali- ja terveydenhuollon parantamiseen. Nämä ovat eurooppalaisia suosituksia, ja ne ovat meidän itsemme tiedostamia, meillä myös heikkouksia, ja siksi tämä paketti ei tule olemaan pelkästään elinkeinoelämän näkökulmasta lyhyellä tähtäimellä tehty vaan keskitytään myös sellaisten heikkouksien korjaamiseen, joita meillä ilmiselvästi yhteiskunnassa on.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivisaari.

16.03 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Suomen kestävä kasvun ohjelman tavoitteena on edistää talouden nopeaa elpymistä ja vauhdittaa elinkeinoelämän rakenteiden ja julkisten palveluiden uudistamista. Koronan aiheuttamaa kriisiä on tietysti selätettävä, mutta mihinkään eivät ole myöskään kadonneet koronaa edeltävät ongelmat. Ilmastonmuutoksen hillitseminen, työllisyysasteen nostaminen ja julkisen talouden tasapainottaminen ovat yhä edessä. Suomi kaipaa kiireesti myös rakenteellisia uudistuksia. Oppivelvollisuusiän laajeneminen, perhevapaa-uudistus ovat näistä pontevia esimerkkejä, mutta jonon jatkoksi on saatava myös sote-uudistus.

Puhemies! Haluan tässä yhteydessä kiittää valtiovarainvaliokuntaa paitsi painokkaasta työstä, niin erityisesti myös siitä, että se on myös tuonut lausunnossaan vaateen eduskunnalle, että koulutus, osaaminen ja tki-panostukset on otettava tosissaan huomioon Suomen kestävä kasvun ohjelmassa. Tämä osoittaa valiokunnalta tilannetajua ja oleellisuudenkin huomioimista. On huolestuttava tosiasia, että Suomi on menettänyt kansainvälistä kärkijoitustaan koulutustason, osaamisen ja tki-investointienkin osalta. Jokainen ymmärtää, että kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen, digitalisaation vahvistaminen, vihreä siirtymä eivät tipahtele taivaasta, vaan vaativat ihmisiä, joilla on edellytyksiä, osaamista, tutkimuspohjaa ja koulutusta tehdä sitä. Mitään kasvua, saatikka kestävä kasvua, ei ole olemassa ilman osaamista.

Puhemies! Sananen myöskin tulevaisuudesta. Yhteiskunnalla ei ole varaa unohdettuun sukupolveen. Hyvinvoiva nuoriso on Suomen kestävä kasvun ehdoton edellytys. Koulut ja oppilaitokset ovat selvinneet kriisistä melko hyvin, eivät haavoittaneet, mutta kuitenkin. Tarvitsemme edelleen myös lisätoimia koronan aiheuttaman oppimisvelan kiinni kuromiseksi. Koulutuksen keskeyttäneet on saatava takaisin koulunpenkille. Liian suuri määrä nuoria asuu kodin ulkopuolella lastensuojelun piirissä. Näiden nuorten kohdalla on ensiarvoisen tärkeää huolehtia jälkihuollosta tukemalla heidän aikuistumistaan ja siirtymistään työelämään, mutta jälkihuoltoakin tärkeämpää on astella niin, että meillä on mahdollisuus tukea lapsia, nuoria ja vanhemmuutta silloin, kun lieskat eivät lyö kattoa kohti. Mahdollisimman varhainen tuki on usein pienimmän murheen tie, niin yksinkertaista se on. Yhteiskunnan eheyttä tukee se, että huolehditaan koronan aiheuttaman hoitovelan korjaamisesta ja lisätään nuorten tulevaisuuden uskoa. On ollut erittäin viisasta hallitukselta lisätä korkeakoulujen aloituspaikkoja noin kymmenellä tuhannella. Hieno tulevaisuusteko hallitukselta.

Puhemies! Vaikka nyt haetaan nopeavaikutteista elvyttämistä, ja ymmärrän tämän logiikan hyvin, pitäisi kuitenkin uskaltaa myös puhua uudistamisesta. On hyvä myöskin asettaa katse kauas. Millainen Suomi on kymmenen vuoden päästä? Miten otamme elinvoimallisuuden, jossa kaikki alueet ja kaikki ihmiset ovat mukana? Yksi vastauksista on monipaikkainen Suomi, jossa etätyö ja opiskelut pelittävät laajakaistayhteyksien ansiosta, jossa ihminen saa asua siellä, missä elämä tuntuu hyvältä. Siinä on kestävä kasvun siementä.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

16.07 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinonen puheenvuorosaan esitteli hyvin kokoomuksen ja kristillisdemokraattien yhteisen vastalauseen tähän kestäväan kasvun ohjelmaan, ja kannatan edustaja Heinosen esittämää vastalauseeseen sisältyvää kannanottoehdotusta.

Tässä hallituksen esityksessä, kestäväan kasvun ohjelmassa, on sinänsä useita kannatettavia hankkeita, mutta ongelmana on se, että tässä esitetyssä muodossaan keinovalikoima on liian laava eivätkä toimenpiteet ole yhteensopivia asetettujen tavoitteiden kanssa. Kyllähän tällä hetkellä on myös epäselvää se, mikä Suomen saanto elpymisrahastosta tulee lopulta olemaan, jolloin tässä esitetyt suunnitelmat voivat myös ratkaisevasti muuttua.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

16.08 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainvaliokunnan mukaan olennaista on nyt tässä tilanteessa, miten elpymisvälineen rahoitus käytetään tehokkaasti ja kuinka hyvin Suomi onnistuu uuden kasvun luomisessa. Täytyy todeta, että pidän jotakuinkin omituisena väitteitä siitä, että tämä elpymiskokonaisuus hallituksen osalta olisi jonkinlaista kuntavaalikampanjointia. Eihän koronakriisiä ja sitä seurannutta Euroopanlaajuista talouskriisiä kukaan ole tilannut kuntavaalien tai minkään muidenkaan vaalien alle.

Nyt vastataan tällä yhteisellä välineellä kriisitilanteeseen, ja tämä jos mikä on vastuullista toimintaa, että me nyt todella pohdimme ja tarkastelemme sitä, millä tavalla me parhaiten hoidamme tämän tilanteen ja luomme uutta kasvua ja vahvistamme niin kotimaassa kuin koko Euroopan tasolla sitä, että meidän lasten ja nuorten tulevaisuus olisi entistä valoisampi. Pidänkin erittäin tärkeänä sitä, että yhtenä painopisteenä on muun muassa sote-palvelujen laadun vahvistaminen. Siellä nostetaan ohjelmassa esille muun muassa palveluiden ennaltaehkäisevä vaikutus ja ennaltaehkäisyn vahvistaminen, koska nytkin olemme kaikki varmasti hyvin tietoisia siitä, että jo ennen koronakriisiä esimerkiksi lasten, nuorten ja vanhusten tilanne on monin paikoin ollut hyvin hankala. Kun me satsaamme sinne ennaltaehkäiseviin palveluihin, niin sillä tavalla me myöskin pitkällä aikavälillä säästämme yhteiskunnan varoja.

Keskustan linja on se, että kestäväan kasvun ohjelman tulee uudistaa ja viedä koko Suomea koronan jälkeiseen aikaan, joka ei todellakaan ole sama kuin koronaa edeltävä aika. Moni asia on muutoksessa, yhtenä esimerkkinä digitaalisuuden lisääntyminen, ja keskusta pitääkin hyvin tärkeänä sitä, että nyt tämän paketin avulla voimme muun muassa saada laajakaistayhteyksiä kuntoon koko Suomessa. Toimivia verkkoyhteyksiä tarvitaan niin kodeissa kuin kouluissa, maataloudessa ja muussa yritystoiminnassa. Siksi on hienoa, että digitaalisuus on yhtenä vahvana kestäväan kasvun ohjelman painopisteenä.

Nyt meillä on mahdollisuus näiden investointien kautta saada luotua paikkariippumattoman työn ja opiskelun Suomea, joka hyödyttää meitä kaikkia niin kaupungeissa kuin maaseudulla.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

16.11 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun keskustellaan tästä kestävästä kasvun ohjelmasta, niin mielestäni on syytä jo nostaa katse tulevasta vuodesta kauemmaksi. Eli vaikka nyt puhutaan nopeasti tehtävästä lähivuosien elvytyksestä, niin meidän pitäisi pystyä miettimään sitä, miltä Suomi näyttää kymmenen vuoden päästä, koska kyllä näillä investointi- ja uudistuskokonaisuuksilla kuitenkin tavoitellaan pitkän aikavälin positiivisia vaikutuksia. Tarkoituksena on ennen kaikkea se, että nämä investoinnit ja uudistukset tukevat toisiaan ja ovat suuria ja vaikuttavia kokonaisuuksia.

Valtiovarainministeri Vanhanen totesi esimerkiksi tällä viikolla, kun kestävästä kasvun ohjelmaa esiteltiin, että ei kannata tehdä siten kuin on aina tehty. Eli on katsottava rohkeasti eteenpäin, uudistettava niiden kokonaisuuksien kautta, joissa maailmantalouden suurin tulevaisuuden kasvupotentiaali on tunnistettu. Tämä ei ole siis mikään tavallinen valtion lisäbudjetti, vaan poikkeuksellinen kokonaisuus, jolla Suomi viedään kestävästä kasvun tielle.

Kun tutustuin opposition vastalauseisiin, erityisesti kokoomuksen, jäin miettimään sitä, mihin tämä heidän kritiikkinsä loppujen lopuksi perustuu. Heidän vastalauseensa mukaan elpymisvälineen varat tulisi kohdentaa neljän periaatteen mukaisesti: ”Ensiksi varat tulee keskittää vaikuttaviksi kokonaisuuksiksi. Toiseksi valtaosa varoista tulee ohjata osaamistason nostamiseen. Kolmanneksi varoja on kohdennettava vaikuttaviin, hyvin perusteltuihin tki-hankkeisiin. Viimeiseksi varoilla tulee pyrkiä tukemaan elpymistä koronan aiheuttamasta kriisistä lyhyellä aikavälillä sekä pitkän aikavälin tuotantopotentiaalin kasvua kestävästä elvytyksen periaatteiden mukaisesti.” Kaikki näistä periaatteista toteutuvat ohjelmassa jo nyt. Siellä on neljä pilaria: vihreä siirtymä, digitalisaatio, työllisyys ja osaaminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelut, vaikuttavia kokonaisuuksia. Myös muut periaatteet siltä osin ovat kirjattuina.

Jäinkin miettimään sitä, että on tämä kritiikki tässä eilisenkin epäluottamuslauseen tavoin pelkästään suhteellista. Pitäisi olla ”enemmän jotain” tai ”tarkemmin sitä”. Kun on kritisoitavaa, niin ehkä kaipaen, että pitäisi olla täsmällisempi. Täällä eilenkin salissa vaadittiin selkeitä vastauksia. Nyt täällä opposition, kokoomuksen osalta hyvinkin käy ilmi, niin kuin edellisessä keskustelussa, että se lopullinen linja puuttuu, niin kuin tämä äskeisenkin keskustelu turpeesta näytti sen, että yksi edustaja täällä vaatii turpeelle sitä ja tätä, mutta kokoomuksen linja taas on ollut valtakunnallisesti päinvastoin. Eli huomautan tämän kestävästä kasvun ohjelmasta, että tällä kokonaisuudella ja paletilla, mitä on nyt valmisteltu, on hyvinkin suuri potentiaali päästä nyt niihin tavoitteisiin, joita on asetettu. Se tietysti vaatii vielä paljon työtä.

Ja aivan loppuun haluan todeta, mitä tulee juuri siihen, mitä edustaja Aittakumpu nosti näistä laajakaistayhteyksistä, että haluaisin ja toivoisin, että kun ministeritkin tämän parissa vielä työskentelevät, niin he pohtisivat hyvin tarkkaan, millä tavalla esimerkiksi junayhteyksiä tai junissa nettiyhteyksiä voitaisiin parantaa. Se myöskin helpottaisi tätä monipaikkaisen Suomen tulevaisuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

16.15 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevalla Suomen kestävästä kasvun ohjelmalla linjataan EU:n elpymisvälineen kansallisia painopisteitä ja rahoitettavien investointi- ja uudistuskokonaisuuksien valintakriteereitä. Valiokunnissa

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

käsittelyssä ollut ohjelma oli vielä kovin yleispiirteinen, mutta tekeillä on yksityiskohtaisempi elpymis- ja palautumissuunnitelma.

Valtiovarainvaliokunnan kannanotot koskien Suomen kestävän kasvun ohjelmaa ovat kannatettavia. Valtiovarainvaliokunta on kirjannut kolme keskeistä lausumaa: Ensinnäkin investointi- ja uudistuskohdeiden valinnassa tulee painottaa toimien vaikuttavuutta, vipuvaikutusta ja kustannustehokkuutta Suomen kansainvälistä kilpailukykyä vahvistaen. Toiseksi vihreän kasvun ja digitalisaation rinnalla on otettava läpileikkaavasti kaikissa painopisteissä huomioon myös koulutus, osaaminen ja tki-painotukset. Kolmanneksi valiokunta edellyttää, että jatkotyössä varmistetaan tavoitteiden ja niiden seuraamista tukevien mittareiden toimivuus ja että ohjelman toimeenpanoa valvotaan kattavasti ja läpinäkyvästi.

Haluan tuoda tässä esille vielä muutaman tulevaisuusvaliokunnan korostaman näkökulman täydentämään edellisiä:

Ensinnäkin Suomen investointiympäristön on oltava kansainvälisesti kilpailukykyinen. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman vakaa ja ennustettavissa oleva toimintaympäristö ja resilienssiyhteiskunta. Tulevaisuusvaliokunta katsoo myös, että vaikka kaikki kestävän kasvun ohjelman toimenpiteet on tehtävä ja käynnistettävä välittömästi, on prioriteetit ja toimenpiteet päätettävä sellaisiksi, että saavutamme tuloksia heti, keskipitkällä aikavälillä sekä pitkällä aikavälillä. Näiden eri aikajänteiden toimenpiteiden on tuettava toisiaan ja oltava politiikkajohdonmukaisia.

Nopeimmin hyödyt tuottaa jo suunnitteilla tai käynnissä olevien investointien vauhdittaminen ja skaalaaminen suuremmiksi. Nämä investoinnit perustuvat tämän hetken edelläkävijyyteen. Keskipitkällä aikavälillä merkittävimmät panostukset tehdään tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin, koulutukseen sekä uuden edelläkävijäteknologian kehittämiseen. Pitkällä aikavälillä kyse on rakenteellisista ja systeemisistä muutoksista yhteiskunnassa ja taloudessa.

Meidän on kuitenkin muistettava, ettei mikään teknologia ole automaattisesti kestävä, vaan kyse on siitä, miten teknologiaa kehitetään ja mihin sitä käytetään. Siksi onkin muistettava, että edelläkävijyyttä ja kilpailukykyä voidaan saada myös eettisellä osaamisella, ja Suomen kannattaa olla aktiivinen myös keskustelussa teknologian eettisestä käytöstä.

Kuten valtiovarainvaliokuntakin, myös tulevaisuusvaliokunta peräänkuuluttaa, tai on itse asiassa jo usean vaalikauden ajan peräänkuuluttanut, kestävän kehityksen, työllistävän kasvun sekä hyvinvointitalouden mittareiden ja edistymisen arvioinnin välineitä. Meillä päätöksentekijöillä ei ole riittävästi tietoa hyvinvointitalouden ja kestävän kasvun tilasta ja edistymisestä, vaikka hyvinvointitalous ja kestävä kasvu ovat aikamme tärkeimpiä murroksia. Meidän on ehdottomasti vahvistettava ja varmistettava kestävän kasvun tietopohjaa.

Myös ennakkointitietoa on kyettävä hyödyntämään nykyistä paremmin. Esimerkiksi koronapandemia oli monin eri tavoin huomioitu kansallisissa ja kansainvälisissä ennakkoinneissa jo useita vuosia sitten. Tulevaisuusvaliokunta lausui asiasta jo vuonna 2016. Pandemiaan ei silti ollut käytännön tasolla varauduttu riittävästi. Myös vihreästä siirtymästä ja kestävästä kasvusta on runsaasti ennakkointitietoa, joka on hyödynnettävä paremmin edelläkävijyyden varmistamiseksi ja kunnianhimon tason nostamiseksi.

Ihan viimeisenä asiana haluan nostaa esille vielä huolen siitä, onko meillä riittävästi osaamista toimia koko ajan kovenevilla globaaleilla markkinoilla. Suomella voi olla, ja itse asiassa onkin, monessa asiassa edelläkävijyyttä ja kilpailukykyä, mutta siitä huolimatta Suomi ei välttämättä ole aina ennakkosuosikki kansainvälisessä kilpailussa vihreän siirty-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

män investoinneissa. Siksi Suomen on kyettävä EU-, ulko- ja kauppapolitiikassaan nykyistä kovempaan edunvalvontaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vähämäki.

16.19 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan kannattaa vastalauseen 1 mukaista kannanottoehdotusta. Me siis vastustamme tätä elvytyspakettia, joten me emme myöskään voi hyväksyä valtioneuvoston selontekoa kestävän kasvun ohjelmaksi.

On hiukan hämmäntävää, miksi ensiksi hyväksytään kestävän kasvun ohjelma ja vasta tämän jälkeen käsitellään paketin tulopuoli eli nämä EU:n uudet tulonlähteet, muun muassa muovimaksut ja hiilitullit. Vasta tämän jälkeen aiotaan keskustella valtioneuvoston selonteosta EU-politiikasta. Kuuleman mukaan EU:n käytävillä kaikki keskustelevat vain ja ainoastaan liittovaltiosta yhteisine velanottoineen, vastuineen sekä tuloinen. Meidän mielestämme ensimmäiseksi täytyisi käydä keskustelu liittovaltiokehityksestä, tämän jälkeen vasta pohtia elvytyspaketin mielekkyyttä ja sitten aivan viimeiseksi miettiä sitä, miten paketti kohdennetaan. Tietenkin meillä on ne omat aikataulut, minkä mukaan nämä paketit täytyy EU:lle toimittaa, mutta se on kyllä tiedossa.

Liittovaltiokehityksestä: Sitä me emme voi hyväksyä. Suomen itsenäistä budjettivaltaa ei tule viipale viipaleelta luovuttaa EU:n toimielimille. Elvytyspaketti sinänsä ei ole kovinkaan elvyttävä, sen ovat asiantuntijatkin todenneet. Mietinnössäkkin todetaan, että Suomi on elvytyspaketin nettomaksaja. Suomen kannalta paketti ei siis ole optimaalinen. Väite siitä, että EU-maiden yhtäaikainen elvytys vaikuttaisi paketin hyödyllisyyteen, on vailla vankkaa näyttöä. Suomen osalta hyöty jäisi luultavasti vaatimattomaksi eikä kattaisi Suomen nettomaksua.

Joukko EU-maita on ylivelkaantuneita. Jostain ihmeen syystä yleinen mielipide on se, että kaikkien maiden pitäisi pystyä elvyttämään ja jos sitä omaa lainanottokapasiteettia ei enää ole, niin silloin muiden maiden tai viime kädessä kansalaisten on kannettava elvytyksen taakka, tai ainakin näiden jäsenmaiden tulee ottaa elvytysmenot maksettavakseen tai ainakin taataksaan. Tosiasiassa todellinen hätä on se, että etelässä on EU-vastaisia populistieja, joiden uskotaan nousevan valtaan muun muassa Italiassa, jos elvytyspaketti ei mene läpi. Tämä saattaisi johtaa EU-alueen hajoamiseen. Tämä kaikki johtaa siihen, että EU:sta ollaan tekemässä velkaunionia ja liittovaltiota. Vastaavia uusia paketteja ollaan jo suunnittelemassa.

Sitten tästä itse ohjelmasta: Siinä on sinänsä hyviä tavoitteita, ja aivan lopussa tulleet muutokset veivät sitä ohjelmaa oikeaan suuntaan. Käsittelyssä olleesta pohjasta ei ollut mahdollista tehdä päätöstä, olisiko Suomen ohjelma yleensäkin ollut hyväksyttävissä. Ohjelma ja siinä käynnistettävät hankkeet tulevat luultavasti olemaan nopeasti valmisteltuja ja hyödyllisiä oletettuja vähäisempiä.

Aivan lopuksi totean tämän vastalauseen 1 mukaisen kannanoton: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii uuden selonteon Suomen kestävän kasvun ohjelmaksi, jossa luovutaan ylimitoitettusta ilmasto-ohjelmasta ja panostetaan Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn tukemiseen, olemassa olevien tuotteiden mahdollisimman tehokkaaseen vientiin, työllisyyden kohentamiseen sekä valittujen uudistusten toteuttamiseen hallitusti pienin askelin ja tuetaan huomattavasti enemmän tutkimusta ja kehitystä.”

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Vanhanen, vastauspuheenvuoro, 2 minuuttia.

16.23 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä valmisteluprosessista vaan — hallitus halusi antaa tämän selonteon eduskunnalle jo syksyllä siinä vaiheessa, kun valmistelut olivat käynnistyneet, että eduskunta ja sen valiokunnat ovat alusta asti mukana tässä suomalaisen suunnitelman valmistelussa. Eli tämä ei ole mikään lopullinen ohjelma, joka täällä käsitellään ja hyväksytään, vaan tämä on osa sitä valmisteluprosessia, ja Suomi tulee EU:lle jättämään alustavan suunnitelmansa maaliskuun puolivälissä ja lopullisen suunnitelman huhtikuun lopussa. Ja hallitus varmasti ottaa huomioon ne huomiot, joita eduskunta ponsissaan on esittänyt.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo — poissa. Edustaja Koponen — poissa. Edustaja Simula — poissa. Edustaja Hopsu.

16.24 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kestävän kasvun ohjelmaa on käsitelty eduskunnassa valiokuntatyössä monipuolisesti ja täällä salissakin sen edullisuuden osalta. Ohjelma on vielä melko yleisellä tasolla, mutta valmistelussa on yksityiskohtaisempi kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma, jossa esitetään muun muassa investointi- ja uudistuskohteet sekä niiden kustannukset ja ajoitus. Suunnitelmat käsitellään komissiossa ja hyväksytään neuvostossa.

Rahoitettavien hankkeiden tulee olla Pariisin ilmastopöytäkirjan sekä do no significant harm -periaatteen mukaisia. Valiokunta korostaa, että uudistusten ja investointien kriteerinä tulee olla hankkeiden vaikuttavuus ja yksityisten investointien vauhdittaminen. Vihreän siirtymän osalta Suomi on myös asettanut EU-kriteerejä tiukemman, tervetulleen tavoitteen vähintään 50 prosentin ohjautumisesta tähän. Ohjelman tulee tukea niin ikään sellaisia investointeja, joiden avulla luodaan työpaikkoja, vientiä ja kestävä kasvua.

Ohjelman painopisteiksi on Suomessa valittu vihreä siirtymä, digitalisaatio, työllisyys, osaaminen ja sosiaali- ja terveystaloudet. Noin viikko takaperin saimme valtiovarainministeriön ”kasvun eväät” -raportin. Siinä käydään läpi pitkän aikavälin talouden kasvun mahdollisuuksia. Tuottavuutta voidaan sen mukaan tavoitella muun muassa teknologian kehityksen ja digitalisaation vauhdissa pysymisellä ja korkealla osaamisella. Nyt olemme valahtaneet juuri näissä tekijöissä heikommalle tolalle kuin verrokkimaamme, joihin yleisesti peilaamme itseämme. Näin raportin mukaan on muunkin taloutemme laita. Esimerkiksi kuntien digipalveluiden vertailussa olemme verrattujen Pohjoismaiden heikoin. Oikein kohdennettuna kestävä kasvun ohjelmalla voimme saada aikaan uutta potentiaalia.

Valiokunnassa edellytimme, että vihreän kasvun ja digitalisaation rinnalla koulutus, osaaminen ja tki-panostukset otetaan huomioon läpileikkaavasti kaikissa painopisteissä. Hallituksen tavoitteena on nostaa Suomen tki-menojen osuus nykyisestä 2,7 prosentin bkt-osuudesta 4 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Tätä tavoitetta meidän täytyy nyt vauhdittaa niin perustutkimuksen kuin soveltavan tutkimuksen osalta. Näin voimme vastata talouden rakennemuutokseen, mikä on pandemian vuoksi vain nopeutumassa ja lisää uusien palveluiden, tuotteiden ja uudenlaisen osaamisen tarvetta. Järkevää on myös lisätä korkeakoulutettujen määrää erityisesti niillä aloilla, jotka tukevat Suomen rakenteellisia uudistuksia, työllisyyttä ja tätä kestävä kasvun ohjelmaa.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Covid-19-pandemia on vaikuttanut laajasti luoviin aloihin ja tapahtuma-alaan, joiden toiminta on pääosin pysähtynyt. Pandemiasta aiheutuvat taloudelliset menetykset ovat mitattavat. Taide ja kulttuuri ovat tiiviissä yhteydessä ihmisten hyvinvointiin, terveyteen ja sosiaaliseen osallisuuteen. Kulttuurialojen työllisyysvaikutus ja sen suuruus on monelle yhä yllätys. Ala on työllistäjänä suurempi kuin meille arvokkaat metsätalous tai puuteollisuus. Valiokunta painottikin Euroopan parlamentin päätöslauselman tavoin kohdistamaan kulttuurialalle ja luoville aloille niiden erityistarpeiden mukaisesti vähintään 2 prosenttia elpymis- ja palautumistukivälineen varoista.

Arvoisa puhemies! Osaavan työvoiman saanti on tulevaisuutemme — jo ihan lähitulevaisuuden — tärkeimpiä haasteita. Nuorten hyvinvoinnin ja tulevaisuudenuskon säilymisen ja sitä myötä oppimistulosten suhteen elämme koronan ja rajoitustoimien synnyttämää kriittistä aikaa. Kohta korjausliikkeet ovat liian monen nuoren osalta liian myöhäisiä. Etäopetus ajaa monen apatiaan, koulupudokkuus ja aggressiot ovat lisääntyneet. Toisen asteen opiskelijoiden pitäisi saada palata lähiopetukseen mahdollisimman pian.

Koronapandemian vaikutukset nuorten mielenterveyteen ovat olleet niin ikään negatiiviset. Pandemian poikkeusolot ovat vaikuttaneet ennen kaikkea jo aiemmin tukea tarvitseviin nuoriin. Kestävän kasvun ohjelmasta kohdennetaan merkittävä panos kertyneen hoitovelan purkuun. Osana tätä tulee satsata erityisesti nuorten mutta myös työikäisten ja ikäihmisten eristyksen ja etäajan kasvattamaan uupumukseen, yksinäisyyteen ja mielenterveysongelmiin. Uusia sulkutoimia harkitessa tulee koko ajan pohtia rinnalla myös toimien laajojen vaikutusten arviota, etteivät haasteet entisestään syvenisi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

16.29 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä olevan kestävän kasvun ohjelman painopisteet ovat mielestäni pääosin hyvin valittuja ja perusteltuja. Tärkeää on, että ohjelmalla tuetaan talouden ja työllisyyden nopeaa elpymistä, mutta yhtä tärkeää on, että pitkällä aikavälillä pystytään rakentamaan uutta kasvupohjaa elinkeinoelämän uusiin innovaatioihin, tukemaan teknologiakehitystä, digitalisaation edistämistä, teollisuuden vihreää siirtymää, vahvistamaan työllisyyttä ja kasvattamaan osaamispohjaamme sekä tukemaan hallitusohjelman tavoitetta neljän prosentin tki-panoksista bruttokansantuotteeseemme.

Niin kuin eilen totesin vastaavassa keskustelussa, ohjelman laadinta- ja elvytystyökalut ovat saaneet innostuneen buumin maakunnissa aikaan. Maakunnat, kaupungit, kehitysorganisaatiot sekä elinkeinoelämä ovat yhdessä rakentaneet maakuntien vahvuuksien ympärille investointeja ja hankkeita, joilla tuetaan kasvua ja ohjelman tavoitteita. Aika huolestuneita viestejä tulee maakunnasta, kun salikeskustelua kyseiset tahot ovat seuranneet: ollaanko tätä kasvunkipinää jarruttamassa salin oikealta laidalta? [Toimi Kankaanniemi: Ei missään tapauksessa!]

Elvytyspaketti on laittanut myös koko EU-alueilla kasvusysäyksen valmistelun liikkeelle, jossa myös kansallisesti laitetaan aika hurjiakin summia tulevan kasvun rakentamiseen ja elvytykseen. Se on todella hyvä asia Suomelle, joka hyötyy Euroopan sisämarkkinoista merkittävästi. Olennaista on myös, että olisimme itse eturintamassa luomassa uutta vihreän ja puhtaan teknologian kasvua innovaatioissa ja investoinneissa, joka loisi myös kasvavan investoreiden kiinnostuksen Suomea kohtaan.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Ohjelman painopisteistä on helppo tukea koulutus- ja tki-panostuksia kasvuun ja osaamiseen, suomalaisen kilpailukykyyn vahvistamista, uusia teollisuuden investointeja kohti vihreää siirtymää ja uutta kasvua. Lisäksi digitalisaation ja kestävästä infrastruktuurin painopiste on tärkeä.

Hiukan pettymyksenä itse pidän, että liikenneinfran puolella esityksemme pitää oikeastaan vain digiradan rajaliikenteen sujuvuuden. Olisin kovasti toivonut, että hallitus olisi jatkanut vahvaa liikennepolitiikan edistämistä, esimerkiksi raideliikenteen peruskorjausten suunnittelun edistämistä, joka olisi edistänyt liikenteen puolella kovastikin vihreää siirtymää raideliikenteen suuntaan. Hyviä esimerkkejä olisi lukuisa määrä suunnittelukohteita, mutta itselle ensimmäisenä tietysti tulee Savon ja Karjalan ratojen peruskorjaukset.

Hiukan vierastan myös työmarkkinoiden toimivuuden ja sote-palveluiden kehittämisen ottamista pakettiin, mutta ymmärrän, että käynnissä olevat isot uudistukset näillä sektoreilla ja niiden tukeminen sekä vauhdittaminen on tärkeä peruste ottaa ne tähän pakettiin mukaan.

Arvoisa puhemies! Toivon, että pystymme aikataulussa viemään pakettia eteenpäin ja näin tukemaan alkumetreiltä asti kriisistä toipumista ja uuden kasvun rakentamista.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piirainen.

16.33 Raimo Piirainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä vaikuttaa olevan vaikuttava ohjelma, koska tästä käytetään puheenvuoroja niin paljon. Tämä on puhetta herättänyt tosiaan puolesta ja vastaan, ja varmasti näkökantoja on hyvä jollakin aikavälillä yhdistääkin.

Tämä on todellakin erikoislaatuinen ratkaisu tässä tilanteessa ja varmasti ainutkertainen, ja sen takia tämä on ehkä siinä määrin herättänyt keskustelua sen oikeutuksesta ja siitä, millä tavalla tähän ihmiset ovat suhtautuneet. Kyllä minä näen tämän hyvin vahvasti semmoisena asiana, että me koko Euroopan laajuisesti panostamme nyt sitten kasvuun, ja kun ennen kaikkea nämä puhtaiden ratkaisujen markkinat kasvavat kiihtyvällä vauhdilla, niin niihin meidän täytyy nyt sitten lähteä mukaan ja panostaa tätä rahoitusta.

Niin kuin täällä aikaisemmin on jo tullut hyvin esille, niin eihän tämä ainut raha ole. Tähän yritykset veloitetaan tietenkin mukaan, ja uskon, että kansainvälistä kasvua hakevat yritykset hyvinkin mielellään lähtevät tällaisiin hankkeisiin mukaan. Tämän kansainvälisen rahan vaikuttavuus siinä on moninkertainen, eli tämä on, niin kuin EU-raha yleensäkin, tällainen vipuvaikutus, eli haetaan sillä sitä vipuvaikutusta.

Päästöjen vähentäminen vaatii erityisesti uusien, puhtaiden teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa. Tästä meillä on erilaisia malleja. Lappeenranta ja sitten myös eri metsäteollisuuden yritykset ovat hyvin merkittävästi panostamassa biotuotteisiin ja niitten jatkojalostukseen. Niin kuin selonteossa nostetaan esiin päästöttömän ja kohtuuhintaisen energian keskeinen rooli energiamurroksen toteuttamisessa, niin sillä on suuri merkitys myös teollisuuden laatuun vähähiilitekkien toimeenpanoon.

Mutta ymmärrän myös sen, että kun on täällä ollut puhetta turpeesta ja sen nopeasta kysynnän heikkenemisestä, niin tähän johtuu siitä, että turpeen käyttäjät ovat vähentäneet käyttöä ja muuttaneet toimintamuotojaan sillä tavalla, että se turpeen käyttömäärä on vähentynyt. Näin tämä on nyt sitten vienyt elinkeinon tai on viemässä ainakin useammalta turveyrittäjältä. Tämä on ihan ymmärrettävää.

Ainakin minulle on tullut semmoinen kuva tästä vihreän siirtymän rahastosta, oikeudenmukaisesta siirtymästä ja niin pois päin, että sillä olisi mahdollista tukea yrityksiä, jotka

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

ovat menettämässä toimeentulonsa tai tuotantonsa täällä turvepuolella. Se tarkoittaa sitten uutta kalustohankintaa ja siirtymistä toiselle sektorille. Ainakin minun tiedossani on, että tällä hetkellä on haketuspuolelle siirtynytkin turvetoimijoita. Tämä on tietysti erittäin huono asia, ja tietenkin toivoisi, että tällä oikeudenmukaisella siirtymällä voitaisiin sillä tavalla niitä yrityksiä tukea ja auttaa siirtymään puhtaammille markkinoille.

Muistaakseni Sankelo on tuonut esille ja ex-kansanedustaja Wallinkin, että Seinäjoki tuottaa lämmöstä 70 prosenttia turpeella. Se on aika hankala etsiä siihen se energiamäärä, eli kyllä minä ymmärrän näitä, jotka vielä turpeella lämpöä tuottavat, puhumattakaan metsäteollisuudesta, mutta siihenkin on tulossa uusia energiantuotantomahdollisuuksia ja sähköistämiseen liittyviä mahdollisuuksia. Sillä tavalla pystytään tämä energia korvaamaan mutta siihen tarvitaan siirtymäaikaa, se on aivan selvä.

Arvoisa puhemies! Tässä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto — poissa. Edustaja Sankelo.

16.38 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmuni kysyi tuossa äskeisessä debatissa kokoomuksen energiaturvelinjausten perään. Olisin siinä yhteydessä mielelläni vastannut, mutta käyhän se näinkin.

Siis kokoomuksen energiaturvelinja on määriteltä viimeksi kokoomuksen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetissa viime vuoden lopulla. Linja on tiivistetysti, siis tiivistetysti: Annetaan energia-alan tehdä muutosta itse. Turvataan turpeen muut käyttökohteet, kuten esimerkiksi kuiviketurpeen, kasvuturpeen ja mahdollisesti myös korkeamman jalostusasteen tuotteiden osalta saatavuus. Ja sen lisäksi myös tulevaisuutta silmällä pitäen meidän täytyy huolehtia riittävästä huoltovarmuudesta. Tietyllä tavalla ehkä viestinä myös hallitukselle: tässä kevään aikana, kun tämä syöksykierre tässä on nyt käynnissä energiaturpeen osalta, mihinkä edustaja Piirainenkin viittasi, meidän on varmaan kyllä syytä jonkinmoinen vähimmäiskäyttötaso määritellä, mikä tarkoittaa siis sitä, että huoltovarmuuden ohella me arvioimme Suomessa olevat kattilalaitokset, niitten ikääntymisen ja niin edelleen ja että viedään vastuullisesti tätä muutosta eteenpäin. Kuten edustaja Piirainen tuossa totesi, esimerkiksi Seinäjoki on hyvä esimerkki siitä: 70 prosenttia on turpeen osuus, ja siellä tehdään nyt uusia ratkaisuja. Minun mielestäni tärkeintä on kuitenkin huolehtia siitä, että kunnossa olevia laitoksia ei tarvitse ruveta muuttamaan, koska siinä ei ole kansantalouden näkökulmasta järkeä.

No sitten tähän kestäväen kasvun ohjelmaan liittyvä JTF-tuki, jota tässä on muutamaan otteeseen mainostettu sillä tavalla, että se voisi tuoda ratkaisuja turvealan muutokseen: Nythän tätä on käyty lävitse, ja käsittääkseni tämä ei aivan täydellisesti taivu nimenomaan siihen turveyrittäjään, joka siellä maakunnassa on. Minunkin talonpoikaisjärkeni sanoisi sen, että sitä rahaa pitäisi kohdentaa sille turveyrittäjälle ja saada kalustoon jotain, mahdollisesti jopa korvausta, tai sitten sillä tavalla, että hänen ammattitaitonsa monipuolistuu. Ja ei voi olla niin, että sitä ammattitaitoa monipuolistetaan niin, että tosiaan kuusikymppinen turveyrittäjä koulutetaan lähihoitajaksi — tämä on arvostus lähihoitajia kohtaan — vaan meidän täytyy löytää vastuullisia ratkaisuja. Hallituksen täytyy miettiä tätäkin. Eli tämä JTF ei yksin kyllä tätä asiaa ratkaise.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä sitten tästä kestäväen kasvun ohjelmasta yleisemmin. Siis tilanne on se, että Suomi maksaa enemmän kuin saa. Elvytysrahat tulisi käyttää tehokkaas-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

ti kasvua tukien. Mitä tulisi tehdä? Kokoomus ohjaisi varoja osaamisen kehittämiseen, tk-hankkeiden edistämiseen, verotuksen alentamiseen. Yritystuet ovat myös yksi tapa tukea kestävästä kasvusta, mutta rahoitusta tulisi kohdentaa erityisesti uusien tuotteiden luomiseen, elinkeinorakenteen uudistamiseen sekä viennin edistämiseen.

Arvoisa puhemies! Euroopan unioni on vuosien saatossa liittänyt Suomen tiukasti osaksi länsimaita ja parantanut asemiamme kansainvälisessä taloudessa. Elintaso on kohentunut, ja olemme luottaneet ajatukseen yhteisestä Euroopasta. Hallituksen suunnitelmat kestävän kasvun ohjelmassa elpymisväline-ehtoineen ja hallituksen linja EU:n instituutioiden suunnasta laittavat kuitenkin monet hälytyskellot soimaan: Mitä on tapahtumassa? Mikä on Suomen kokonaisuus? Miten toimimme Euroopan unionissa? Kestävän kasvun ohjelma ei voi olla veruke myydä meille tärkeitä periaatteita pois. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

16.43 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Suomen talous on pitkälti viennistä riippuvainen, kuten edellinenkin puhuja totesi. Niin se vain on, että pienenä maana meidän markkinamme ovat vahvasti sidoksissa ulkomaankauppaan. Kestävän kasvun ohjelma on osin vastaus koronakriisistä selviytymiseen, mutta sen tavoitteet juurtuvat vahvasti pitkälle aikavälille.

Maailmalla pärjäävät maat, joilla on korkeaa osaamista, pätevää työvoimaa, koulutusta ja pitkälle jalostettuja tuotteita. Näitä saadaan luotua vakaalla politiikalla, joka tähtää pitkälle. Vakaa elinkeinopolitiikka houkuttelee myös investoijia Suomeen ja luo turvallisuutta ja tulevaisuutta työntekijöille. Viennin menestyminen, korkea työllisyys ja verotulot luovat myös kestävän talouden pohjan hyvinvointivaltion rahoitukselle.

Arvoisa puhemies! Näinä vuosina ratkaistaan se, pärjäävätkö Suomi ja suomalaiset yritykset myös tulevaisuudessa kansainvälisillä markkinoilla. Kestävän kasvun ohjelma on Suomelle suuri mahdollisuus, johon on tartuttava. Tulevaisuus on vahvasti vihreässä kasvussa, digitalisaatiossa ja kestävässä kehityksessä. Meillä on kaikki valmiudet pärjätä niillä aloilla, mutta kilpailu on kovaa. Siksi nyt jos koskaan tarvitaan uskoa ja uskallusta panostaa osaamiseemme näillä aloilla. Siihen tällä kestävästä kasvun ohjelmalla pyritäänkin. Panostamme osaamiseen, innovaatioihin, tuotekehitykseen ja tutkimukseen, jotta saisimme vahvan jalansijan tulevaisuuden markkinoille. Tavoitteenamme on, että Suomi toimii kestävästä kehityksen edelläkävijänä. Se on Suomen ja suomalaisten yritysten etu.

Arvoisa puhemies! Korostaisin vielä, että koronakriisin hoitoon liittyvä elpymisväline on kertaluontoinen ja erittäin poikkeuksellinen kriisitoimi. Sen tarpeellisuus on kuitenkin erittäin vahvasti perusteltu. EU-maiden osuus Suomen tavaraviennistä oli vuonna 2019 lähes 60 prosenttia. Suomessa vienti EU:n alueelle työllistää 66 000 ihmistä. On siis selvää, että jos EU-alueen talouden elpyminen takkuu, kärsii siitä myös Suomen talous todella pahasti. EU:n elpymisväline, jolla tämä kestävästä kasvun ohjelmakin rahoitetaan, on jo itsessään iso vipuvarsi Suomen talouteen. Käytetään siis tämä mahdollisuus nyt viisaasti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö — poissa. Edustaja Soinikoski.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

16.46 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on linjannut, että vähintään puolet ohjelmasta käytetään ilmastonmuutoksen torjuntaan. Ohjelman painopisteiksi on valittu neljä pilaria: vihreä siirtymä, työllisyys ja osaaminen, digitalisaatio sekä sote-palvelut. Se tarkoittaa puolta miljardia euroa osaamiseen ja ihmisten auttamiseen koronasta selviämisessä.

Koronarajoitusten aiheuttamaa hoitovelkaa on purettava kiireellisesti. Erityistä huomiota on kiinnitettävä nuorten työllisyyden edistämiseen sekä mielenterveyspalvelujen hoitojonojen purkamiseen. Voimme vauhdittaa nuorten pääsyä työmarkkinoille muun muassa parantamalla Ohjaamo-palveluita sekä tukemalla lastensuojelun jälkihuollon asiakkaiden aikuistumista kokonaisvaltaisemmin. Ilman mielenterveyttä ei ole terveyttä. Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja tarvitaan joka kunnassa, ja Terapiatakuu-kansalaisaloitteessa kuvattu malli pitää saada käyttöön kiireellisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Sote-uudistus on jättimäinen ja tarpeellinen kokonaisuus, jonka valmistelu valitettavasti osui yhteen koronakriisin kanssa. Onneksi sitä on harjoiteltu jo muutaman kerran aiemmin. Sote-uudistuksessa on valtava potentiaali sote-palveluiden kehittämiseksi sekä tehostamiseksi. Se on myös iso rakenteellinen muutos työntekijöille ja organisaatioille, jotka ovat jo nyt kovilla koronan takia. Sote-uudistuksen siirtymävaiheen toimeenpanoon tulisikin siksi sijoittaa osana kestävä kasvun ohjelmaa. Mitä paremmin saamme sote-uudistuksen jalkautettua sote-keskusten ja sairaaloidemme arkeen, sitä paremmin saamme purettua hoitojonoja ja varauduttua tuleviin haasteisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Komissio kannattaa elvytysrahan käyttöä myös ratainfraan, ja Suomen maaraportissa komissio on nostanut kestävä liikenneinfran esille kehitys- ja investointikohteena. Ratainfrahankeiden vaikutuksista on todettava: ne elvyttävät, työllistävät, tukevat ilmastotavoitteita ja vihreää siirtymää, tukevat elinkeinoelämäämme ja teollisuutta, helpottavat suomalaisten liikkumista ja alueellista saavutettavuutta sekä vivottavat yksityisiä investointeja.

Valtiovarainvaliokunta korostaa mietinnössään, että olemassa olevalla rataverkolla on runsaasti nopeasti käynnistettävissä olevia raideliikenteen sujuvuutta ja Suomen kilpailukykyä parantavia kehittämiskohteita. Näistä toteuttamiskelpoisia ja elvytyspaketilla rahoitettavaksi sopivia ovat pääradan hankkeista Pasila—Riihimäki-kakkosvaihe, Tampereen henkilöratapihan korjaus- ja uudistusinvestointi sekä Laurila—Tornio—Haaparanta-välin sähköistäminen. Liikennevaliokunta nosti lausunnossaan myös kaksoisraiteiden kiirehtimisen keskeisillä rataosuuksilla ja painotti kaikkien toteutettavien hankkeiden konkreettisuutta, oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Vihreän kasvun ja hiilineutraalisuuden saavuttamisessa on etusijalle laitettava hankkeita, joilla otetaan merkittäviä askeleita kohti Suomen hiilineutraalisuustavoitetta. Näitä ovat esimerkiksi Lahden Vähähiilisen rakentamisen kehittämisskeskuksen hiilineutraalin ja energiatehokkaan rakentamisen innovaatioalusta ja Lounais-Suomen Jätehuollon poistotekstiilin jalostuslaitosinvestointi, joka edesauttaa osaltaan Suomen poistotekstiilien erilliskeräysvelvoitteen saavuttamista vuoteen 2023 mennessä. Kiertotalouden vauhdittamiseksi tarvitaan investointeja pk-yritysten lisäksi suurissa yrityksissä. Samalla kun autetaan teollisia yrityksiä yli pandemian, tuella suunnataan niiden toimintaa kohti hiilineutraaliutta ja resurssitehokkuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen — poissa. Edustaja Kankaanniemi.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

16.50 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten vastalause löytyy mietinnön sivuilta 17—21, ja siinä on perustellusti esitetty se näkemys, joka meillä on tästä valtioneuvoston selonteosta ja sen sisältämästä kestävästä kasvun ohjelmasta. Meidän lähtökohtamme on siltä osin hyvin erilainen, että tästä rahasta, joka on meidän omaa rahaamme kierrätettynä ja menetettynä siitä valtaosa — siitä, mikä palautuu — käytettäisiin, jos se tulee, enintään se 37 prosenttia vihreään siirtymään, kun hallitus ohjelmansa mukaisesti pyrkii vähintään 50 prosenttiin. Miksi näin? Tämä vihreä siirtymä on saanut aivan kohtuuttoman arvostuksen meillä Suomessa. Ei Suomi nouse näillä rahoilla eikä millään ponnistuksilla sille tasolle, että se olisi maailman johtava teknologinen toimija vihreän siirtymän edellyttämällä tavalla. Ei Suomessa ole sitä osaamista. Meillä on eräitä, esimerkiksi Vaasassa Wärtsilä ja muutamia muita, erinomaisia yrityksiä, mutta jotta maailmantasoisessa kilpailussa menestyisimme, niin siinä tarvitaan aivan toisenlaiset lähtökohdat kuin meillä on. Niihin tietysti pitää panostaa mutta ei sillä tavalla, mihin tämä johtaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen hiilineutraalisuustavoitevuosi on 2035, Ruotsilla 2045 ja EU:lla 2050. Valtiovarainvaliokunnassa muun muassa toimitusjohtaja Mika Anttonen sanoi, että Suomi antaa tässä kymmenen vuoden etumatkan Ruotsille, viidentoista vuoden etumatkan muille EU-maille, kun pitää näin tiukkaa tavoitevuotta kuin 2035. Hän sanoi, että tämä johtaa vanhentuneen teknologian käyttöönottoon, mikä tulee erittäin kalliiksi eikä palvele ilmastopolitiikassa niin kuin tavoite on. Tiedämme tietysti, että tämän politiikan myötä köyhä kansa maksaa ja ne, jotka pärjäävät ja pystyvät hankkimaan uudet lämmityslaitteet, uudet autot ja niin edelleen, pärjäävät ja heitä palkitaan, eli meille tulee kallis lasku tästä politiikasta. Meidän pitäisi ottaa tuo 2045 tai -50 tavoitevuodeksi, eli ei antaa tuota etumatkaa esimerkiksi parhaimmalle kilpailijallemme Ruotsille.

Arvoisa puhemies! Tarkistin äsken Suomen sähköjärjestelmän tilan Fingridin sivuilta, kymmenen minuuttia, 15 minuuttia sitten. Kokonaiskulutus sähkön osalta oli 13 080 megawattia, tuotanto kotimaassa 9 837 megawattia, eli tuontia oli 3 242 megawattia. Eli noin pyöreästi neljännes—kolmannes on tuontia, ja siitä huomattava osa on Venäjältä. Mistä se sieltä tulee: hyvin ympäristönegatiivisesti ja sitten ydinvoimaloista, joita meidän ei pitäisi pitää käytössä siellä, vaan omaan tuotantoon, huoltovarmuuteen pitäisi satsata. Ruotsista tulee noin 2 600 megawattia. [Raimo Piirainen: Suurin osa!] Ja tuulivoima, johon hallitus hirvittävästi panostaa: Nyt tänään, kun on ollut kylmä päivä, niin tuossa 15 minuuttia sitten tuulivoima tuotti 162 megawattia, siis 13 000 megawatin kulutuksesta 162. Ja sitten se vaihtelee aivan hirveästi, ja sen varaan hallitus rakentaa. Aivan vastuutonta, ei voida näin menetellä. Sähköpolitiikka tältä osin ajautuu umpikujaan ja vie Suomen mukanaan.

Arvoisa puhemies! Tein tänään Jyväskylässä valmiiksi valtuustoaloitteen siitä, että Jyväskylä siirtäisi hiilineutraalisuustavoitettaan [Puhemies: 5 minuuttia!] vuodesta 30 vuoteen 40, jolloin köyhät jyväskyläläiset eivät joutuisi maksamaan sitä laskua, mikä tällä politiikalla nyt on syntymässä, kun turve tapetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pirttilahti.

16.56 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ihan edellisen puhujan, edustaja Kankaanniemen, puheenvuoroon: Fingrid Onlinen mukaan todellakin kolmannes tulee, mutta täytyy sanoa, että se on norjalaista ja ruotsalaista vesisähköä pääosin, mikä on tulos kotimaahan. Hallitus ei ole missään turvetta ollut kieltämässä eikä tappamassa. Viime viikolla ja tälläkin viikolla ollaan tehty toimenpiteitä tähän akuuttiin ongelmaan. Pitää

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

myöntää, että turpeen verotus oli virhe, eli se kiihdytti osaltaan sitä päästökaupan jo pahentamaa pohjaa, mutta päästökaupan hintahan on noussut nyt sitten jo 16 euroon turve megawattia kohti, ja kun sitten veron osuus siitä on 5, niin turpeen hinta on yli 30 euroa tällä hetkellä. Mutta siihen akuuttiin asiaan ollaan yrittäjille ja toimintaan hakemassa toimenpiteitä. Minä olen ihan samaa mieltä edustaja Kankaanniemen kanssa, että meidän täytyy turvata kotimainen energiantuotanto. Kun ydinvoimaa tuotetaan noin 2 800 megawattia suurin piirtein tällä hetkellä, niin meidän tuotannossammekin täytyy nämä iisakinkirkot saada valmiiksi, että me se perusenergia saadaan pohjaksi sinne.

Arvoisa puhemies! Keskustelun aiheena on nyt tällä hetkellä todellakin kestävän kasvun ohjelma, ja tämä energia-asia ja vihreä siirtymä on osaltaan erittäin tärkeä osa myös sitä. Itse näen, että nämä eri toimenpiteet myös energian ja uuden energian löytämiseksi, uusien polttoainemuotojen löytämiseksi ovat erittäin tärkeitä, ja Suomessa on siinä hyvää osaamista. Toivon, että juuri innovaatioilla ja näillä hankkeilla voidaan kirittää tätä suomalaista osaamista ja saada siitä myös sitten kansainvälisiäkin vientituotteita eri puolille. Mutta meidän täytyy silti turvata tämä kotimainen energiansaanti eikä sekoittaa näitä meidän kotimaisia energiemarkkinoita. Kuten täällä sanotaan, että on reilun siirtymän tuki, niin näkisin, että tässä rahoitusmuodossa tämä reilu siirtymä myös sitten toteutuisi tämän JTF:n osalta.

Palaan siihen turpeeseen sen verran vielä, että me saatiin näissä neuvotteluissa vahvimmat Suomen turvetuotantoalueet tämän JTF:n rahoituksen piiriin, muun muassa Pirkanmaalta ne määrätyt kunnat, missä meillä on vahvasti turvetuotantoa, myös sitten osa Länsi-Suomen alueen maakunnista ja sitten Itä-Suomi ja pohjoinen Suomi, missä on vahvasti turvetuotantoa. Täytyy se todeta heti, että tämä JTF-rahoitus on reiluun siirtymään pitemmällä jäniteellä, mutta nämä ministeri Mika Lintilän esille nostamat, tällä viikolla osoittamat toimenpiteet ovat sitten lyhyemmän ajan, nopeampia toimenpiteitä.

Tässä ohjelmassa on paljon hyvää, ja kun tässä tämä toiminta-aika on aika lyhyt, niin meidän täytyisi saada sellaisia hankkeita liikkeelle, millä me vivutetaan investointia ja millä me kiihdytetään suomalaista kilpailukykyä. Yhtenä herkkänä paikkana on se — mistä on täällä salissakin kysytty valtiovarainministeri Vanhaselta — minkä näköisiä ohjelmia muut maat tekevät, minkä näköinen kilpailu tulee sitten tästä rahasta, ettei muissa maissa nostettaisi niin sanotusti väärällä lailla valtiontukisääntöjä ohittaen vääränlaista kilpailupohjaa näissä. Kotimaassa kuitenkin aina noudatetaan EU:n säännöksiä hyvinkin tarkasti.

Arvoisa puhemies! Näissä kommentteissa tai ponnissa, mitä valtiovarainministeri, valtiovarainvaliokunta esitti, on tärkeintä juuri se, että tulee tämä Suomen kilpailukyky edellä, sitten varsinkin nämä tki-panostukset ja sitten tämä seuranta.

Ohjelman osalta keskustalle erittäin tärkeää on tämä monipaikkaisuus, ja tämän digitalisaation osalta sitä monipaikkaisuutta Suomessa mahdollistetaan, mahdollistetaan työnteke useammalla paikkakunnalla, ja näenkin erittäin tärkeäksi juurikin — sanotaan, valokuituverkkojen — laajakaistan rakentamisen. Se luo hyvän pohjan niille digitaalisille yrityksille mutta myös perinteisillekin yrityksille toimia eri puolilla Suomea mutta myös ihmisille toimia monipaikkaisesti eri puolilla Suomea.

Yhtenä hienona asiana, mitä edelliset puheet ovat tuoneet esille, on se, että tässä voidaan saada nopeita raideyhteyksiä, kuten, arvoisa puhemies, hyvin tuttu raide tuosta Helsingistä Tampereen kautta Ouluun meillä on, ja jos siellä olisi nopeita toimenpiteitä, jotka saataisiin heti käyntiin, niin tämä auttaisi Suomen pääradan kunnossapitoa ja meidän koko Suomen elinkeinotoimintaa.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiviranta.

17.01 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta on tehnyt hyvin perusteellista työtä tässä kestäväen kasvun ohjelmaa koskevassa mietinnössään. Valiokunta edellyttää, että investointi- ja uudistuskohteiden valinnassa painotetaan toimien vaikuttavuutta, vipuvaikutusta ja kustannustehokkuutta Suomen kansainvälistä kilpailukykyä vahvistaen ja että vihreän kasvun ja digitalisaation rinnalla koulutus, osaaminen ja tuotekehityspanostukset otetaan huomioon läpileikkaavasti kaikissa painopisteissä.

Jatkotyössä on valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaan varmistettava tavoitteiden ja niiden seuraamista tukevien mittarien toimivuus, ja ohjelman toimeenpanon valvonta on järjestettävä muutoinkin kattavasti ja läpinäkyvästi.

Ministerityöryhmä linjasi viime viikolla valtiovarainvaliokunnan työn vielä kestäessä linjauksen, jonka mukaan noitten painopisteitten lukumäärää vähennetään kuudesta neljään. Jäljelle jääneet painopisteet ovat vihreä siirtymä, digitalisaatio, työllisyys ja osaaminen sekä sosiaali- ja terveystalvet. Minusta nämä kaksi poistettuaakin olisivat saaneet olla mukana. Ne ovat Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen sekä koulutus sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminta. Mutta onneksi ministeriryhmä nimenomaisesti totesi, että nämä kuitenkin näkyvät ja sisältyvän noihin neljään säästyneeseen painopisteeseen.

Arvoisa puhemies! Pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymistä tukevat, kasvua ja vientiä edistävät palvelut on tärkeä keino lisätä Suomen taloudellista kasvupotentiaalia. Olemme pienten ja keskisuurten yritysten viennissä Ruotsista esimerkiksi jäljessä. Meidän on vahvistettava sektorikohtaisia vienninedistämishjelmiamme.

Erityistä huomiota koronan jälkeen on kiinnitettävä matkailuun, jonka kehittämiseen meillä ei ole ohjattu resursseja siinä määrin kuin muissa Pohjoismaissa. Sosiaalisen median käyttöä suomalaisten matkailukohteiden, esimerkiksi Lapin, Saimaan ja Turun saariston, tunnetuksi tekemisessä on lisättävä. Näin saamme lisää matkailutuloja, jotka rinnastuvat viennistä saatuihin tuloihin. Matkailutaseemme on liian kauan ollut miinusmerkkinen, ja syy on yksinkertaisesti siinä, ettemme ole ponnistelleet riittävästi...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiviranta, mikrofoni mykistyi jostain syystä.

Jaha. — Yhteiskunnan on osattava antaa matkailun talousvaikutuksille riittävä painoarvo.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Risikko.

17.04 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tuon terveiset tuolta sivistysvaliokunnasta, meidän annoimme tästä lausunnon. Käyn muutamia kohtia täältä meidän lausunnostamme läpi. Eli kysymyksessä on valtioneuvoston selonteko eduskunnalle: Suomen kestäväen kasvun ohjelma. Me kävimme hyvin monipuolisen keskustelun valiokunnassa, kuulumme paljon asiantuntijoita ja oli hyvinkin samansuuntaisia asioita näillä meidän kuultavilla, ja tietysti, kun he tulivat sivistysvaliokuntaan, niin varmasti odottivatkin juuri meidän näkökulmastamme ja meidän sektoriltamme niitä asiantuntijalausuntoja annettavan. Otan täältä meidän lausunnostamme nyt muutamia esimerkkejä.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Me painotimme osaamista ja koulutusta. Toteamme näin valiokunnan lausunnossa: ”Valiokunta korostaa, että selontekoon sisältyvässä Suomen kestäväen kasvun ohjelmassa uuden tiedon tuottamisen ja osaamisen vahvistamisen tulee läpäistä kaikki painopisteet. Kestäväen kasvun ohjelman painopiste ykkösen toimet ovat edellytyksenä kaikkien painopisteissä 2—6 esitettyjen tavoitteiden toteutumiselle. Kaikissa esitetyissä toimissa tarvitaan uutta osaamista. Valiokunta kannustaa infrastruktuurien, ekosysteemien ja kumppanuuksien tukemista kaikissa ohjelman painopisteissä.”

Sitten me totesimme täällä myös jatkuvasta oppimisesta näin, eli ”valiokunta korostaa, että jatkuvan oppimisen tarve Suomessa on ilmeinen ja sen tukeminen sopii hyvin kestäväen kasvun ohjelman teemaksi”. Mehän kiinnitimme huomiota tässä työvoiman piirissä olevien osaamisen kehittämiseen ja totesimme, että Suomessa on meneillään parlamentaarinen työ jatkuvan oppimisen järjestelmän kehittämiseksi, mutta totta kai vaatii resursseja, että se saadaan toimeenpantua.

Me kiinnitimme huomiota lausunnossamme myös panostuksiin tki-toimintaan ja toteamme näin: ”Nyt käsiteltävänä olevaa tki-toimintaan suunnattavaa elpymisrahoitusta tulee käyttää harkitusti ja siten, että sen vaikutukset kantavat rahoitusjaksoa pidemmälle. Valiokunta korostaa mahdollisesti rahoitettavien hankkeiden arvioinnin ja rahoituksen kohdentamisen tärkeyttä pyrittäessä mahdollisimman suureen vaikuttavuuteen. Tki-panostusten määräaikaissellakin lisäämisellä on mahdollista uudistaa tki-kenttää siten, että positiiviset pitkäaikaisvaikutukset auttavat nostamaan tutkimus- ja kehittämisinvestointien määrää pysyvämmiin maassamme.” Siellä käytiin keskustelua siitä, että kun tavoite on, että bkt:sta saataisiin sellainen 4 prosenttia tähän tki-toimintaan, niin siinä tarvitaan kyllä aikamoinen resurssimäärä vielä, ja ehkä tästä sitten saataisiin siihen tukea. ”Valiokunnan mielestä rahoitusta ei ole syytä käyttää uudenlaisten rahoitusmekanismien luomiseen ja kannattaa sen vuoksi ehdotettua tapaa jakaa tki-rahoitusta. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä ennakoivasti tarkastella Suomen Akatemian ja Business Finlandin vakiintuneiden toimintatapojen ja niiden sääntelyn toimivuutta elpymisrahoituksen kohdentamiseen mahdollisimman vaikuttavasti ottaen huomioon elpymisrahoituksen erityispiirteet ja tavoitteet sekä elpymisrahoituksella tuettavan toiminnan kompleksisuus ja sen arvioimiseen tarvittava erilainen osaaminen.”

Meillä on täällä sivistysvaliokunnan lausunnossa myös teema nuorisopaketti, ja siinä nimenomaan kiinnitämme huomiota nuorten tilanteeseen ja siihen, että meillä on nuorilla hyvin paljon erilaisia ongelmia, ja korona on niitä myöskin pahentanut. Sivistysvaliokunta pitääkin tärkeänä, että ”elpymisrahoitusta kohdennetaan myös nuorten palvelujärjestelmän kehittämiseen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi”.

Sitten luovat alat ja tapahtuma-ala oli meillä erityisen tiiviisti keskusteluissa, ja niinpä täällä on montakin mainintaa. Luen niistä teille nämä tiivistelmät. Selonteossa sivulla 38 todetaan, että ”luovat alat ovat kärsineet koronasta eniten. Tästä huolimatta edellä mainitut alat eivät juurikaan näy esimerkiksi konkreettisissa toimenpide-ehdotuksissa siten, että alan elpymistarve ja potentiaali tulevaisuuden kasvualana sen hyvine ja kestävine yhteiskunnallisine vaikutuksineen tulisivat huomioiduksi”, ja siitä syystä peräänkuulutimme tätä. ”Sivistysvaliokunta korostaa kulttuurin ja luovien alojen sekä yleisemminkin koko tapahtuma-alan, mukaan lukien liikunta ja urheilu, tehtyä painokkaampaa huomioimista tässä ohjelmassa.” Kaiken kaikkiaan luovan alan ja tapahtumateollisuuden toimintaa on huomioitava, näin me totesimme. Totesimme kulttuurin hyvinvointimerkityksen ja myöskin sen potentiaalin kasvun suhteen sekä kriisinkestävyyden edistäjänä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Salonen.

17.10 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Koronakriisi ei ole vielä ohi, mutta katse on jo suunnattava tulevaan. Siksi nyt onkin keskityttävä siihen, miten Suomi pääsee kasvuun kiinni kriisin jälkeen. Suomen talous tarvitsee rakennemuutosta. Rakennemuutoksen tarve ei liity pelkästään koronakriisiin ja siitä aiheutuneisiin taloudellisiin vahinkoihin, vaan ennen kaikkea se liittyy valtaviin muutosvoimiin, megatrendeihin, kuten ilmastonmuutokseen, joka pakottaa joka ikisen toimijan maailmassa uudistumaan ja etsimään vaihtoehtoisia ratkaisuja vanhoille toimintatavoille. Kestävä kehitys, digitalisaatio ja tutkimus ovat juuri nyt kovaa valuuttaa ympäri maailman, ja näihin tulevaisuuden trendeihin myös Suomella on mahdollisuus tarttua. Suomella on kaikki edellytykset kehittyä kestävä kasvun kärkimaaksi. Meillä on korkeatasoista osaamista ja valmiudet kehittää uusia innovaatioita tulevaisuuden haasteiden ratkaisemiseksi. Kestävän kasvun ohjelma on tärkeä osa sitä laajaa keinovalikoimaa, jonka turvin me rakennamme siltaa koronakriisin yli kohti kriisin jälkeistä aikaa ja tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Siltaa kriisistä kestäväan kehitykseen luodaan investoimalla uuteen. Toimialat voivat toki olla vanhoja, mutta tekniikka, prosessit ja tuotteet uudistuvat. Tulevaisuusvaliokunnan kuulemat asiantuntijat muistuttivat, että lisäinvestointitarve vihreässä siirtymässä on valtava ja jatkuu vähintään 10—15 vuotta. Pääosan investoinneista tulee siksi olla yksityisiä. Julkisen toimijan roolina on mahdollistaa ja tukea ja vauhdittaa näitä investointeja. Valiokunnassa kuulemisissa esille nousi se, että teollisuuden laitekanta on rapautumassa, sillä poistot ovat viimeisen 10 vuotta olleet yhtä vuotta lukuun ottamatta suurempia kuin investoinnit. Tämä on huomionarvoinen asia. Tulevaisuusvaliokunta nostikin omassa lausunnossaan esille sen, että Suomen investointiympäristön on oltava kansainvälisesti kilpailukykyinen. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman vakaa ja ennustettava toimintaympäristö ja resilientti yhteiskunta. Pelkkä vihreän siirtymän lisärahoitus ei siis riitä, mikäli nämä muut, perinteisemmät kasvutekijät eivät ole yhtäaikaaisesti kunnossa.

Arvoisa puhemies! Kestävän kasvun ohjelmassa päätetyt painopisteet on valjastettava investointien lisäksi tuottavuuden kasvattamiseen. Viennin vahvistuminen nostaa Suomen uuteen kasvuun. Vientiteollisuuden yrityksillä on suuri vaikutus Suomen kansantalouteen. Vuonna 2019 ne loivat suoraan ja välillisesti yli 46 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta ja toivat verotuloja yli 28 miljardia euroa. Kestävän kasvun ohjelman toimeenpanossa on syytä pitää huolta siitä, että vientiteollisuuden klusterit saavat siitä ponnahdusalan. Meriklusteri, akkuklusteri, metsäklusteri tai vaikkapa ruokaklusteri ovat kaikki suuria mahdollisuuksia Suomelle ja kestävälle kasvulle.

Edustaja Eskelinen ja moni muu puhuja sen jälkeen, viimeksi esimerkiksi edustaja Pirttilahti, nostivat esille infran merkityksen kestävässä kasvussa ja sen, että infran osuus ja lisäpanostukset voisivat olla osa vihreää siirtymää, ja itse asiassa niillä olisi ratkaiseva merkitys juurikin kasvulle. Infran osuuden toivoisi olevan kattavasti osa ohjelmaa. Uskon kuitenkin siihen, että suomalaiset yritykset, osaajat ja työntekijät voivat toimia nyt suunnan näyttäjinä globaalilla tasolla. Odotukset ovat korkealla, mutta niin niiden pitääkin olla.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strand — poissa. Edustaja Könttö — poissa. Edustaja Kalli.

17.15 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! Koronan taklaamisen ohella meiltä vaaditaan nyt todella kykyä nähdä myös pandemian yli. Koko Suomi on vietävä koronan jälkeiseen maailmaan entistä iskukykyisempänä ja kilpailukykyisempänä. Tähän tarvitaan kokonaisvaltaista näkemystä ja lukuisia eri toimia. Käsittelyssä oleva kestävän kasvun ohjelma on tässä työssä yksi tärkeä työkalu — vain yksi, mutta yksi tärkeä. Kokonaisvaltainen näkemys edellyttää, että tunnustetaan tosiasiat, tunnistetaan uhkat ja mahdollisuudet ja ollaan hyvin tietoisia toimintaympäristön muutoksesta myös Suomen rajojen ulkopuolella.

Tosiasia on, että me suomalaiset elämme vahvassa kohtalonyhteydessä muun maailman kanssa. Tämä pätee niin maaseudulla kuin kaupungeissa. Suomi on vientivetoinen, avoin talous ja siten riippuvainen myös muiden maiden pärjäämisestä. Saksan, Ruotsin tai Italian menestys ei ole siis Suomelta pois, vaan pikemminkin päinvastoin, välttämätöntä myös Suomen menestykselle.

Tosiasia on myös se, että koronakriisin vuoksi myös muu maailma elvyttää voimakkaasti. Eurooppakaan ei siksi voinut eikä voi jäädä tuleen makaamaan, vaan meidän on päästävä takaisin kestävän kasvun tielle, ja kun samaa talousaluetta olemme, se onnistuu joko yhdessä tai sitten ei ollenkaan. Yksikään jäsenvaltio ei selviä kriisistä yksin, mutta yhdessä toimien olemme vahvempia. Koko EU-talouden elpyminen on Suomen edun mukaista, ja koordinoituille elvytystoimille on vankat kokonaistaloudelliset perustelut, kuten olemme yksissä tuumin esimerkiksi talousvaliokunnassa aiemmin todenneet. Suomelle Euroopan elpyminen on erityisen tärkeää, sillä maamme viennistä miltei 60 prosenttia kohdistuu EU-alueelle. Monen suomalaisen työpaikka on kautta Suomen eri puolilla, on siis riippuvainen siitä, miten talous kehittyy vaikkapa Saksassa, Italiassa tai Espanjassa. Vastaavasti Euroopan talouskriisin pitkittymisen hinta olisi meille erittäin musertava.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva kestävän kasvun ohjelma koskee siis elpymisvälineen käytön kansallisia painopisteitä ja kohdistamista. Esiteltyt tavoitteet ja pääkohdat ovat mielestäni hyvin asetetut. Toisaalta myös valiokunnan huomiot siitä, että investointi- ja uudistuskohteiden valinnassa pitää painottaa toimien vaikuttavuutta, vipuvaikutusta ja kustannustehokkuutta Suomen kansainvälistä kilpailukykyä vahvistaen, on helppo allekirjoittaa. Toimilla on vahvistettava osaamista, nostettava tuottavuutta ja jalostusastetta sekä otettava käyttöön koko Suomen voimavarat ja saatava liikkeelle miljardiluokan investoinnit. Kestävän kasvun ohjelmalla edistetään aivan oikein sekä nopeavaikutteista elpymistä että pitkällä aikavälillä välttämätöntä elinkeinoelämän rakenteiden ja julkisten palveluiden uudistamista. Suomen tuottavuuskehitys on saatava oikeille urille, siinä on otettava kunnon loikka eteenpäin. Pienet askeleet eivät enää riitä, kuten äsken edustaja Salosen puheenvuorossa kuulimme. Tässä on paljon tehtävää.

Konkreettinen evästys, jonka toivon hallituksen ottavan huomioon ohjelman toimeenpanossa, on se, että käyttöön otettavat instrumentit olisivat tasapuolisesti erikokoisten yritysten hyödynnettävissä, jos hankkeille asetetut kriteerit täyttyvät. Tämä on tärkeää, jotta saamme buustattua kasvua ja uudistumista voimalla liikkeelle. Tällä hetkellä on niin, että käytössä olevat tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahat ohjautuvat aika vahvasti suuriin yrityksiin. Pienemmille yrityksille on tuki olemassa omia välineitä, kuten ely-keskusten kautta haettavat EAKR-tuet. Tietynlaisia väliinputoajia ovatkin olleet juuri pk-yrityskriteerit ylittämässä olevat kasvuyritykset, jotka eivät enää pääse EAKR-investointitukien piiriin mutta eivät toisaalta tällä hetkellä ohjautu riittävän tehokkaasti myöskään vaikkapa Business Finlandin tukien piiriin ja rahoituksen pariin. Eli tähän haasteeseen kannattaa nyt pureutua, koska se on toistaiseksi tietynlainen hukattu mahdollisuus ja — ottaen huo-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

mioon käytännöt meidän kilpailijamaissamme — aiheuttaa kilpailuvääristymiä myös yhteisillä markkinoilla.

Arvoisa puhemies! Kuten totesin jo lähetekeskustelun yhteydessä, tavoitteena pitää olla yhä useammin tekstit ”suunniteltu Suomessa”, ”valmistettu Suomessa” ja ”omistettu Suomessa”. Se on tie kasvuun, työllisyyteen ja hyvinvointiin, ja se on tie sumusta valoon, ja tämän tien rakentamiseen kannattaa nyt hyödyntää myös tätä kestävä kasvun ohjelmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen — poissa. Edustaja Kankaanniemi.

17.20 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset lähtevät siitä, että tämä täysin ylimitoitettu ilmasto-ohjelma pitää pudottaa sille tasolle, mitä EU edellyttää, eli 37 prosenttiin ja vapautuvat varat käyttää Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn tukemiseen ja vientiin, työllisyyden kohentamiseen ja tutkimuksen ja kehittämisen edistämiseen. Ne ovat ne avainasiat, jotka nostavat Suomen tästä suosta. Sitä en osta, että me lähettämme rahoja Italiaan ja Espanjaan, vaan me käytämme varat Suomessa, ja jos nyt enemmistö näyttää olevan sitä mieltä, että tämä rahasto ja lainasysteemi ja lahjasysteemi luodaan, niin tällainen linjanmuutos hallituksen pitäisi tehdä meidän mielestämme.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu turpeesta, ja kun tämän yhteydessä tätä JTF:ää, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto -asiaa, myös käsitellään, niin siitä on lausuttava kyllä suuri huoli, että turpeen kohtelu on Suomessa näin kolkkoa. Nyt sillä alueella maata, esimerkiksi nyt perusteilla olevan uuden Suomenselän kunnan alueella, on huomattavan paljon turveteollisuutta, turvetuotantoa. Siellä on yrittäjiä, jotka ovat koneensa, kalustonsa ja jopa asuntonsa kiinnittäneet siihen ammattiin, mikä heidän elinkeinonaan on. Nyt kerralla, hyvin nopeasti, hallituksen tuella tämä ammattikunta ajetaan ahdinkoon ja konkurssiin. Perheet kärsivät, yksilöt kärsivät ihan kohtuuttomasti. Ja tämä JTF, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, sääntöjensä mukaan ei voi tukea muuta kuin ehkä heidän kouluttamistaan, mutta mihin siellä Suomenselän alueella, turvealueella, koulutetaan keski-ikäisiä tai keski-ikä ohittaneita miehiä? Ei ole vaihtoehtoja. Tämä on synkkä tilanne.

Turpe vaikuttaa myös kuljetusalaan ja sitten esimerkiksi meillä Jyväskylässä edellyttää kymmenien miljoonien, ehkä sadan miljoonan, ennenaikaista lämpökattilajärjestelmän uusimista. Aivan hukkaan heitettyä rahaa, kun näin tehdään. Turpe yhdessä hakkeen kanssa poltettuna antaa parhaan tehon ja pitää kattilat puhtaina. Jos poltetaan pelkkää haketta, niin kattilat on puhdistettava jatkuvasti ja teho on paljon huonompi kuin on nykymallissa. Tämä on äärimmäisen vakava asia. Ja sitten tietysti... [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Mihin tämä sitten johtaa siellä kaupungin alueella ja kymmenissä kirkonkylissä, joita lämmitetään tänä päivänä hakkeen ja turpeen seoksella? Se johtaa siihen, että kaikissa kustannukset eli energiakustannukset nousevat, kaukolämmön hinta nousee, sähkön hinta nousee. Sen maksaa köyhin kansa kaikkein raskaimmin, ne, joilla ei ole maalämpöön tai muuhun vastaavaan varaa korvaamaan sitä, ja kaukolämmöstä on vaikea irti päästä taajama-alueilla. Eikä ole mitään järkeä pyrkiäkään pois. Se tulee tavattoman kalliiksi. Tavallinen pienituloinen työntekijäperhe, eläkeläispariskunta tai yksinäinen jouuu maksamaan kalliin laskun tästä hallituksen politiikasta. Ja myös pienyrittäjien, jotka ovat ahtaalla muutoinkin, energialasku nousee.

Vetoan hallitukseen: tehkää kaikki mahdollinen, että tämä turpeen tappolinja ei toteudu ja mene eteenpäin tässä muodossa. Eräs asiantuntija totesi, että jos sallittaisiin 10—15 pro-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

senttia polttaa turvetta täysin verotta, niin se riittäisi pitämään tämän omavaraisuuden ja tämän kattilakysymyksen kunnossa ja niin edelleen. Sen ylimenevästä osasta voitaisiin periä vero. Tämä olisi malli, jota kannattaa hallituksen tarkastella.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pirttilahti.

17.25 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tulee tällainen déjà-vu: pitää sanoa, että hallitus ei ole tappamassa turvetta energiamuotona. Pitää katsoa ne päästökaupat, hinnat, ja voisi arvoisa edustaja Kankaanniemi kysyä puoluetoveriltaan Mauri Peltokankaalta, joka on Vapon hallintoneuvostossa, minkänäköisiä suunnitelmia siellä on toteutettu ja tehty ja minkänäköisiä päätöksiä siellä on tehty, miten siellä olette vaikuttanut. En sano sitä, että olisin itse ollut vaikuttamassa. Jos olisin pystynyt, olisin sielläkin niin tehnyt, mutta tiedetään tietenkin hallintoneuvoston mahdolliset päätökset siitä. Kyllähän tämä on vihreä siirtymä, mikä on tapahtunut, että Vapollakin energiaturpeen kysyntä on vain loppunut jo aiemmin ja ehkä senkin vuoksi, että yritykset haluavat olla vihreämpiä eikä sitä kysyntää ole sille fossiiliselle energialle, kun se on kerran meillä Suomessa siksi leimattu. [Toimi Kankaanniemi: Mutta veroratkaisut ovat hallituksen käsissä!] Toistan vielä itseäni, että kannattaa tutustua tähän ministeri Lintilän eilen nostamaan korjaussarjaan, niin sanotusti, tähän asiaan, mitä siellä on mahdollista tehdä tällä hetkellä, juurikin turveyrittäjien rooliin ja heidän ahdinkoonsa. Siinä on useampia toimenpiteitä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä kestävän ohjelman pakettihan on nyt aika laajasti tehty Suomessa — tässä oli maakuntaliitot mukana ja muuta — hyvin nopealla aikataululla ja on haettu niitä ideoita ja innovaatioita ja hankekohteita eri puolilta Suomea, mitkä sitten on osaltaan saatu myös tänne pakettiin. Vihreä siirtymä on yksi osa sitä. Koulutus, Suomen kansainvälinen kilpailukyky, kestävä infrastruktuuri, työmarkkinoiden toiminta, sosiaali- ja terveydenhuolto ja niin edelleen olivat alkuperäisessä ohjelmassa, ja ne puristettiin näihin neljään. Kuten Kiviranta muotoili tämän asian, niin olisivat saaneet myös koulutus ja kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminenkin olla mukana tässä ohjelmassa, mutta jos näin on, että ne ovat läpileikkaavana siellä, kuten hallitus sitä on muotoillut, niin sitten huoli pois siltä kohtaa.

Valtiovarainvaliokunta painotti näitä kohteita, että niiden täytyy olla vaikuttavia ja kustannustehokkaita. Keskeinen kriteeri on juuri tämä vaikuttavuus investointien ja uudistamisen osalta, ja myös kustannustehokkuus. Muistaakseni eräs teollisuusjohtaja mainitsikin näin, että tätä rahaa ei kannata hukata tulpattomaan mopoon, eli kun itsekkin mopoja harrastan, niin on hyvä, kun tulppa on ja sytytys käy. Eli juuri sen takia laitetaan rahat semmoiseen paikkaan, missä on tehokkuutta mutta myös vaikuttavuutta, että ne lähtevät saman tien käyntiin, koska aika on aika lyhyt tässä aikajänteessä toteuttaa tätä. Sekin vielä, että jatkovalmisteluissa keskitytään vaikuttaviin ja riittävän suuriin ja toisiaan tukeviin toimenpiteisiin, niin että tämä ei sirpaloituisi, olisi myös valtiovarainvaliokunnan näkemys.

Sitten nostan tuolta, kun edustaja Salonen otti hyvin esille tulevaisuusvaliokunnan näkökulmia, mutta otan ehkä tämän jaon, mitä tulevaisuusvaliokunta pohtii, kun tulevaisuusvaliokunnan tehtäväkin on pohtia vähän pidemmälle. Eli nopeimman hyödyn tuottaa jo suunnitteilla tai käynnissä olevien investointien vauhdittaminen ja skaalaaminen suuremmaksi, eli nämä investoinnit perustuvat tämän hetken edelläkävijyyteen ja kypsään teknologiaan. Tämä tarkoittaa juuri sitä, että satsataan niihin nyt välittömästi käyntiin lähteviin,

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

kypsässä teknologiassa oleviin, nyt skaalattaviin ja mahdollisesti jo vientiin saataviin tuotteisiin ja yrityksiin.

Keskipitkällä aikavälillä merkittävimmät panostukset tehdään tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin, koulutukseen sekä uuden edelläkävijäteknologian kehittämiseen. Eli katsotaan ne innovaatorahoitukset keskipitkälle välille, niin saadaan sitten taas seuraavalle kierrokselle uusia toimenpiteitä, uusia vientituotteita.

Pitkällä aikavälillä kyse on rakenteellisista ja systeemisistä muutoksista yhteiskunnassa ja taloudessa. Eli me tarvitsemme ja vauhditamme näitä myös tällä rahoituksella.

Ja ehkä tästä voisi yhden tähän EU-politiikkaankin johdattaa, sen, että toivoisin, että myös muissa EU-maissa tehtäisiin ja vaadittaisiin näitä rakenteellisia ja systeemisiäkin muutoksia, jotta EU:sta saataisiin kilpailukykyisempi, koko EU:sta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

17.30 Tuomas Kettunen kesk: Niin, arvoisa rouva puhemies, käymme keskustelua valtioneuvoston selonteosta kestävästä kasvun ohjelmaksi ja ohjelmasta. Täällähän on tänään käyty hyvää keskustelua, mutta haluan tuoda esille, että kun on puhuttu tästä vihreästä kasvusta ja sen nostamisesta, niin sitäkin Suomessa tapahtuu jo tälläkin hetkellä. Viime viikolla saimme kuulla hyviä uutisia tuolta Pohjois-Suomesta: Kemin biotuotetehtaan tuli investointipäätös, ja tämä jos mikä on sitä kestävästä kasvusta, viennin edistämistä, viennin kehittämistä ja myös sitä vihreää taloutta. Tosiaan Kemin biotuotetehtas lisää Suomen vuotuista vientiä noin puolella miljardilla eurolla — puolella miljardilla — ja sen lisäksi vielä tehtaan vuotuinen tulovaikutus Suomeen pelkästään puuraaka-aineen arvon ja suomalaisen työn oston kautta on myös toiset puoli miljardia euroa, ja tällä jos millä me tulemme kansantaloutta nostamaan. Merkittävä osa tämän biotuotetehtaan tuottamasta selustahan jalostetaan korkealaatuiseksi lainerikartongiksi siellä tehdasalueella. Ja nyt, kun on käyty keskustelua siitä, että tämmöisellä, puhutaan bulkkiselustasta, ei arvonnousua saada, niin tähän ei pidä paikkaansa. Tämä biotuotetehtas siellä Kemissä luo suoraan arvoketjuunsa Suomessa noin 1 500 uutta työpaikkaa — arvoisa oppositio, 1 500 uutta työpaikkaa, joista suuri osa sitten sijoittuu puuhankinnan suuntaan. Ja kaikkiaan tämän biotuotetehtaan suorassa arvoketjussa Suomessa tulee työskentelemään noin 2 500 henkilöä. Totta kai tämän projektin positiiviset vaikutukset ovat Kemin seudulle ja sitä kautta sitten myös koko maahan todella merkittäviä, ja nyt, kun puhutaan siitä kestävästä kasvusta, niin totta kai tämä puu hankitaan kestävästi hoidetuista metsistä, ja ihan varmasti sen puun alkuperä tullaan tuntemaan. Ja vielä korostan myös sitä, että tällä luodaan vielä sitä kestävyyttä. Tuolla pohjoisessa Suomessa on harvennusrästit päällä, ja tämmöiset teollisuusinvestoinnit luovat sitä mahdollisuutta, että puuta saadaan liikenteeseen.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä, kun puhutaan kestävästä taloudesta, niin tämmöiset biotuotetehtaat pelkästään sen puuraaka-aineen lisäksi tuottavat myös muitakin tuotteita, muun muassa esimerkiksi tämä Kemin biotuotetehtas tuottaa sähköä vuodessa noin kaksi terawattituntia, mikä vastaa noin 2,5 prosenttia Suomen kokonaissähkön tuotannosta, ja tämä sähkö [Puhemies: 3 minuuttia!] pyörii myös silloin, kun ei tuule.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

17.35 **Mia Laiho kok:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä valtioneuvoston selonteko eduskunnalle — Suomen kestävä kasvun ohjelma. Kokoomus suhtautuu kriittisesti hallituksen kestävä kasvun ohjelmaan. Eduskunta ei ole tehnyt vielä edes päätöstä EU:n elpymisvälineen osalta, ja nyt ollaan jo lainarahaa jakamassa. Elpymisvälinehän on alun perin tarkoitettu koronan aiheuttamiin vaikutuksiin, mutta se näyttää kohdentuvan aivan muihin tarkoituksiin. Elpymisvälineessä Suomen maksuosuus on noin 6,6 miljardia, ja Suomi on saamassa siitä vain noin 2,7 miljardia euroa, eli varsin huono lainakauppa. Tämän voisi Suomi ottaa itsekkin omana lainana, jos sille katsotaan olevan tarvetta.

Marinin hallitus on sen sijaan järjestänyt kattavan kiertueen kuntavaalien alla eri puolilla Suomea. Sen tuloksena ohjelmaan on koottu lavea kirjo päällekkäisiä tavoitteita ja keinoja, luvattu rahaa sinne tänne. Tavoite- ja keinovalikoiman laaja kirjo tuleekin johtamaan varojen pirstoutumiseen lukuisiin pieniin toisistaan irrallisiin hankkeisiin. Jos ohjelmalla aidosti tavoiteltaisiin vaikuttavuutta, tulisi tavoitteita rajata ja kohdentaa varat asiantuntijasuositusten mukaisesti hyvin perusteltuihin, aidosti vaikuttaviin kokonaisuuksiin.

Koronaelvitysrahaston ja EU:n monivuotisen budjetin kokonaisuudessa 2021—2027 tutkimusvarojen kasvu jää vaatimattomaksi. Ilmastonmuutos, koronakriisistä selviäminen sekä monet muut globaalit haasteet edellyttävät merkittäviä tutkimuspanoksia. Vain korkeatasoisella tieteellä ja tutkimuksella pystymme vastaamaan aikamme isoihin haasteisiin. Suomen on oltava edelläkävijä ja houkutteleva tieteellisen tutkimuksen ympäristö. Tutkimusta, kehittämistä ja innovaatiotoimintaa pitää vahvistaa muun muassa terveysteknologian osalta, sote-alan kehittämiseksi sekä palvelutarpeen kasvuhaasteisiin vastaamiseksi. Tämä tukee myös vihreää siirtymää.

Julkisen toimijan rinnalla tarvitsemme kumppanuuksia ja yksityistä sektoria, joka panostaa tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Julkisten toimijoiden ja eri alojen yritysten kumppanuusverkostoihin investoiminen edistäisi Suomen palautumista kestävä kasvun uralle. Avainkysymys onkin, miten saamme yritykset investoimaan Suomessa tutkimukseen ja innovaatiotyöhön.

Arvoisa puhemies! Tietoteknologian terveys- ja hyvinvointisovellukset ovat kasvava tulevaisuuden ala. Kansalliset tietovarantomme tarjoavat mahdollisuuksia myös uusiin innovaatioihin ja kestäväan kasvuun. Tämä tarjoaa mahdollisuudet myös erilaiselle tki-toiminnalle, kuten myös lääke-, rokote- tai terveysteknologiakehitys, minkä avulla voitaisiin saada investointeja Suomeen. Taloudellisesti hyvinvoivalla valtiolla on paremmat edellytykset edelleen tukea kansalaistensa hyvinvointia ja vähentää eriarvoisuutta.

On erityisen tärkeää, että sote-tietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön uudistamista jatketaan ja selkeytetään. Vasta sen jälkeen on mahdollista aidosti johtaa tiedolla ja kehittää kustannusvaikuttavaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja hyödyntää myöskin digitalisatiota mahdollisimman laajasti. Kansallisten laaturekistereiden rahoituksen turvaaminen ja niiden laajentaminen olisivat tarpeen avoimen päätöksenteon, tiedon saatavuuden, laadunhallinnan sekä kustannusten kasvun hillinnän takia ja tarjoaisivat faktatietoa ammattilaisten päätöksenteon tueksi. Asiakaslähtöisyyden ja valinnanvapauden parantamiseksi niiden sisältämä tieto on tärkeää myös asiakkaille. Palvelujen käyttäjän tulee saada enemmän tietoa palveluiden saatavuudesta, laadusta ja tuloksista.

Kestävä kasvun ohjelmassa pitäisi ottaa huomioon myös EU:n potilasdirektiivin määräykset. Potilasdirektiivi pitää sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön, ja sitä on sovellettava oikealla tavalla. Riittävä EU-tason valvonta sekä kansallisten ohjelmien ja toimenpiteiden läpinäkyvyys ovat välttämättömyys elpymisrahoituksen tavoitteiden saavuttamiselle.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

ja hyväksyttävyydelle. Valtiontukisääntöjen yhdenmukaisesta noudattamisesta ja julkisten hankintojen avoimuudesta on pidettävä niin ikään kiinni.

Sote-alan ja tukipalvelujen henkilöstön työssäjaksaminen on vaarantunut pandemian aikana, ja alan vetovoiman säilyttämiseksi ja työhyvinvoinnin parantamiseksi tarvitsemme sosiaalisia investointeja työhyvinvointiin.

On tärkeää, että EU-toimintaa ja yhteistyötä tavoitteellisesti kehitetään. Hallituksen kestävän kasvun ohjelmassa esittämät suunnitelmat elpymisvälinärahoituksen kokonaisuus-ehdoineen ja hallituksen ajama linja EU-instituutioiden kehittämisessä ovat kuitenkin vahvasti puutteellisia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Risikko.

17.39 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä tästä sivistysvaliokunnan lausunnosta, koska se jäi tuossa hieman kesken. Otimme siis kantaa kulttuurialaan — täällä on tällainen kuin ”Luovat alat ja tapahtuma-ala” — ja me käytimme hyvin paljon aikaa siihen, että kävimme tätä läpi, ja totean vielä täältä kaksi otetta:

”Suomen kestävän kasvun ohjelman tarkoituksena on edistää pitkällä aikavälillä elinkeinoelämän rakenteiden ja julkisten palveluiden uudistumista. Tästä näkökulmasta selonteossa ei ole esitetty toimenpiteitä taiteen, kulttuurin ja tapahtuma-alan rakenteiden uudistamiselle. Tämän puutteen korjaaminen on valiokunnan mielestä tarpeellista tehdä esimerkiksi ottamalla edellä mainitut alat huomioon osana kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistamisen painopistealuetta. Siinä on mahdollista asettaa tavoitteiksi vahvistaa taiteen ja kulttuurin elinkeinorakenteita, uudistaa alan julkisen palvelun rakenteita kestäviksi sekä kehittää alan toimijoiden sosiaaliturvaa kokonaisvaltaisella pitkän tähtäimen suunnitelmalla.” Erittäin tärkeitä huomioitavia.

Vielä ihan lopuksi toteamme: ”Sivistysvaliokunta painottaa, että kestävän kehityksen toimenpiteisiin varattavassa rahoituksessa otetaan huomioon Euroopan parlamentin 17.9.2020 julkaisemassa päätöslauselmassa komissiolle ja jäsenmaille kohdistama kehoitus suunnata kulttuurialalle ja luoville aloille niiden erityistarpeiden mukaisesti vähintään 2 prosenttia elpymis- ja palautumistukivälineen elvytysrahoista.” Tämä olkoon saatesanoi-
na nyt vielä tälle elpymisrahaston rakentamiselle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Salonen.

17.41 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Tämän kestävän kasvun ohjelman rinnalla valmistellaan siis yksityiskohtaisempaa kansallista elpymissuunnitelmaa, ja siinä esitetään nämä investointi- ja uudistuskohteet ja niiden kustannukset ja ajoitus. Alustava suunnitelma toimitetaan komissiolle maaliskuun puolivälissä, virallinen suunnitelma huhtikuussa 2021. Tämän sanon siksi, että esimerkiksi edustaja Laiho jo ikään kuin kritisoi näitä kohteita, mihin rahoitusta ollaan jakamassa, ikään kuin yksittäiset kohteet olisivat jo olemassa. On selvää, että rahoitus ei riitä kaikkiin selonteossa esiin nostettuihin kohteisiin. Siksi niitä joudutaan priorisoimaan, ja aivan kuten täällä edustaja aikaisemmin totesi, keskeisin kriteeri on juuri vaikuttavuus — vaikuttavuus, jota tekin puheenvuorossanne peräänkuulutitte.

Mutta, arvoisa puhemies, kyse ei ole ainoastaan EU:sta, yrityksistä tai jäsenmaista, kuten tässä monista puheenvuoroista, omastanikin, olisi voinut päätellä vaan myöskin ihmi-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

sistä, kansalaisista, jotka myöskin ovat sen vaikuttavuuden kohteena ja toivottavasti aktiivisina, osallistuvina kansalaisina mukana. Esimerkiksi sote-palveluiden osalta painopistealueen pää tavoitteina ovat pandemian aiheuttaman sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitovelan purkaminen — asia, josta olemme paljon eduskunnassakin puhuneet ja kantaneet huolta yli hallitus—oppositio-rajojen — perustason hoitotakuun edistäminen sekä sosiaalisen eriarvoisuuden kaventaminen. Tarkoitus on siis vahvistaa sosiaalisten ja terveysongelmien ennaltaehkäisyä sekä kynnyksettä palveluita. Erityisen tärkeää on myöskin se, että käynnistetään nopeasti hoitovelan purkamiseen tarvittavat toimet ja kiihdytetään sellaisten toimintamallien kehittämistä, jotka parantavat hoitoonpääsyä. Nämäkin siis ovat osa tämän kestävä kasvun ohjelman tavoitteita.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

17.43 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Turve puhuttaa. Siitä on puhuttu tänäänkin tässä salissa paljon, eikä ihme, koska asia on vakava ja tilanne on vakava. Turvealan tilanne tällä hetkellä ei ole hallinnassa, se on hallitsematon, ja se on vakavaa vaikkapa Suomen huoltovarmuuden kannalta, eli kyse on myös turvallisuudesta. Tilanne on vakava myös työllisyyden ja aluetalouden näkökulmasta, ja kun energiaturve kytkeytyy myös kivi- ja kasvuturpeeseen, niin sitä kautta mukaan kuvaan tulee muun muassa eläinten hyvinvointi ja ruuantuotanto, ja kyseessä siis on erittäin vakava tilanne.

Politiikassa on jokseenkin tyypillistä, että puolueet syyttelevät toinen toisiaan ja aina muistellaan, mikä hallitus on milloinkin tehnyt mitään, ja oppositio tietysti osoittaa hallitusta ja hallitus oppositiota. Mutta tähän asiaan liittyen, kun tilanne on vakava, ajattelen sillä tavalla, että ehkä meidän kaikkien pitäisi katsoa peiliin. On ollut tiedossa esimerkiksi jo pitkään, että turpeen energiakäyttöä ohjaa hyvin voimakkaasti päästökauppajärjestelmä. Kaikki ennusteet ovat osoittaneet, että päästöoikeuden hinta tulee nousemaan, ja näin on myös tapahtunut, ja tällä hetkellä se voimakkaimmin energiaturvetta alas ohjaava kustannustekijä on nimenomaan päästöoikeuden hinta, niin kuin tässäkin keskustelussa on moineen otteeseen jo kuultu. Vaikka tämä on ollut tiedossa, niin kuitenkin yksikään hallitus tähän mennessä ei ole rakentanut energiaturpeelle esimerkiksi toimivaa huoltovarmuusjärjestelyä, ja siksi olemme nyt tässä tilanteessa.

Olen iloinen, että elinkeinoministeri Lintilä eilen esitteli ensimmäistä kertaa konkreettisia esityksiä siitä, miten saisimme rakennettua tähän maahan toimivan huoltovarmuusjärjestelyn ja varmistettua siten myös omaa energiaturvallisuuksamme. Hän esitteli myös ajatuksen tästä verotuksen suojaosasta, joka myös on konkreettinen esitys, ja kannatan sitä lämpimästi. Toivon tälle työlle nyt tukea yli puoluerajojen, koska tosiaan asia kytkeytyy muun muassa huoltovarmuuteen, [Petri Huru: Toivokaa sitä hallituksen sisällä!] ja toivoin, että voisimme yhdessä, hyvässä yhteistyössä viedä näitä asioita eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

17.46 Tuomas Kettunen kesk: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Edellisessä puheenvuorossa toin yhden tehdasinvestoinnin, eli tämä Kemian biotuotetehtaan, taloudelliset ja työllistävät vaikutukset tähän maahan. Ja unohdin mainita sen, että Itä-Lapissa Kemijärvellä on vastaavanlainen biotuotetehtas vähän pienemmässä mittakaavassa valmistuksessa, noin miljardin hanke, ja myös Kainuun maakunnassa Paltamoon on suunnitteilla sa-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

mantapainen biotuotetehdas. Ja, kun edellisessä puheenvuorossa toin ne vaikutukset, mitä vaikutuksia tämmöisillä tehdasinvestoinneilla on työllistävinä vaikutuksina ja ennen kaikkea taloudellisina vaikutuksina, mitkä luovat sitä kasvua meidän kansantalouteen, niin toivoisin, että kun me käymme keskustelua kestävästä kasvun ohjelmasta, niin näitä tehdasinvestointeja vietäisiin voimakkaasti eteenpäin, koska ne tulevat olemaan ja ovat jo nyt kasvun vetureita Suomelle.

Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainvaliokunta on antanut nyt mietinnön tästä kestävästä kasvun ohjelmasta ja esittää siinä päätösehdotuksen, että eduskunta hyväksyy tämän kannanoton. Valiokunta kuitenkin esittää, että jatkovalmistelussa huomioidaan seuraavaa: ”Eduskunta edellyttää, että investointi- ja uudistuskohdeiden valinnassa painotetaan toimien vaikuttavuutta, vipuvaikutusta ja kustannustehokkuutta Suomen kansainvälistä kilpailukykyä vahvistaen.” Ja toinen kohta: ”Eduskunta edellyttää, että vihreän kasvun ja digitalisaation rinnalla koulutus-, osaaminen, tutkimus- ja kehitysinnovaatiopanostukset otetaan huomioon läpileikkaavasti kaikissa painopisteissä.”

Ja nostan vielä tämän koulutuksen, koska kun näin paljon uusia työpaikkoja syntyy tuonne pohjoiseen Suomeen, niin pitää luoda myös perustaa sille, että sitä osaavaa työvoimaa päästään myös kouluttamaan siellä lähialueilla. Tämän, arvoisa rouva puhemies, halusin vielä tuoda esille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kankaanniemi.

17.48 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kettuselle totean, että kyllä me perussuomalaiset varsinkin iloitsimme täysin määrin siitä, että Kemiin tulee tämä investointi ja myös Itä-Lappiin ja muualle. [Tuomas Kettusen välihuuto] Niitä me olemme ajamassa eteenpäin niillä mahdollisuuksilla, mitä meillä on, mutta teidän hallituskumppaneittenne riveistä on kyllä kuulunut melkein itkua, kun tulee Kemiin iso tehdas. Se on käsittelemättä, että hallituksen riveistä saattaa sellaista kuulua. Voisi kysyä, mikä se hallituksen puhdas linja silloin on.

Arvoisa puhemies! Kuopion tehdas ei saanut lupia. Teidän pitäisi tehdä jotakin, että sekin olisi saanut luvan, mutta ei ole mitään tapahtunut. Meillä Äänekoski vietiin läpi viisi vuotta sitten, hieno tehdas, ja hyvin on mennyt eteenpäin, toki sitä rinnakkaistoimintaa siihen ei ole tullut niin kuin silloin ajateltiin, että jatkojalostusta tulisi, ja se olisi tietysti tärkeätä.

Mutta nämä kaikki, mitkä on mainittu tässä, ovat tulleet ilman sitä, että me rahoitamme Italiaa. Suomalaisen omistuksen pohjalta esimerkiksi just Metsä Group, kun on pohjimmiltaan suomalaisten metsänomistajien yhtiö, investoi Suomeen, mutta muut vievät ulkomaille. [Tuomas Kettusen välihuuto] — No, Sipilän hallitus teki joiltain osin hyvää työtä alkuaikoina korjatessaan Suomen taloutta ja saadessaan työllisyyden kasvuun, sitten loppu oli vähän kaikenlaista hulinaa. — Arvoisa puhemies, iloitsimme siis tästä.

No, sitten edustaja Pirttilahti — joka ei nyt ole paikalla — syytti edustaja Peltokangasta Vapon päätöksistä. Sielläkin on muuten puheenjohtajana hallintoneuvostossa edustaja Sipilä. [Petri Huru: Oho!] Hänkö nyt on sitten ollut aiheuttamassa sen, että Vapo on tehnyt sellaisia päätöksiä kuin on tehnyt? En niitä tarkemmin tunne enkä lähde sen tähden moittimaan, mutta näin on tapahtunut. Ja kaikkeen tähän ei tarvita tulonsiirto-, yhteisvelka- ja verounionia vaan suomalaisia päätöksiä, suomalaista järkevää politiikkaa ja rahoitusmahdollisuuksia, joita meillä on — kiitos, että näin on.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Edelleen totean, että tämä alueellinen näkökulma tämän rahaston varojen käytössä on unohtunut kyllä nyt aika lailla. Edustaja Hoskonen totesi jossain vaiheessa, että 5G ei tule olemaan mahdollinen koko maassa, siitä tulee äärettömän kallis, jos sitä yritetään rakentaa. Eikä sitä varmaan tarvitakaan kaikkialla, mutta nopeat yhteydet kuitenkin tarvitaan, ja niihin tietysti pitäisi panostaa.

Nyt Suomi kehittyy...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: 3 minuuttia. Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

...Helsinki—Turku—Tampere-kolmion sisällä, mutta muu osa maata valtaosin näistä muutamista hankkeista huolimatta [Puhemies koputtaa] taantuu ja taantuu, ja hallituksen aluepolitiikka on aika tavalla hukassa. Se on vain EU:n...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kankaanniemi, jos haluatte jatkaa, niin pyydän, että siirrytte puhujakorokkeelle.

...ohjeiden ja määräysten noudattamista, joilla ei Suomi kehity kauttaaltaan. Me haluamme, että Suomi on asumiskelpoinen kauttaaltaan. [Tuomas Kettunen: Sitä mekin haluamme!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Muistutan edustajia, että meidän pelisäännöissä lukee, että 3 minuuttia voi puhua paikalta ja sen jälkeen pitää siirtyä puhujakorokkeelle tässä keskustelussa, ja 5 minuuttia on kaiken kaikkineen suositus puheenvuoron mitaksi. — Edustaja Holopainen.

17.52 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kestävän kasvun ohjelmaan kohdistuu paljon odotuksia, kuten täällä tänään käydystä vilkkaasta keskustelustakin voidaan päätellä. Kestävän kasvun ohjelmaan tavoitellaan sekä nopeavaikutteista elpymistä että pitkän aikavälin rakenteellisia uudistuksia. Suomen kilpailukyvyyn kannalta on tärkeää suunnata elpymistä edistäviä toimia kestäväällä tavalla. On tärkeää valita elvytystoimenpiteet siten, että ne tukevat kehitystä kohti hiilineutraalia kiertotaloutta. Kiertotalousyhteiskunnassa voidaan vaikuttaa myös kiihtyvän luontokadon pysäyttämiseen.

Hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtyminen on paras tapa tukea Suomen kilpailukykyä. Samalla kun osaltamme minimoimme jättämäämme hiilijalanjälkeä, voimme kasvattaa hiilikädenjälkeämme eli sitä positiivista ilmastovaikutusta, mitä toimintamme aiheuttaa. Suomalaiset osaamisverkostot, teknologiapainotteisuutemme ja ketteryys auttaa meitä tuottamaan ja kehittämään maailman kipeästi kaipaamia ratkaisuja ilmastohaasteen ratkaisemiseksi.

Suomessa on osaamista ja innovaatioita. Haasteena on, kuinka saamme ne skaalattua toteutukseen ja tuotantoon ja sitä kautta vientiin. Meidän on tärkeää esimerkiksi vahvistaa korkeakoulujemme ympärille muodostuneita osaamiskosysteemejä. Tämä on myös kaikin parasta aluepolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Viime aikoina on puhuttu siitä, kuinka houkutteleva investointiympäristö Suomi on. On tärkeää ymmärtää, että esimerkiksi energiatuotannon sähköistäminen on aivan keskeinen osatekijä siinä, kuinka pystymme houkuttelemaan uusia investoin-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

teja jatkossa. Yritysten sijoittautumispäätöksissä hiilineutraalin energian saatavuus on yhä keskeisempi tekijä. Suomalaiset tki-panostukset ovat jääneet pahasti jälkeen kansainvälisestä kehityksestä, ja keskeiset kilpailijamaamme ovat paljon meitä edellä. Suomen on ponnisteltava, jotta saisimme yhä ripeämmin nostettua tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot tavoitteeksi asetettuun 4 prosenttiin bkt:stä. Julkinen sektori voi myötävaikuttaa siihen, että myös yksityiset panostukset alkavat kasvaa. Erityisesti valtion rahoitusta tarvitaan uuden teknologian korkean riskin investointihankkeiden syntymiseen. On tärkeää vauhdittaa esimerkiksi vetytalouden läpimurtoa.

Tässä vaiheessa tässä ohjelmassa ei linjata yksityiskohdista vaan pikemminkin suurista linjoista. Painopisteet on valittu oikein hyvin. Ne ovat vihreä siirtymä, digitalisaatio, työllisyys ja osaaminen sekä sosiaali- ja terveystaloudet.

Joissakin puheenvuoroissa on kritisoitu tämän selonteon konkretian puuttumista. Tässä vaiheessa kuitenkin on kyse vasta suuremmista linjoista ja tavoitteista, ja varsinainen priorisointi ja toimenpiteiden valinta tapahtuu jatkovalmistelussa. Kohdentaminen määrittää sen, kuinka nyt asetetut tavoitteet toteutuvat. Onkin erittäin tärkeää, että jatkovalmistelussa painotetaan toimien vaikuttavuutta ja valitaan myös mittarit, joilla tavoitteiden saavuttamista seurataan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

17.56 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelemme tässä Suomen kestävä kasvun ohjelmasta, joka on lähtökohtaisesti tarkoitettu koronan aiheuttamiin vaikutuksiin. Korona on kohdellut kaltoin koko maailmaa, Eurooppaa ja myös Suomea, ja toki siihen tarvitaan tukea. Mutta siihen, millä tavalla tämä tuki nyt tulee EU:n kalliin velkajärjestelyn kautta, voi esittää kritiikkiä.

Mikäli tämä elpymisväline hyväksytään, niin valtaosa varoista tulisi ohjata osaamisen kehittämiseen ja osaamistason nostamiseen ja merkittävien, hyvin perusteltujen tki-hankkeiden edistämiseen. Elpymisvälinevarat tulisi kansallisessa ohjelmassa keskittää vaikuttaviksi kokonaisuuksiksi, joilla tuetaan rakenteellisia uudistuksia. Varoilla tulisi pyrkiä tukemaan elpymistä koronan aiheuttamasta kriisistä lyhyellä aikavälillä sekä pitkän aikavälin tuotantopotentiaalin kasvua. Hallituksen esityksessä valitettavasti näin ei toteudu, ja nyt, kun saatiin muutama päivä sitten tietoa, mihin niitä tullaan keskittämään, oli erittäin ikävä huomata, että sieltä puuttui tutkimus-, tiede- ja teknologiaosuus — juuri niitä aloja, mitkä olisivat Suomessa nimenomaan mahdollisia potentiaalisen kasvun aloja.

Toinen asia: Tässä sosiaali- ja terveystaloudet on tärkeä nosto, niitä tarvitaan koronan jälkeisessä korjaamisessa. Mutta valitettavasti tämän elpymisvälineen rahoja ei voi käyttää henkilöstön palkkaamiseen eli hoitovelan lyhentämiseen. Henkilöstön palkkaamisen kautta tätä ei voida käyttää, se on asiantuntijakuulemisissa tullut esille.

Hallituksen selonteossa esitetään useita yleismaailmallisia ja sinänsä kannatettavia asioita, mutta ne sisältävät lukuisia alatavoitteita ja toimenpiteitä, jotka liudentavat toimenpiteet vaikuttavuudeltaan vähäisiksi. Sen takia kestävä kasvun ohjelman vaikutukset tulevat näin ollen olemaan todennäköisesti hyvin vaatimattomat. Eli nyt hankitaan kyllä kovalla rahalla varsin vaatimattomia vaikutuksia. Tämä voitaisiin tehdä vaikuttavammin ja myös osoittaa paremmin juuri niihin kohteisiin, missä Suomi nimenomaan tarvitsee koronan jälkeisessä ajassa toipumista ja uudelleenkasvua.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huru.

17.59 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Maamme energia- ja ilmastopolitiikka on nykyisen hallituksen johdolla käännetty sekä epävakaaletta että ennustamattomalle kurssille. Ennen tätä vaalikautta päätöksentekosektorilla on ollut edes vähän sitä vakautta, mikä olisi palvellut yhteiskuntamme ja maamme kokonaisuutta sekä samalla tuonut siihen yli vaalikausien kestäväää johdonmukaisuutta. Nyt tätä vakautta ja ennustettavuutta ei ole lainkaan, ja se vaarantaa pahimmillaan sekä maamme teollisuuden ja sen toimintakyvyn että siihen liittyvät työpaikat. Siksi ei pidä allekirjoittaa hallituksen tavoitetta hiilineutraalisuudesta jo vuoteen 2035 mennessä. Hallitusohjelma onkin laitettava uusiksi etenkin ilmastopolitiikan osalta.

Tulee myös muistaa, että puhuttaessa ilmastopolitiikasta sekä siihen kiinteästi liittyvästä Agenda 2030 -toimintaohjelmasta ei voida sivuuttaa maataloutta ja sen tärkeyttä maalemme. Perussuomalaiset pitävät erittäin tärkeänä sitä, että esimerkiksi maa- ja metsätaloussektorin toimintaa maassamme ei liian kunnianhimoisilla päästövähennystavoitteilla vaikeuteta entisestään. Perussuomalaiset jatkavat edelleen toimia sen eteen, että koko Suomessa pystytään myös tulevaisuudessa asumaan ja harjoittamaan sekä maataloutta että maatalousyrittäjyyttä kattavasti. Siksi perussuomalaiset vaativat realismia myös ilmastopolitiikkaan.

Vihervasemmistohallitus panee ilmastopolitiikkansa maaseudun vähävaraisten ihmisten sekä autoilijoiden ja yrittäjien maksettavaksi. Samalla tämä ilmastointoilu uhkaa johtaa maailman puhtaimman teollisuustuotannon siirtymiseen niihin maihin, joissa ei päästöistä välitetä.

Maamme energia- ja ilmastopolitiikan kulmakivinä on oltava mahdollisimman korkea omavaraisuusaste sekä tuotanto- ja huoltovarmuus. Suomessa on palautettava pikaisesti poliittisen päätöksenteon keskiöön toimintaohje: energian hinnalla on pystyttävä korvaamaan Suomen kaukainen sijainti kilpailijamaihimme nähden ja maan sisäiset, pitkät kuljetusmatkat. Ainoastaan edullisella energian hinnalla on mahdollista kompensoida tuotteidemme markkinoille kuljettamisen pitkän matkan lisäkustannukset. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kalli.

18.02 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin vielä tarttua puheenvuoroihin ja näkemyksiin, joita täällä on esitetty liittyen siihen, palveleeko tämä kestävä kasvun ohjelma koko maata ja ottaako se käyttöön koko Suomen voimavarat, koska aihe on tärkeä. Esimerkiksi edustaja Kankaanniemi moitti, että tämä ohjelma ei ottaisi huomioon koko maan voimavaroja — joillakin eri sanoilla, mutta viesti oli tämä.

Itse haluaisin nyt kiinnittää huomiota siihen, että tämän elpymispaketin myötä Suomi itse asiassa saa lisää rahoitusta myös maaseudun kehittämiseen, aluekehitykseen ja tutkimuksen puiteohjelmaan. Nämä panostukset ovat tärkeitä uuden kasvun, työllisyyden ja aluekehityksen vahvistumiselle ihan kaikkialla Suomessa. Esimerkiksi laajakaistayhteydet, nopeat nettiyhteydet, ovat tietoyhteiskunnan perusinfraa, jotka tukevat myös monipaikkaista arkea ja tasa-arvoisia elämisen ja yrittämisen edellytyksiä koko Suomessa. Ja tämä infra on nyt ulotettava kaikkialle Suomeen. Se on aluepolitiikkaa parhaimmillaan. Samaten bio- ja kiertotalouden kehittämiseen kytkeytyy merkittäviä kasvunäkymiä erityisesti maakunnissa kaikkialla Suomessa. Ja uudistuva teollisuus ja ketterät pk-yritykset vaik-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

kapa meillä Satakunnassa ovat eturintamassa ratkomassa yhteisiä ongelmia, kuten ilmastomuutosta.

Eli nämä investoinnit tulevaisuuteen luovat uusia, kestäviä työpaikkoja suomalaisille koko maassa. Näitä täällä kestävä kasvun ohjelmassa on sisällä paljon, ja nämä kaikki ovat erittäin tärkeitä kasvupanoksia ja samalla myös konkreettista aluepolitiikkaa, mutta ennen kaikkea viisasta politiikkaa, koska niillä luodaan kestävä kasvua ja työtä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

18.04 Tuomas Kettunen kesk: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kankaanniemen puhetta kyllä ilolla tervahdin, kun sanoitte, että perussuomalaiset kannattavat näitä biotuotetehdasinvestointeja. Hienoa, että te kannatatte täällä isossa salissa, mutta toivon myös, että viette perussuomalaisille viestiä myös sinne maakuntiinkin, sinne Kainuuseen ja Itä-Lapin suuntaan, että kannattavat siellä näitä tehdasinvestointeja vieläkin iloisemmin ja voimakkaammin. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Nimittäin edelleenkin nämä ovat niitä todellisia investointeja, jotka tuovat sitä kestävä kasvua.

Edustaja Kankaanniemi toi tuossa Kuopion tehdasinvestoinnin. Tosiaan se ei sitä ympäristölupaa saanut. Siihen isommin ei varmaan kannata tässä keskustelussa ottaa kantaa, [Toimi Kankaanniemi: Kannattaa!] mutta totean vain näin ja uskallankin sen sanoa, että olikohan liian iso tehdasinvestointi sisäveden alueella ja Kallaveteen pirstaloituneeseen vesistöön. Mutta edustaja, sehän ei ole vielä mihinkään haudattu se investointi, vaan sielähän etsitään nytten uudenlaisia mahdollisuuksia. Ja näille pitää antaa sitten myös poliittisesti niin paljon tukea kuin vain pystytään.

Arvoisa rouva puhemies! Halusin vaan nämä tuoda vielä esille. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström. — Anteeksi, voisitteko laittaa mikrofonin päälle.

18.05 Mats Löfström r: Arvoisa puhemies, ärade fru talman! Vi diskuterar här i kväll Finlands planer och program för hållbar tillväxt via det återhämtningspaket som kommer att kanaliseras och koordineras via EU. Det är viktigt att vi satsar på för det första grön omställning, för det andra digitalisering och för det tredje att stärka konkurrenskraften som finns med i den här redogörelsen. Detta så att inte bara Europa utan också Finland kan gå starkare ut ur krisen efter pandemin och så att vi stärker våra spetskompetenser och våra exportkluster där vi är världsledande, så att vi klarar oss i den hårda globala konkurrensen inte bara mellan länder utan också mellan olika orter i de stora globala koncernerna som vi har många av i Finland. Där finns det hela tiden en kamp kring beslut om var man ska investera: ska man göra det i Finland eller någon annanstans i världen. Därför måste vi säkerställa konkurrenskraften i den hårda globala konkurrensen som finns, och här har återhämtningspaketet möjlighet att spela en betydande roll.

Ärade talman! En majoritet av Finlands export går till andra EU-länder. Det är i vårt intresse att Europa klarar sig och stärks.

Ärade fru talman! Åland har drabbats brutalt av den här pandemin. Ålands BNP sjönk förra året, 2020, med 16 procent. Arbetslösheten steg från 3 procent till 13 procent när det var som allra värst. Nu har den börjat sjunka igen, men den här pandemin slog mot hjärtat i den åländska ekonomin: sjöfart, turism och service. Full återhämtning kan enbart komma

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

med ett vaccin, men det här återhämtningspaketet är ändå mycket välkommet, och det är välkommet att Åland har möjligheten att uppgöra ett eget program inom ramen för det nationella programmet och att Åland får 0,54 procent av den här stödpotten, vilket återspeglar Ålands andel av den finländska befolkningen. Det är ungefär 13 miljoner euro.

Här vill jag avslutningsvis, ärade fru talman, tacka regeringen och i synnerhet finansminister Matti Vanhanen och finansministeriets kanslichef och övriga tjänstemän för en god diskussion med Åland där man på ett mycket bra sätt i god tid hittat fungerande lösningar på den här saken mellan riket och Åland. Det är ett föredöme för hur många andra saker kunde skötas mellan Åland och riket.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kankaanniemi.

18.10 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset saivat huhtikuun 2019 vaaleissa 538 805 ääntä, eli yhtä monta ihmistä kannatti puoluettamme vaaleissa. Voi olla, että sieltä löytyisi yksi, joka ei iloitse Kemin tehtaan rakentamisesta, mutta jos te satutte, edustaja Kettunen, tuntemaan tämän ihmisen, niin kertokaa minulle, ja minä puhun hänelle, että hänkin ymmärtää, kuinka arvokasta se on, että yhtiöt panostavat Suomeen, ja kuinka arvokasta on toisaalta se, että me panostamme Suomen etujen mukaisesti varamme emmekä tee sitä muiden hyväksi hyötymättä itse.

Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen totesi Kuopion hankkeista, että ehkä Kallavesi on liian pieni. [Tuomas Kettusen välihuuto] Nyt täytyy sanoa, että Kallavesi on ymmärtääkseni osa Saimaan valtavaa vesistöä, ja meillä on esimerkki Äänekoskella. Äänekosken alapuoliset vedet Leppävesi ja siitä Päijänne, jonka vettä me täällä juomme, eivät ole lainkaan pilaantuneet Äänekosken miljardihankkeen tiimoilta. Eli kyllä Kuopioon olisi aivan hyvin voinut rakentaa, antaa luvan tehdä se tehdas, ja oltaisiin saatu sekin yhtiö investoimaan Suomeen. Eli tässä hallituksella on kyllä paljon parantamisen varaa.

Arvoisa puhemies! Kolmanneksi totean, että minä olen äärettömän huolestunut siitä, että nämä varat, joita tässä nyt ollaan jakamassa jo, keskittyvät Helsinki—Turku—Tampere-kolmion sisälle. Ja siksi puhun, että tätä suunnitelmaa kun tehdään, niin alueelliset vaikutukset pitää ottaa vahvasti huomioon. Tästä valtiovarainvaliokunnassa hieman käytiin keskustelua, mutta valtiovarainministeri totesi, että tätä ei aluepoliittisesti jaeta. Minä ymmärrän, ettei varsinaisesti jaetakaan maakunnittain, mutta vaikutukset pitää arvioida, samaten sosiaaliset vaikutukset. Tämä ilmastopolitiikka on raju isku köyhää kansaa ja maa-seutua vastaan, ja siinä on tekemistä, että se ei mene näin.

Arvoisa puhemies! Pyydän, että erityisesti edustaja Kettunen lukisi Mauri Pekkarisen ja Hannu Hoskosen hyviä ajatuksia tästä kokonaisuudesta — siellä on viisautta. Valitettavasti Pekkarinen ei ole enää täällä viemässä eteenpäin asioita. Ei hänen johdollaan olisi tervetäkään käsitelty noin kuin nyt olette käsitelleet.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huru.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

18.13 **Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Olemme turpeeseen liittyen tässä salissa kuulleet hallituksen puolelta paljon puheita, miten päästöoikeuksien hinnannousu on turvealan ajanut ahdinkoon. Näin varmasti onkin, mutta siitä ei päästä mihinkään, että hallitus omilla toimillaan turveveron myötä kiihdytti tätä alamäkeä. Ette te saa mustaa valkoiseksi puhumalla omien toimienne vaikutuksesta tähän alasajon kiihtymiseen ja hallitsemattomaan tilaan. On hienoa, jos hallituksesta löytyy tahtoa korjata tämän hallitsemattoman alasajon seuraukset ja tukea turvetuotantoa, ja voin keskustalle luvata, että perussuomalaisista varmasti saatte tähän vetoapua. Sitä sopii kysyä, saatteko sitä hallituspuolueilta, kumppaneiltanne.

Muun muassa ministeri Ohisalo Kankaanpäässä vieraillessaan totesi, että Suomessa ei polteta tulevaisuudessa mitään. Näin varmaan joskus voi olla, mutta kun nyt uusiutuvia polttomenetelmiä voisimme kehittää ja niihin ohjata rahaa, joudumme tätä rahaa, EU-tukia, käyttämään turvealan hallitsemattoman alasajon seurausten paikkaamiseen. Ei siinä ole mitään järkeä. [Toimi Kankaanniemi: Ei pätäkääkään järkeä!] Samaan aikaan, kun me kuitenkin poltamme saman määrän, jotta saamme energiaa, me poltamme ulkomaista tuontifossiilipolttoainetta. Ajamme kotimaisen polttoaineen alas ja lisäämme ulkomaisen fossiilisen polttoaineen tuontia. Mikä järki siinä on? Ei mikään. Työpaikat ja rahavirrat karkaavat ulkomaille sekä päästöt lisääntyvät. Jos me kerran vähennämme polttoa ja haluamme hillitä päästöjä, miksi emme vähennä ulkomaisten tuontifossiilisten polttamista ja vasta sen jälkeen vähennä meidän turpeen polttamista? Tämä on täysin käsittämätöntä, miten hallitus hoitaa näitä asioita. Mutta se nyt johtuukin siitä, että siellä on se kiilusilmäinen ideologinen ilmastopolitiikka takana, johon ikävä kyllä myös keskusta on sortunut. Ainoastaan edustaja Hoskonen koettaa hiukan puhua vastaan, mutta tuntuu, että hänenkin puhumisenensa tässä vaiennetaan. [Tuomas Kettunen: Ei pidä paikkaansa!]

Kun edustaja Kettunen mainitsi näistä biojalostamohankkeista, on mahtavaa, että Kemiin saatiin iso investointi. Todella mahtavaa. Myös UPM on Kotkaan tekemässä isoa investointia, ja toinen vaihtoehtoinen sijoituspaikka on Rotterdam. Kun hakkeen hinta nousee turpeen polton lopettamisen myötä, on vaarana, [Puhemies koputtaa] että tämä miljardiluokan investointi karkaa Rotterdamiin. Toivottavasti saamme sen Suomeen.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työtapaturma- ja ammattitautilain, eräiden työeläkelakien ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 213/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 45/2020 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Juuso.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Keskustelu

18.17 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa rouva puhemies! Teen perussuomalaisten vastalauseen mukaisen lausumaesityksen, joka kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin selvittääkseen tilanteet, joissa erikoislääkärin käyttö on tarpeen hakijan työkyvyttömyyden arvioimiseksi ottaen huomioon hakijan sairauksien ja vammojen yhteisvaikutukset, ja lisätäkseen lakeihin asiaa koskevan sääntelyn vakuutuslääkärijärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteydessä.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkynen, Jukka.

18.18 **Jukka Mäkynen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kannatan tätä edustaja Juuson tekemää vastalauseetta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 245/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 1/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Kivisaari.

Keskustelu

18.18 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä tartuntatautilain muutos on tuttu asia, jota on myös käsitelty sivistysvaliokunnassa. Esityksen yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi on tehty kyllä monelta osin kattavasti. On hyvä, että perusteluissa tuodaan esiin myös esityksen yhteiskunnalliset vaikutukset, esimerkiksi vaikka liikunnan ja urheilun toimialalla. On selvää, että monin tutkimuksin on osoitettu, että vaikkapa liikunta-, taide- ja kulttuuritoiminnalla ja siten myös niiden rajoittamisella on vaikutusta muun muassa kansalaisten terveyteen ja hyvinvointiin. Yhteiskunnan tarjoamista moninaisista palveluista tärkeitä ovat myös ne, jotka mahdollistavat itsensä kehittämisen. Tässä liikunnalla ja kulttuurilla on valtava merkitys.

Epätavallinen aika koettelee valtavasti ihmisten henkisiä ja fyysisiä voimavaroja. Juuri nyt liikunnan, taiteen ja kulttuurin tehtävä elämänsisällön tuottajana, rohkeuden tuojana ja mielenterveyttä vahvistavana tekijänä on entistä tärkeämmässä roolissa. Suomalaisten kulttuurinnälkä on muuttunut yhä suuremmaksi pandemian pitkittyessä. Näillä on merkitystä myös selviytymisessä kriisin kielteisiltä vaikutuksilta. Erityisesti poikkeuksellisen aikana on tärkeää huolehtia kansalaisten sosiaalisen ja henkisen eheyden ylläpitämisestä.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Pidän tärkeänä, että sosiaali- ja terveysvaliokunta mietinnössään tuo painokkaasti esille ehdotettujen toimenpiteiden vaikutukset taiteen ja kulttuurin alalla siihen liittyvät sivistykselliset oikeudet huomioiden.

Puhemies! Tämän puheenvuoron tarkoitus on ilmaista huoleni edelleen siitä, että virus-
torjunnassa emme ajautuisi saattamaan toisaalle entistä raskaampia seurauksia. Siksi toivon, että tartuntalain muutoksista huolimatta säilytämme kirkkaan ajattelun emmekä tee sellaista, missä ei ole mieltä tai järkeä. Tarvitsemme siis jatkuvasti suhteellisuudentajua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

18.21 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Otan itsekin kantaa nimenomaan kulttuuri- ja tapahtuma-alan tilanteeseen, joka on yksi näistä, joihin tämä korona hyvin paljon vaikuttaa. Kulttuurialahan työllistää suoraan ja välillisesti erittäin suuren joukon ihmisiä, joiden elanto on ollut ja on edelleen sulkujen takia niukkaa tai olematonta. Tapahtuma-alan yritysten liikevaihto on viimeisten kymmenen kuukauden ajalta pudonnut jopa 95 prosenttia. Lomautettuna on vuoden 2020 aikana ollut 10 000 työntekijää ja kokonaan työllistämättä on jäänyt jopa 136 000 tilapäistä työntekijää.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on mietinnössään 1/2021 esittämässä nyt hyväksyttäväksi lausumaa, jonka mukaan valtioneuvoston on valmisteltava korvausmalli tartuntatautiin lisättäväksi esitetyn uuden 58 g §:n mukaisesta tilojen sulkemisesta aiheutuviin tulonmenetyksiin. Näin ollen korvausta ei edellytetäisi maksettavan tilanteissa, joissa toiminnan rajoitus on tehty tartuntatautilain muun säännöksen nojalla. Pitää ottaa huomioon, että esimerkiksi erilaisia tapahtumia rajoitetaan niin ikään voimassa olevan lain 58 §:n kokoon-
tumis- ja yleisörajoituksia koskevan säännöksen nojalla. Tästä sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausumastahan seuraa sitten se, että kun tämä kompensointi, mitä nyt esitetään, on sulkemiseen sidottu, niin se auttaa yrittäjistä vain osaa, muttei esimerkiksi yleisötilaisuuksien järjestäjää. Eli jos esimerkiksi kauppakeskuksessa järjestetään jokin tilaisuus eikä kauppakeskusta suljeta, kuten 58 g §:n — uuden pykälän — mukaan voitaisiin tehdä, mutta rajoitetaan tulijamäärä kymmeneen, niin eihän sitä kukaan pysty järjestämään, ja tämä tapahtumajärjestäjä menettää siinä tulojaan hurjan paljon.

Siitä syystä esitän uuden lausumaehdotuksen, jossa todetaan näin: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee pikaisesti säännökset tartuntatautilain nojalla rajoitetun toiminnan aiheuttamien taloudellisten menetysten korvaamisesta elinkeinonharjoittajille.” Ja tämä nyt liittyy siihen, että jos tartuntatautilaissa joko rajoitetaan tai suljetaan toimintaa, siis kaiken kaikkiaan rajoitetaan elinkeinotoimintaa esimerkiksi tapahtuma- ja kulttuurialalla tai mitä tahansa muuta, ja tämä tehdään tartuntatautilain pykälien velvoittamana tai antamana mahdollisuutena, niin se sitten myöskin kompensoitaisiin. Tällainen mallihan valtioneuvostosta pitäisi tulla eikä pelkkä 58 g §:n mukainen kompensatiomalli.
— Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Multala — poissa. Edustaja Salonen — poissa. Edustaja Laiho.

18.24 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnossa on todella tartuntatautilakiin liittyen tehty lausumaehdotus, joka korvaa elinkeinonharjoittajille korvauksia, mikäli tila joudutaan sulkemaan, mutta on ihan totta, niin kuin

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

edustaja Risikko toi esille, että erityisesti tapahtuma-ala on kärsinyt jo näistä muista rajoituksista, joita on tehty kokoontumisrajoitusten takia ja mitä liittyy myöskin näihin yleisötiloihin. Tapahtuma-alan yritysten liikevaihdot ovat viimeisen kymmenen kuukauden ajalta pudonneet 80—95 prosenttia, ja tapahtumateollisuuden menetysten on vuoden 2020 osalta arvioitu nousevan jopa 1,9 miljardiin euroon.

Kriisiaika koettelee ihmisten henkistä kestävyyttä. Kulttuurin merkitys hyvinvoinnille on kiistaton. Kulttuuri- ja tapahtuma-ala tarvitsee näkymän tulevista. Kulttuuri ei saa kuolla koronaan. Toimialan osalta on nyt tärkeää, että siirrytään ajattelemaan, miten tapahtumien järjestäminen on mahdollista turvallisesti, eikä ajatella sitä pelkästään rajoitusten kautta. Turvallisuus ennen kaikkea, terveysturvallisuus, mutta meidän pitää myös ajatella tulevaa. Rajoitusten on oltava loogisia ja johdonmukaisia, ja on myös perusteltua, että tapahtuma-ala saa korvauksia menetyksistään.

Kannatan edustaja Risikon lausumaehdotusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juuso.

18.26 Kaisa Juuso ps: Arvoisa rouva puhemies! Tästä tartuntatautilaista on varmasti meille kaikille kansanedustajille tullut sähköpostia ja viestejä, siitä, että perjantaina me päätämme pakkorokotuksista ja pakkotestauksista, ja tämä on aivan väärä käsitys. Tässä esityksessä ei puhuta pakkorokotuksista eikä pakkotestauksesta. Tässä on ihan eri asia tapetilla. Kysymyksessä on vain koronarajoitusten jatkaminen.

Perussuomalaiset ovat tehneet muutamia pykäläesityksiä tähän liittyen, esimerkiksi siihen, että matkustajamäärien rajoittaminen paikallisliikenteessä on käytännössä mahdotonta, mutta nehan eivät menneet läpi.

Meillä on kuitenkin tähän lausumaehdotus. Luen tämän lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee pikaisesti säännökset siitä, että tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitetun asiakastilojen sulkemisen ja 58 f §:ssä tarkoitetun matkustajamäärien rajoittamisen aiheuttamat taloudelliset menetykset korvataan elinkeinonharjoittajille yleisen kustannustuen kautta tai erillisenä korvauksena silloin, kun yleinen kustannus-tuki ei sovellu tarkoitukseen tai jos 14 vuorokautta kestänyttä sulkemista on jouduttu jatkamaan.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkynen, Jukka.

18.27 Jukka Mäkynen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Juuson tekemää lausumaehdotusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

18.27 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Vi diskuterar här ändringen i lagen om smittsamma sjukdomar, och det är något som vi har behandlat grundligt i bland annat grundlagsutskottet, där jag är medlem. I synnerhet de temporära ändringarna i smittskyddslagen har varit komplicerade och vi har hört en väldigt stor mängd sakkunniga i den här frågan. Vi beslöt bland annat att de temporära ändringarna bara kunde vara i kraft till den 30 juni, inte till den 31 december som regeringen föreslog, och det här är något som ju nu ligger till grund för vår behandling, som social- och hälsovårdsutskottet har föreslagit.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Vi konstaterar också att ekonomisk kompensation måste ges till dem som drabbas samt också att man gör ändringar i 9 a §, som man nu från social- och hälsovårdsutskottet föreslår att stryks i sin helhet, vilket är viktigt för den kommunala självstyrelsen.

Ärade fru talman! Det här lagförslaget ger större makt till lokala och regionala smittskyddsmyndigheter. Med den makten kommer också stort ansvar. Riksdagen delegerar den här makten och kommer inte ha det vetot som vi har i beredskapslagens förordningar. Å andra sidan gör den här delegeringen till lokala och regionala smittskyddsmyndigheter att man bättre kan dra nytta av den kompetensen som verkligen finns i varje kommun och i sjukvårdsdistrikt så att det utformas på precis rätt sätt och optimalt sätt på området.

Med det sagt hoppas jag att inget av det här egentligen skulle behövas, att inga begränsningar behöver användas, eftersom det får stora konsekvenser. Varje begränsning för att skydda mot smitta — vilket kan vara nödvändigt — får alltid en negativ konsekvens som bieffekt. Av den anledningen vill jag mana alla medborgare till att fortsätta ha tålamod och ta det ansvar med att följa rekommendationer som vi har gjort så bra hittills för att vi inte ska få en större smittospridning. Om vi håller ner smittospridningen, om vi håller viruset tillbaka, så får man inte använda de här begränsningarna. Då behöver vi inte ha begränsningarna och då kan vi ha ett maximalt öppet samhälle tills vi med vaccinernas hjälp kan komma tillbaka.

Ärade talman! Avslutningsvis: På Åland är det Ålands landskapsregering som enligt smittskyddslagen är ansvarig smittskyddsmyndighet. För tillfället är smittotalet på Åland 7 per 100 000 de senaste 14 dagarna, det är alltså ett mycket bra läge, så inga av de här begränsningarna får ens tas i bruk på Åland nu av landskapsregeringen. Men om det ska tas i bruk några restriktioner så förutsätter det ett aktivt beslut av landskapsregeringen och ingen annan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

18.33 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä esitys tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, ja nostan esille rajaturvallisuuden ja testaamisen tuolla meidän Suomen rajoilla. Omalla kotipaikkakunnallani Kuhmossa on kansainvälinen rajanylitysasema. Vartiuksen rajanylitysasemalla on vilkas liikenne myös näin korona-aikana raskaan liikenteen osalta, ja muutama viikko takaperin paikallislehti otsikoi, että kolmannes raskaan liikenteen kuljettajista kieltäytyy koronatestistä. Siellä vapaaehtoinen testaus tälläkin hetkellä on varmistettu Kainuun soten puolesta, ja nopeilla pikatesteillä saadaan nopeasti tietoon, onko siellä matkustajilla koronaa vai ei.

Tässä haluan tuoda esille sen, kun valiokunta toteaa mietinnössään, että sosiaali- ja terveysministeriössä on tehty täydentävää oikeudellista arviota siitä, mitkä mahdollisuudet viranomaisilla olisi vaatia Suomeen niin sanotuista korkean riskin maista saapuvilta matkustajilta ennakkotesti tai testaus koronan osalta. Samaa asiaa on siis jo arvioitu viime syksynä, vuonna 2020, mutta silloin säätely katsottiin erittäin ongelmalliseksi perusoikeuksien näkökulmasta. Valiokunta on tehnyt selvitystä, ja sen selvityksen mukaan asiaa koskeva hallituksen esitys tartuntatautilain muuttamisesta on tarkoitus antaa eduskunnalle

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

mahdollisimman pian. Valiokunta pitää valmistelua kiireellisenä ja on ehdottanut seuraavaa lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee pikaisesti tartuntatautilain täydentämiseksi säännökset, joiden nojalla voidaan torjua yleisvaarallisen tartuntataudin epidemian leviämistä Suomeen tulevien henkilöiden osalta ja mahdollistaa terveysturvallinen matkustaminen.” Kannatan tätä, että saisimme tuonne rajoille semmoiset testaukset, mitkä edesauttavat sitä, että jokainen voi matkustaa turvallisesti, ja pidämme huolta, että korona ei leviä sitten tänne Suomeen. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

18.35 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen käytti erittäin hyvän puheenvuoron, ja kannatan todella lämpimästi sitä, että saataisiin niin sanotut pakkotestaukset sinne rajalle. Rajat vuotavat kuin seula, ja meillä on täällä ihan tarpeeksi tautia nyt jo omasta takaakin ja sitten näitä muuntoviruksia, jotka leviävät kulovalkean lailla.

Mutta itse asiassa tämän puheenvuoron pyysin sivistysvaliokunnan puheenjohtajana, kun haluan tuoda sivistysvaliokunnan lausunnosta muutaman pointin.

Sivistysvaliokunnan lausunto tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta totesi yksimielisesti, että lasten ja nuorten hyvinvoinnin edellytykset on turvattava. Harrastus- ja vapaa-ajantoiminnan rajoitukset heikentävät valiokunnan mielestä lasten hyvinvointia merkittävästi. Valiokunnan mielestä hallituksen esityksessä ei ole riittävästi arvioitu rajoitustoimenpiteiden vaikutuksia. Valiokunta korostaa, että rajoitustoimenpiteitä harkittaessa ensisijaisena ratkaisuperiaatteena täytyy olla lapsen etu, myös silloin, kun kyse on vain lyhytkestoisesta tai osittaisesta toiminnan rajoittamisesta. Rajoitusten on valiokunnan mukaan oltava myös johdonmukaisia ja oikeasuhtaisia. Tartuntatautilain toimeenpanossa on valiokunnan mukaan välttämätöntä painottaa sitä, että lapset voivat osallistua liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin nykyisiä poikkeusolojen käytäntöjä joustavammin. Sivistysvaliokunta esittää, että sosiaali- ja terveysvaliokunta arvioi riittävät toimet, jotta lasten ja nuorten harrastustoiminta liikunnan ja kulttuurin parissa voidaan järjestää terveysturvallisuus huomioon ottaen.

Toinen asia, mitä me painotimme tässä lausunnossamme, oli nimenomaan tapahtuma- ja kulttuuriala. Sivistysvaliokunta pitää lausunnossaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle tärkeänä myös sitä, että tämä tuo omassa mietinnössään esille hallituksen esityksessä ehdotettujen toimenpiteiden vaikutukset taiteen ja kulttuurin alalle. Sivistyksellisten oikeuksien turvaaminen on valiokunnan mielestä ehdottoman tärkeää, sillä kulttuurin merkitys on suuri hyvinvoinnin ja henkisen kriisinkestävytyden turvaamisessa. Poikkeuksellisinakin aikoina on erityisen tärkeää huolehtia kansalaisten sosiaalisen ja henkisen eheyden ylläpitämisestä. Ja me kuvasimme, miten paljon tämä vaikuttaa — mistä puhuin tuossa äskeisessä puheenvuorossani — ja meidän kokonaisarviomme oli, että pyysimme, että sosiaali- ja terveysvaliokunta vielä kriittisesti tarkastelisi ehdotettuja rajoitustoimia sekä tilojen sulkeamista koskevaa sääntelyä. Ehdotetut säännökset johtavat valiokunnan arvion mukaan summittaisiin rajoituksiin ja kieltoihin. Tällöin päätöksissä ei huomioida erilaisten paikallisen toiminnan ja kokonaisten toimialojen luontaisia mahdollisuuksia ja osaamista järjestää tiloja ja käytännön toimintaa turvallisella tavalla.

Henkilökohtaisena kantamani sanon, että mielestäni sosiaali- ja terveysvaliokunta ei ottanut näitä riittävästi huomioon, mutta toivon, että tähän saadaan sitten toimeenpanossa

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

korjauksia ja me saamme myöskin tänne sitten mahdollisimman pian tämän kompensatiomallin [Puhemies koputtaa] taloudellisten menetysten korvaamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

18.38 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tämän väliaikaisen tartuntatautilain muutoksen yhteydessä valiokunta korosti lasten ja nuorten kokonaishyvinvointia. Se oli muun muassa merkittävä asia siihen, että ulkotilat jätettiin näitten rajoitusten ulkopuolelle, jotta on mahdollisuus sekä lapsilla että aikuisilla ulkoilla ja sitä kautta pitää yllä hyvinvointia tänä hankalana korona-aikana, ja liikunnalla on muutenkin tärkeä osa ihmisten hyvinvoinnin näkökulmasta.

Lisäksi sosiaali- ja terveystalokunta teki lausuman liittyen tähän niin sanottuun rajalakiin, koska meidän rajoilta virusta vuotaa kuin seulasta ja ne pitää saada tukittua. Valitettavasti sitä on jo Suomessa, mutta tämä pitää nopealla aikataululla saada korjattua, ja se on tärkeää. Olen saanut sen käsityksen, että hallitus on sitä jo valmistelemissa ja mahdollisesti tuomassa kohta eduskuntaan.

Sitten haluaisin nostaa esille perussuomalaisen nostamat liikennöitsijöihin liittyvät rajoitukset, mikä on myöskin tärkeä huomio. Jos henkilömäärää liikenteessä joudutaan rajoittamaan, niin se on merkittävä elinkeinotoiminnan harjoittamisen lasku ja aiheuttaa kustannuksia näille toimijoille. Erityisen hankalana tämän näen esimerkiksi lähiliikenteessä, täällä pääkaupunkiseudulla HSL:n toiminnassa. Jos henkilömäärää jouduttaisiin rajoittamaan, niin se olisi ensinnäkin hyvin hankala toteuttaa käytännössä, ja mitä sitten tapahtuu, jätetäänkö ihmisiä pakkaseen ulos eikä oteta kyytiin? Esimerkiksi päivisin liikennevuorot ovat jo muutenkin harvat ja silloin koululaiset paljon käyttävät busseja kouluun menoon ja sieltä poistuloon, eli se on hankala kohta. Sen takia siinä kohtaa voitaisiin miettiä, olisiko joitain muita työkaluja, millä pystyttäisiin tämä ehkäisemään, jos tautitilanne pahenee. Sen takia otin esille ja keskustelimme valiokunnassa kasvomaskivelvoitteesta, sen käytöstä ja siitä, voisiko sillä pyrkiä sitten siihen, että voisi pitää sitä normaalihenkilömäärää. Meillähan esimerkiksi lentoliikenteen osalta siitä on hyviä tuloksia, ja VR sitä toteuttaa osassa junista, mutta se ei ole muualla käytössä. Toimijat odottaisivat jonkinlaista valtakunnallista ohjenuoraa siihen.

Valiokunta kuitenkin laittoi kirjauksen, että ministeriön tulisi selvittää liikennepalveluiden tarjoajien ja muiden elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia edellyttää kasvomaskin käyttöä asiakkailtaan, ja toivottavasti tähän asiaan nyt ministeriössä myöskin tartutaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Salonen.

18.42 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Uskon, että tätä tartuntatautilain muutosta on odotettu jo pitkän aikaa, tovin niiden viranomaisten keskuudessa, jotka pyrkivät nyt tekemään rajoitustoimenpiteitä siltä osin kuin tautitilanne esimerkiksi alueilla pahenee ja heikkenee.

Tartuntatautilain muutoksilla on tarkoitus turvata etenkin sosiaali- ja terveyspalveluiden kantokyky, ja pääosa muutoksista on voimassa vain koronavirusepidemiaan liittyen väliaikaisesti. Esimerkiksi alueellisia rajoituksia voitaisiin koronatilanteessa asettaa viranomaisten toimesta elinkeino- ja harrastustoimintaan silloin, kun se on välttämätöntä leviämisen estämiseksi. Tämä antaa paikallisille ja alueellisille viranomaisille paremmat mah-

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

dollisuudet tehdä ennakoivia ja nopeita toimia viruksen leviämisen estämiseksi. Viimeisenä keinona tämä mahdollistaisi myös tilojen sulkemisen enintään kahdeksi viikoksi, mutta niissäkin tapauksissa sulkemisen on oltava välttämätön toimi hallitsemattoman epidemian leviämisen estämiseksi.

Tämä on siis lainsäädännön tarkoitus ja tavoite, ja toivon, että se näin toteutuu. Tiedän kuitenkin, että käytännössä on hyvin hankalaa paikallisella tasolla tehdä näitä toimia, vaikka tuki lainsäädäntö jatkossa sitä tukee. Siksi varmasti meille tulee jatkossakin tarvetta sille, että joiltakin osin myös valtakunnallisesti voitaisiin yhdessä näitä suosituksia ohjeistaa, koska kyllä ne harkinnat ovat siellä yksittäisellä viranomaisella aina sitten kova paikka. Kuten jo kuulumme, esimerkiksi vaikka elinkeinotoiminnan rajoitus on aina myöskin inhimillistä. Siinä on kyseessä sen toiminnanharjoittajan talous, ja koko toiminnan tulevaisuus voi jopa olla vaakalaudalla.

Tärkeätä kuitenkin on tiettenkin se, että me voisimme sitten näitä tartuntoja tätä kautta vähentää, ja siksi valiokuntakin on tässä omassa mietinnössään painottanut sitä, että näiden toimenpiteiden, joita siellä sitten tehdään, tulee aina olla oikeasuhtaisia.

Valiokunta on nostanut esille myöskin sen, että lasten ja nuorten osalta tarkalla harkinnalla aina katsottaisiin, että lasten ja nuorten hyvinvointi ei heikkene. Harrastustoiminta on noussut esille hyvinkin vilkkaassa keskustelussa, ja paljon esimerkiksi lasten ja nuorten harrastustoimintaa on vertailtu vaikka ravintoloiden aukioloon ja siellä tapahtuvaan toimintaan, ja on hyvä, että tämä on myöskin tässä esille nostettu.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergilain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 4 ja 71 §:n ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 2/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 2/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Pirttilahti.

Keskustelu

18.45 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Asiana on tosiaankin ydinenergilain sekä Finanssivalvonnan lain muutos, ja tarkoituksenahan tässä on Valtion ydinjätehuoltorahaston hallinnoimien varojen parempi sijoitustoiminta ja monipuolisempi käyttö ja myös tutkimus. Ydinjätehuoltovelvollisille säädettäisiin velvollisuus osallistua sijoitustoimintaan liittyvään riskienhallintaan. Eli ydinjätehuolto yleensä on pitkäjänteistä toimintaa, ja tarkoitus on todellakin, että rahasto voisi hyvin.

Toinen asia tässä on tiettenkin tämä Finanssivalvonnan lain muutos, että Finanssivalvonta valvoisi myös sitten Valtion ydinjätehuoltorahaston sijoitustoimintaa ja tätä sisäpiirikisteriä.

Tämä on talousvaliokunnan yksimielinen mietintö yhdellä momenttimuutoksella.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 178/2020 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain ja merimieseläkelain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 251/2020 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 2/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 251/2020 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 243/2020 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 1/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 243/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Ukrainan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 190/2020 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 2/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 190/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 240/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 1/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Pirttilahti.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

Keskustelu

18.48 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käsittelyssä esitys uusiutuvan energian lähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta ja sen päättämisestä. Eli sähkön uusiutuvalla energianlähteellä on ollut tuki, varsinkin metsähakkeella suhteessa juurikin turpeeseen, niin että bioenergialla tuotettu energia on aina edullisempaa kuin muun muassa turpeella tuotettu. Kun tällä hetkellä päästökauppahinta ja muut toimenpiteet ovat aiheuttaneet tämän turpeen hinnan korotuksen, niin ei nähdä enää tarpeelliseksi tämän tukijärjestelmän jatkoa. Tässä on kuitenkin mahdollisuus vielä liittyä tähän tukijärjestelmään maaliskuun 15. päivään asti — näin on vielä näillä lämpölaitoksilla mahdollisuus, jos on halu olla mukana — mutta toisaalta tätä tukea ei ole hetkeen tarvittu.

Arvoisa puhemies! Tässä samassa yhteydessä otan kyllä esille myös sitten tämän metsähakkeen tämänhetkisen tilanteen. Näen, että kaikin voimin meidän pitäisi tukea omaa kotimaista energiaa. Meillä on tällä hetkellä noin miljoonan hehtaarin hakkuurästit olemassa, ja metsässä on hyvinkin paljon energiaa, ja meidän tulisi saada se sieltä ulos. Muun muassa turpeesta on paljon puhuttu tänäänkin, ja näen, että juurikin Kemera-tukien ja muiden tukien kautta me saataisiin tämä kotimainen energia paremmin näille omille lämpölaitoksille.

Myös toinen asia on tietenkin noussut esille, eli ulkolaisen energian määrä on noussut 10 prosentilla Tullin tilastojen mukaan. Näen tässä sen, että voitaisiin rajoittaa ulkomaisen energian tuloa muun muassa sillä, että vaadittaisiin tältä ulkolaiselta puulta sertifioitua lähteistämistä, mistä puu on tuotu ja hakattu. Tätä on pohdittu jo varmaan 10 vuotta tämän toiminnan tekemiseksi, mutta tämä on oikeastaan enemmänkin näitten eri lämpölaitosten asia, ja toivonkin, että eri kunnalliset ja muut lämpölaitokset ottaisivat tämän asian esille ja käsittelevät esimerkiksi tätä sertifiointia ja muita keinoja siihen, että käytettäisiin kotimaista energiaa — sitä kotimaista ulkolaisen sijaan.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 240/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 6/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 2/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 18.2.2021 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 10/2021 vp

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 18.2.2021 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen